

JÓ GYAKORLATOK

Alkotó-szerkesztő:
HUJBER TAMÁSNÉ

Kaposvár-Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács
2017

JÓ GYAKORLATOK

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Nemzeti
Tehetség Program

A kiadvány az **NTP-HTT-16-0007** számú pályázat támogatásával készült.

Alkotó-szerkesztő:
HUJBER TAMÁSNÉ

KIADÓ:

Kaposvár-Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács
Telefon: +36 82 555 900 • Mobil: +36 30 484 7512
Kaposvár, 7400 Álmos vezér u. 1.
<http://tst.galaxies.hu> • tehetseg.somogy@gmail.com

Jó gyakorlatok

Alkotó-szerkesztő:

HUJBER TAMÁSNÉ

Kaposvár-Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács

2017

Tartalomjegyzék

Balláné Léránt Katalin: „Töprengők” logikai – matematikai interperszonális és intraperszonális tehetségműhely.....	7
Baranyainé Jankovics Rita: „Pattogatók” (testi-kinesztetikus tehetségterület).....	23
Napkerék Egyesület: Tehetségazonosítás és tehetséggondozás a kaposvári Hangya Tanodában	33
Gálovics Edit – Hujber Tamásné: Tanulói mentor program működési gyakorlata Kaposváron	45
Hoffman-Fekete Janka – Kiss Eszter–Tankovicsné Trapp Ildikó: „NyelVelünk” idegen nyelvi program.....	57
Horváth Balázs: KOR-TÁRS közösséggel a közösségért.....	71
Horváth János : KRE-AKTÍV motivációs projektoktatás	85
Horváthné Weil Katalin: „Atyámfia” nyelvi tehetségterületen működő meseműhely.....	97
Tankovicsné Trapp Ildikó – Kiss Eszter: „Magyarul egy szót sem!” idegen nyelvi vetélkedő	107
Búzavirág Tagóvoda: Szívdarvany vizuális tehetséggondozó műhely.....	113
Récsey Zsuzsanna – Somogyi Adél: Dinamikus személyiségprofil	121
Ruchárd Mária: „Dráma-színjátszás” jó gyakorlat bemutatása	131
Torma Tamásné: „Kis felfedezők” természeti tehetséggondozó műhely interperszonális, intrapersonális képességek fejlesztésével.....	143
Tóthné Keszeg Ildikó: Tűcsök Zenekar Zenei Tehetségműhely	151
Kaposvári Petőfi Sándor Központi Óvoda Búzavirág Tagóvoda: Kis kutatók természeti tehetségfejlesztés	185

KÉSZÍTETTE:

BALLÁNÉ LÉRÁNT KATALIN

KAPOSVÁRI FESTETICS KAROLINA KÖZPONTI ÓVODA
DAMJANICH UTCAI TAGÓVODA

JÓ GYAKORLAT NEVE:

„Töprengők” logikai – matematikai interperszonális és intraperszonális tehetségműhely

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

Balláné Léránt Katalin
Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Damjanich utcai Tagóvoda

ELÉRHETŐSÉG

Telefonszám: 82/512-168; 06-30-/600-96-72
e-mail: damjanich.ovoda@gmail.com

ABSZTRAKT

A „Töprengők” tehetségműhely a logikai – matematikai interperszonális és intraperszonális intelligencia fejlesztésére irányuló tehetségműhely.

A műhelyben folyó fejlesztő munka célja, hogy a tehetségazonosítás és beavogatás eredményeképpen e műhelybe kerülő gyermekek átlagon felüli matematikai, logikai képességei és szociális kompetenciái fejlődjenek, gazdagodjanak, különös tekintettel a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás, a logikus problémamegoldó gondolkodás, a kreativitás, az anyanyelvi nevelés és a matematika iránti motiváció területén. A harmonikus személyiségfejlesztés érdekében a gyermekek egyéni képességeinek feltérképezése után, a gyenge és erős oldalak kiegyenlítése is fontos feladata a tehetséggondozó munkának.

A tehetségműhely számára biztosított az állandó műhelykuckó, melyben a gyermekek heti rendszerességgel, 45 perces foglalkozások során játékos tevékenységen keresztül gyűjtenek a matematika területeiről tapasztalatokat.

A „Töprengők” tehetségműhely 30 órás kidolgozott komplex fejlesztő programmal rendelkezik. A modulos egységbe tervezett műhelymunka 15 témakört ölel fel. Olyan matematikai ismeretek kerülnek feldolgozásra, amelyek részint a mindennapokból ismertek a gyermekek számára, részint pedig új információkat, tapasztalati lehetőségeket tartalmaznak. Minden modul két foglalkozáson kerül feldolgozásra, melyekhez tudatosan átgondolt vázlatok készültek.

A tevékenységek nyugodt, felszabadult légkörben zajlanak, ahol lehetőség van egyéni, csoportos és páros munkára is. Az ismeretek átadása, rendszerezése a gazdagítás különböző módszereivel, komplex módon játékos tapasztalatszerzés, cselekedtetés útján történik. Az általános és speciális képességek fejlesztése után a gyermekeknek lehetőségük nyílik kiegészítő tevékenységek végzésére, melynek célja a pihentetés, a regenerálódás. A kognitív képességek fejlesztése mellett a szociális kompetenciák erősítése is megfelelő hangsúlyt kap.

A tevékenységek hatásvizsgálattal zárulnak, ahol a gyermekek nyíltan elmondhatják érzéseiket, gondolataikat azzal kapcsolatban, hogyan is érezték magukat a foglalkozás során. Minden alkalommal kiválasztjuk a legötletesebb gyermekeket is.

A tehetségprogram végeztével annak hatékonyságáról az óvodapedagógusok, szülők véleménye alapján összegző elemzés készül.

KULCSKIFEJEZÉSEK

Logikai – matematikai, intraperszonális és interperszonális intelligencia; logikus, problémamegoldó gondolkodás; szociális kompetenciák; tehetségazonosítás; hatásvizsgálat; modul

ALKALMAZÁSA

Nagycsoporthoz tartozó gyermekek körében.

A JÓ GYAKORLAT BEMUTATÁSA

1. Bevezető gondolatok

Nemzetünk fejlődése szempontjából kiemelt érdekünk és feladatunk a tehetségek folyamatos segítése. A 2008-ban elindított Nemzeti Tehetség Program stratégiai célkitűzései között egyértelműen megfogalmazódik, hogy a program a tehetségsegítést már a kora gyermekkortól kezdve szeretné elindítani.¹

Az óvodai tehetségigéretnek gondozását intézményünk is felvállalta. A tehetség felismerése és fejlesztése mögött meghúzódó elméleti háttér megismerésére nagy hangsúlyt fektettünk. Óvodai tevékenységeinkhez hozzárendelve igyekeztünk kiválasztani azokat a tehetségterületeket, amelyek jól fejleszthetők gyermekeink egy-egy speciális tehetségterületén, adottságterületén.

Gardner intelligencia elméletét figyelembe véve – mely nyolc egymástól függetlenül is létező intelligenciát azonosít – kiválasztottuk azokat a tehetségterületeket, amelyek óvónői kreativitásunknak, motiváltságunknak, elméleti-, gyakorlati ismereteinknek megfelelően felvállalhatóak intézményünkben.

A logikai tehetségterület - mely érdeklődésem középpontjában áll - nagyon sok lehetőséget ölel fel. A tehetség elmélete is rámutat, hogy ezek az adottságok már kora gyermekkorban érzékelhetőek és beazonosíthatóak. A gardneri intelligencia további két területe – az interperszonális és intraperszonális területek – szervesen beépülnek az óvodai tevékenységekbe, így a speciális tehetségterületeken belül is kiválóan fejleszthetőek. Így az általam felépített tehetségműhely a logikai – matematikai és az interperszonális, intraperszonális képességek fejlesztésére alapoz.

Tehetségműhelyemnek a „Töprengők” nevet adtam, mely játékosan asszociál a gondolkodással, a logikai képességekkel.

2. A tehetségműhely célja

A matematika nagyon absztrakt, de éppen ez a fő tudományos értéke, hiszen nagyon sokféle konkrét jelenség közös lényegét sűríti magába. Az értelmi fejlődés folyamatában a matematikai nevelésnek – a gondolkodás fejlesztése és a valóság mennyiségi és formai viszonyainak megismerése révén - van nagy szerepe. Ezért a „Töprengők” tehetségműhely célja, hogy:

- változatos tevékenységeken keresztül matematikai tapasztalatokat szerezzenek a műhelymunkában résztvevő gyermekek;
- segítse a szűkebb és tágabb emberi, természeti – és tárgyi környezet mennyiségi-, formai és téri viszonyainak megtapasztalását;
- a szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezését, bővítését segítse;
- formálja a gyermekekben alakuló matematikai szemléletmódot; a matematikai jellegű tevékenységekhez való pozitív viszonyulást;
- fejlessze az értelmi képességeket, különös tekintettel a gondolkodást.

Továbbá:

- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődés részeként a maga speciális tartalmával, módszereivel, sajátos eszközeivel segítse a tehetséges személyiség –egyéni képességeinek, az átlagon felüli adottságoknak, a kreativitásnak, a motivációnak – kibontakozását;
- A tehetségígéretes gyermek – logikai-matematikai képességekkel összefüggő - átlagon felüli erős oldalának fejlődését;
- A tehetségígéretes gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalainak kiegyenlítését, erősítését;
- A tehetségígéretes gyermek intraperszonális és interperszonális képességeinek formálódását megelőző, légkörjavító és kiegészítő tevékenységek által.

3. A megvalósítás lépései

1 A tehetségígéretes azonosítása

Óvodai tehetségsegítő programunkban tehetségígéreteket, nyiladozó tehetségcsírákat szeretnénk észrevenni, melyek azonosítása hosszú folyamat eredménye. Az eredményes fejlesztés biztosítása érdekében szükséges a gyermeki személyiség alapos ismerete, az egyéni jellemzők mérlegelése.

A személyiség megismerésének alapvető eszközeként a megfigyelést alkalmazzuk – spontán és célzott módon egyaránt. Tapasztalatokat gyűjtünk a sze-

mélyiség aktuális állapotáról, viselkedésében megnyilvánuló akarati - erkölcsi fejlettségről, beszédkultúrájáról, szociális szintjéről, mozgásfejlettségéről, kreativitásáról, motivációs szintjéről, értelmi képességeiről. Megfigyeléseinket félévenként rögzítjük „**Gyermektükör**” dokumentumunkban. Szükség esetén fejlesztési terveket készítünk, a fejlesztés eredményeit is rögzítjük.

Óvodánkban a pedagógiai munka és a tehetséggondozás folyamata Nagy Jenőné programja alapján zajlik. Így a tehetségigéret azonosításához kidolgozott szempontsor áll rendelkezésünkre „**Megfigyelési szempontok a gyermek érdeklődési területének megállapításához, valamint a speciális adottságainak felfedezéséhez a gardneri tehetségterületek figyelembe vételével**” címmel. A szempontsort 5 éves korú gyermekek körében alkalmazzuk. A gardneri területeknek megfelelően az indikátorok értékelése attitűdskála segítségével történik. Mivel az azonosítás annál megbízhatóbb, minél több forrásból szerzünk információt a gyermekről, a tehetségigéret azonosítása a területenként elért pontszámok segítségével, az óvodapedagógusok személyes megfigyeléseire támaszkodva és a szülők visszajelzéseit is figyelembe véve zárul le. Az azonosítások eredményeit az óvodapedagógusok az „Összesítő a tehetségigéret azonosításának eredményeiről” című dokumentumban rögzítik és átadják a műhelyvezető óvodapedagógusok részére a team megbeszélések során.

Tehetségfejlesztő munkánk egyik legfontosabb elve az átjárhatóság. Abban az esetben, ha a gyermekek fejlesztő munkája során szükségét érezzük, lehetőséget biztosítunk számukra ahhoz, hogy más tehetségterülettel is megismerkedhessenek, másik tehetségműhely munkájába bekapcsolódhassanak.

A tehetségműhely vezető óvodapedagógusok a tehetségműhelyekbe történő bevalogatáshoz a „Ryans-féle” becslési skála segítségével mérik fel a gyermekek átlagon felüli, motivációs és kreatív adottságait, ismerik meg a gyermekek gyenge és erős oldalait. A tehetségműhelyek 30 órás tematikája mindezek figyelembe vételével kerül kidolgozásra.

2. A Töprengők tehetségműhely tematikájának kidolgozása

A tehetségműhely 30 órás tematikájának kidolgozásához több szempontot is figyelembe kellett vennem.

- Melyek azok a matematikai ismeretek, amelyek megszerzése, rendszerezése szükséges a problémamegoldó - logikus gondolkodás kialakításához, fejlesztéséhez?

- Melyek a beválogatott gyermekek átlagos, átlag feletti képességei, erős és gyenge oldalai?
- Milyen megelőző, légkörjavító és kiegészítő tevékenységek tervezésére, szervezésére lehet szükség?
- A gazdagítás, dúsítás mely formáit választhatom, s azok milyen módszerek, eszközök segítségével válhatnak sikeressé? Milyen érdekes, izgalmas feldolgozási lehetőségeket tudok felkínálni a gyermekek részére?
- Milyen szervezeti keretek között hatékony a tehetséggondozás?

Ezeket a szempontokat figyelembe véve az ismert és új ismeretet nyújtó matematikai témákat modulok egységeibe szervesen terveztem meg. (Melléklet)

A modulok tervezete tartalmazza

- Fejlesztés célját, időintervallumát;
- A fejlesztés tartalmát;
- A tárgyi feltételeket;
- Az erős oldal fejlesztését;
- A gyenge oldal fejlesztését;
- A légkörjavító, kiegészítő tevékenységeket;
- A szülői tájékozódás formáját, a szülők bevonásának módját a műhelymunkába.

A modulok feldolgozása kéthetes időintervallumban, két foglalkozás során történik. A tudatos, tervszerű megvalósítás érdekében a tevékenységek lebonyolításához vázlatok készülnek. Ezek használata lehetőséget biztosít számomra, hogy a feldolgozás közben szerzett tapasztalatokat rögzítsem, az eredményesség érdekében változtatásokat hajtsak végre.

A tevékenységek felépítése

- **„Megérkeztem”**: A gyermekek elhelyezik jelüket a „Megérkeztem” táblán.

- **Ráhangelődés:** A kitűzött matematikai feladathoz kapcsolódó drámajátékkal a bensőséges, nyugodt légkör kialakítása. A matematikai tartalom iránti érdeklődés felkeltése.
- **Speciális tartalmi gazdagítás, fejlesztés:** A matematikai tartalom feldolgozása, a gyermekek átlagon felüli adottságainak, kreativitásuknak a fejlesztése. A gyermekek erős és gyenge oldalainak gondozása változatos tevékenységeken keresztül, újszerű módszerek, egyénre szabott technikák felhasználásával.
- **Kiegészítő tevékenység:** Regenerálódás, pihenés, amely biztosítja a feltöltődést a gyermekek számára. Témája, tartalma a matematikai feladathoz kapcsolódik.
- **Hatáselemzés, értékelés:** A gyermekek önkontrollos hatásvizsgálata rajzos diagnosztika segítségével. A társak kreatív, eredeti ötleteinek értékelése, a legkreatívabb gyermek kiválasztása.

A tehetségműhely szervezeti kerete

A Töprengők tehetségműhelyben heti rendszerességgel, mikrocsoportos szervezési formában – többnyire 6 kisgyermek részvételével –, 45 perces időkerettel zajlanak a fejlesztő foglalkozások.

3. Fejlesztendő területek

A Mönks-Renzulli féle komplex tehetségmodell alapján a tehetség a motiváció, a kreativitás és a képességek – melyek lehetnek átlag feletti átlagos és átlagot meghaladó speciális képességek – metszéspontjában jelenhet meg.

A motiváció, a feladat iránti elkötelezettség olyan személyiségtényezőket foglal magába, amelyek a magasabb szintű teljesítményhez biztosítják az energiát. Feladatomnak tekintem, hogy a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, érdeklődési körüket figyelembe véve építsem fel 30 órás tehetséggondozó programomat. Szükségét látom annak, hogy a fejlesztő munka során sikerélményhez juttassam a gyermekeket mind a logikai-matematikai képességek, mind az interperszonális és intraperszonális képességek (kíváncsiság, érdeklődés, kitartás, versenyszellem, emocionális stabilitás stb.) területén egyaránt. Az így biztosított „hajtóerő” által a gyermekek elkötelezetté válnak a tehetséggondozó munka iránt, a fejlesztő munka hatékonysága erősödik.

Kreativitás

Csermely Péter professzor szerint „*az alkotó elemek közül a kreativitás felkeltése és éltetése az óvoda egyik legfontosabb feladata... Ne azt csináljuk, ami begyakorlott, a járt út, hanem valami egészen újat! Erre kell bíztni, ezért kell dicsérni a ránk bízott gyermeket is! A játék elképesztően fontos elem a kreativitás gyakorlásában.*”²

A kreativitás területén fejleszteni kívánt területek:

- az originalitás – azaz az újszerű, szokatlan megoldások felfedezésével az eredetiség fejlesztése,
- a flexibilitás – azaz a rugalmasság, mely a nézőpontváltásra való képesség,
- és a fluencia – problémaérzékenység.

Az általános kognitív képességek fejlesztése mellett a **speciális képességek** fejlesztése a cél, a gyermek gyenge és erős oldalaként egyaránt. Így kerül a fejlesztés középpontjába leginkább az emlékezet, a figyelem, a gondolkodási műveletek, a logikus problémamegoldó gondolkodás, az anyanyelvi nevelés fejlesztése. Kiemelten szükséges a gyermekek finommotorikájának, szem-kéz koordinációjának erősítése.

A **szociális kompetenciák** területén elsősorban a frusztrációs tolerancia, a szocializációs képességek – mint önértékelés, önbizalom, önérvényesítés – a szabálytudat, a késleltetés, a siker és kudarc érzelmi megnyilvánulásainak alakítása, a kulturált viselkedési formák elsajátítása a cél.

4. Az ellenőrzés – értékelés formái

A gyermekek hatásvizsgálata

A komplex tehetséggondozó műhelyek hatásvizsgálatának jelentőségét a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács is kiemelte: „*a tehetségpontok a tehetségsegítő tevékenységüket önkormányzatos hatásvizsgálattal is szabályozzák, ellenőrzik. Hatásvizsgálattal alá nem támasztott tehetséggondozás nem tekinthető bizonyítottnak.*”³

A tehetséggondozó programok hatásvizsgálata a folyamatra kidolgozott komplex tehetséggondozó program folyamatos kontrollját is lehetővé teszi, s célja, hogy – jelen esetben – a Töprengők tehetségműhely munkájának hatékonyságát, fejlesztő hatását vizsgálja.

A tehetségműhelyben a gyermekek hatásvizsgálata rajzos diagnosztika felhasználásával történik. A gyermekekkel a műhelymunka első alkalmával értelmeztem az értékelés formáit, és a Nagy Jenőné által is javasolt jelképeket,

melyek alapján a „Nagyon jól, mert...”, „Jól is meg nem is, mert...”, „Nem éreztem jól magam, mert...” minősítések közül választhatnak a gyermekek.

Az értékelés első lépéseként a gyermekek elhelyezik jelüket a „Hogy éreztem magam” táblán, rövid magyarázatot fűzve hozzá.

Második lépésként arról nyilatkoznak a gyermekek, hogy „Ki volt ma a legötletesebb?” Arra törekszem, hogy a gyermekek reálisan értékelni tudják társaik eredeti, kreatív ötleteit! Hogy ez jó hangulatban – az önértékelés sérülése nélkül történjék – légkörjavító, megelőző módszereket, bátorító nevelési elveket is alkalmazom.

A rajzos diagnosztikák eredményeit a „Műhelynapló” című dokumentumban rögzítem, s folyamatosan figyelemmel kísérem, hogy abból a megfelelő összefüggéseket, következtetéseket levonhassam.

5. Az eredményesség vizsgálata

A tehetségműhely vezető hatékonyságvizsgálata

Műhelyvezető munkám során fontosnak tartanom, hogy az egyes modulok és tevékenységek tervezése során tudatosan átgondoljam, melyek azok a célok, amelyeket szeretnék elérni? A lebonyolított foglalkozások után a műhelyvázlatok végén, reflektív módon visszajelzést adok a tevékenység megvalósulásáról, az esetleges változtatásokról, egyéb észrevételekről. Mindezeket a tapasztalatokat igyekszem a következő műhelymunka során figyelembe venni.

Nagy Jenőné tehetséggondozó programja a tehetségműhely-vezetők hatásvizsgálatához is kész önértékelő szempontsort tartalmaz, melynek a – kellőképpen átgondolt – kitöltése nagymértékben segíti a műhelyvezető pedagógus munkáját.

Az óvodapedagógusok hatásvizsgálata

A tehetségműhelyek hatékonysága nem csak a műhelymunka során figyelhető meg, s mérhető le. Éppen ezért a gyermekek óvodapedagógusai is figyelemmel kísérik a gyermekek

- motivációs adottságainak,
- kreatív gondolkodásuk,
- átlagon felüli speciális tehetségterületének,
- interperszonális és intraperszonális képességeiknek,
- a gyenge pontok jellemzőinek változásait.

Mindezen megfigyeléseiket egy önértékelésre épülő hatásvizsgálat során rögzítik, mely becslési skála megfigyelési technikával készül. A becslési skála mellett biztosított az óvodapedagógusok számára az is, hogy „bemérjék, mennyire voltak biztosak, vagy bizonytalanok az önértékelésükben.”⁴

A szülők hatásvizsgálata

A tehetséggondozó munka a szülők bevonásával hatékony igazán. A sikeres együttműködést a megfelelő kommunikáció is elősegíti. A tehetséggondozó munka megkezdésekor szülői értekezleten nyújtunk információt a szülőknek a műhelyekben folyó munkáról, és félévenként fogadóórán kapnak tájékoztatást gyermekeik aktuális fejlettségéről.

A 30 órás tehetséggondozó munka során lehetőségük nyílik a szülőknek arra is, hogy részt vegyenek a tevékenységekben: különböző gyűjtő munkákat szervezek, s nyílt nap keretén belül is megismerkedhetnek a műhelyben folyó munkával.

A tehetséggondozó munka hatásvizsgálatába a tevékenységek utolsó hónapjában kerül sor, amikor lehetőségük adódik arra, hogy a kidolgozott kérdőívben attitűdskála segítségével értékelhetik a műhelymunkával kapcsolatos tapasztalataikat.

A tehetséggondozó team koordinátorának összegző elemzése, értékelése

Tehetségpontként működő óvodánkban szakmai munkaközösség működik, mely összefogja a tagintézmények tehetséggondozó munkájával kapcsolatos teendőket. Intézményünk tehetséggondozó munkáját olyan szakember, aki segíti az óvodapedagógusok, műhelyvezetők tehetségazonosító, beválogató, műhelyvezető munkáját, s lebonyolítja a hatásvizsgálatok elkészítését. A hatásvizsgálatok eredményeit összesítve levonja azokat az összefüggéseket, megállapításokat, következtetéseket, amelyek megerősítik, fejlesztik az intézmény tehetséggondozó munkáját.

6. Humán és tárgyi erőforrások

Humánerőforrás

Nevelőtestületünk elkötelezett a tehetséggondozás iránt. Óvodavezetőnk az óvodai tehetségsegítés fő támogatója, intézményünk tehetséggondozó munkáját. Két óvodapedagógusunk 30 órás tehetséggondozó képzésen vett részt, jómagam pedig fejlesztő pedagógusi végzettséggel rendelkezem.

Központi óvodánkban Tehetséggondozó team működik, mely összefogja és koordinálja a tagintézmények tehetséggondozó munkáját.

Tárgyi feltételek

A tehetségműhely állandó helyen, a **Töprengők** műhelykuckóban tevékenykedik. Az otthonosan berendezett kuckóban elegendő hely biztosított a mozgásos tevékenységeknek és az asztalnál folyó fejlesztő játékoknak egyaránt.

A tevékenységekhez használt eszközök (matematikai minimat készlet, logikai készlet, kártyák, dominók, különböző fejlesztő játékok, stb.) többnyire biztosítottak, ezeket saját készítésű eszközökkel egészítem ki. A kiegészítő tevékenységek megvalósításához a szülők segítségét, gyűjtőmunkáját többnyire igénybe veszem.

Dokumentumok

A tehetséggondozó munka dokumentálásához intézményünkben egységesen a Nagy Jenőné által kidolgozott dokumentumokat használjuk. Ezek a Gyermektükörről kezdve a megfigyelési, mérési, önértékelő szempontsorokig, a Műhelynaplót is ideértve minden tehetséggondozó óvodapedagógus számára elérhetőek. Mindezeknek a dokumentumoknak a vezetéséről a tehetséggondozó team munkája eredményeképp elegendő információt kaptak az óvodapedagógusok.

7. Adaptációs algoritmus

A „Töprengők” tehetségműhely dokumentációja előzetes egyeztetés alapján a Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Damjanich utcai Tagóvodájában megtekinthető.

8. Jegyzetek

- 1 Nemzeti Tehetség Program, 126/2008. (XII.4.) OGY határozat
- 2 Csermely Péter: A tehetséggondozás és az óvodai gyakorlat, Óvoda Vezetési Ismeretek, 2009, december, 6.p.
- 3 Balogh László-Mező Ferenc-Kormos Dénes: Fogalomtár a Tehetségpontok számára. Géniusz könyvek, Budapest 2011. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, 20.p.
- 4 Falus Iván: A mikrotanítás elméleti és gyakorlati kérdései. Pedagógiai Közlemények, 1986. Budapest, Tankönyvkiadó, 117. p.

9. Felhasznált irodalom

A tehetség felfedezése az óvodában: [http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/](http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Pedagogus_mestersgV2/8_a_tehetsg_felfedezse_az_vodban.htmlg)

Pedagogus_mestersgV2/8_a_tehetsg_felfedezse_az_vodban.htmlg

DR. BALOGH LÁSZLÓ: *Komplex tehetségfejlesztő programok*, Didakt Kiadó, Debrecen, 2012

http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Balogh_Komplex.pdf

KISSNÉ ZSÁMBOKI RÉKA: Az óvodai *matematikai nevelés* elvei, *céljai, feladatai*
eduline.hu/segedanyagtalalatok/letolt/5526

KISSNÉ ZSÁMBOKI RÉKA: *Módszertan Matematikai nevelés I.* című tantárgyból a „Kooperatív technikák” nevű kompetencia alapú módszer felhasználásával, Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar Szociális és Neveléstudományi Intézet, Sopron

http://pszk.nyime.hu/downloads/TMOP%204.1.2/Kooperativ%20oktatsi%20mdszereket%20alkalmaz%20elektronikus%20tananyagok/kooperativ_modszerek_matematikai_nevelés_kissn_zsmboki_rka.pdf

NAGY JENŐNÉ: *Tehetőségéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata*, Szolnok, 2012.

PERLAI REZSŐNÉ: *A matematikai nevelés módszertana*,
Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., 1997.

Mellékletek

A TÖPRENGŐK TEHETSÉGMŰHELY MODULJAI

TÉMAKÖRÖK	TERVEZETT FOGLALKOZÁSOK SZÁMA
• A számfogalom alakítása	2
• A matematikai műveletek gyakorlása	2
• Vizuális sorozatok létrehozása, javítása	2
• Időrendi sorozatok megfigyelése, létrehozása, javítása	2
• Akusztikus sorozatok	2
• Halmazok	2
• Labirintusok térben	2
• Labirintusok síkban	2
• Tapasztalatok a geometria köréből: mértani testek	2
• Tapasztalatok a geometria köréből: síkidomok, síkformák	2
• Játékok tükörrel. Tükrözések	2
• Játékok gyufaszállal	2
• Mátrixok, sudoku	2
• Táblajátékok, malomjáték	2
• Ismerkedés az órával	2

KOMPLEX TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM

TEHETSÉGTÉRÜLET: Matematikai-logikai tehetségműhely interperszonális, intraperszonális képességek fejlesztésével

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	A FEJLESZTÉS TARTALMA	TÁRGYI FELTÉTELEK	ERŐS OLDAL FEJLESZTÉSE	GYENGE OLDAL FEJLESZTÉSE	LÉGKÖRJAVÍTÁS, KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	SZÜLŐI TÁJÉKOZTATÁS
I. MODUL A számfogalom alakítása IDŐINTERVALLUM 2 hét CÉLOK • Biztos számfogalom kialakítása 20-as számkörben	Biztos számfogalom kialakítása 20-as számkörben 1. Számsor ismerete, bővítése, gyakorlása, elmélyítése 2. Számlépcső építése, tőszámnevek, sorszámnevek gyakorlása 3. Növekvő-csökkenő számsorozatok 4. Számképek megismerése Számlépcső készítése	• Labda • Tudor báb • Hangulatjelek • A gyermekek jelei • Alma, körte, gesztenye, dió • nagyméretű építő kockák, hasábok, hengerek különböző méretekből, színekben • kis műanyag állatkák, miniat készlet elemei, különféle figurák • tő, kert, fák • Ujjképek, számképek, kártyák, dominó kártyák • Táblák, logikai készlet • Gyufásdobozok, ragasztók, ollók, színes papírok	• Érdeklődés, motiváltság fejlesztése • A tevékenység iránti elkötelezettség • A matematikai képességek fejlesztése • Gondolkodási műveletek fejlesztése • Kreativitás fejlesztése • Anyanyelvi nevelés: Matematikai kifejezések használata	• Vizuális észlelés, emlékezet, figyelem tartósságának fejlesztése • Logikai képességek, gondolkodási műveletek fejlesztése • Tolerancia, késleltetés alakítása • Akarati tulajdonságok alakítása • Reális önértékelés, egymás munkájának elismerése • Összedolgozás, együttműködés fejlesztése • Anyanyelvi nevelés: szókincsbővítés, mondataalkotás, szövegalkotás • A kezűgyesség, finommotorika fejlesztése	• Memória játék dominó kártyákkal • Szülők bevonásával gyufásdobozok gyűjtése, ezekből ragasztással, számlépcső készítése, színes papírral burkolása	• Információs tábla elhelyezése az öltözőkben • A szülők bevonása a gyűjtőmunkába

1. FOGLALKOZÁS

A foglalkozás ideje:		
A foglalkozás célja:	• Biztos számfogalom kialakítása 20-as számkörben • A tőszámnevek, sorszámnevek megismerése, gyakorlása	
A foglalkozás feladata:	• A számfogalom kialakítása, a tőszámnevek, sorszámnevek gyakoroltatása 20-as számkörben, a számlálás képességének fejlesztése. • Matematikai észrevételek elmélyítése: - Annak felismerése, hogy adott mennyiség számossága bármiből ugyanannyit fejez ki. - Az utolsóinak kimondott szám mutatja, hány elemet számláltunk meg összesen. - Minden számnak van rákövetkezője. Minden szám eggyel több, mint az előtte lévő. • A vizuális észlelés, emlékezet, figyelem fejlesztése, logikai képességek fejlesztése, gondolkodási műveletek fejlesztése. • Anyanyelvi nevelés: szókincsbővítés, mondatalkotás, szövegalkotás, matematikai kifejezések használata • Közösségi nevelés: A közös játék öröme, más munkájának elismerése, reális önértékelés • Összedolgozás, alkalmazkodás fejlesztése • Tolerancia, késleltetés fejlesztése	
I. Bevezető rész	Motiváció, játék: • Körbe jár a kocka, és elszámolunk 20-ig. • Összevissza jár a kocka, és így számolunk el 20-ig. • Kártyacsomag segítségével a számjelek képeinek, az ujjképeknek és a hozzájuk tartozó- különböző formákat ábrázoló - képeknek a párosítása.	Eszközök: Tudor báb, nagy méretű dobókocka, kártyacsomag
II. Fő rész	Nagy méretű építőkockákból számlépcsőt építünk. Megbeszéljük, hogyan álljunk neki, mire kell figyelni, hogyan nézzen ki a számlépcső, ki mit készít el belőle. Az építés végén megszámloljuk a lépcsőfokokat növekvő, majd csökkenő sorrendben. A számlépcső lépcsőfokaira a megfelelő számosságú tárgyakat helyezünk el. Megkeressük a számképek közül a számlépcsőnek megfelelő képet is. Sorszámnevekkel is megszámloljuk, hányadik lépcsőfokot építjük, vagy helyezünk el rajta tárgyakat.	
A matematikai képességek fejlesztése Erős oldal fejlesztése • Számlépcső építése kooperatív munka során (Munkafolyamatok, összedolgozás, együttműködés fejlesztése) • Számlálás növekvő-csökkenő sorrendben • A tőszámnevek, sorszámnevek gyakoroltatása, a biztos számfogalom alakítása 10-es, majd 20-as számkörben	Építőkockák A Minimat készlet elemei Számképek	
III. Befejező rész Légkörjavítás, kiegészítő tevékenység Gyenge oldal fejlesztése	Dominó játék Memória játék	Dominó kártyák
IV. Értékelés, hangulatjavítás, hatásvizsgálat	Hogy érezted magad a mai foglalkozáson? Szerinted ki volt a legügyesebb, legötletesebb?	Hangulatábrázoló jelek, a gyerekek jelei
REFLEXIO:		

2. FOGLALKOZÁS

A foglalkozás ideje:		
A foglalkozás célja:	• Biztos számfogalom kialakítása 20-as számkörben • A tőszámnévek, sorszámnévek megismerése, gyakorlása	
A foglalkozás feladata:	• A számfogalom kialakítása, a tőszámnévek, sorszámnévek gyakoroltatása 20-as számkörben, a számlálás képességének fejlesztése. • Matematikai észrevételek elmélyítése: - Annak felismerése, hogy adott mennyiség számossága bármiből ugyanannyit fejez ki. - Az utolsónak kimondott szám mutatja, hány elemet számláltunk meg összesen. - Minden számnak van rákövetkezője. Minden szám eggyel több, mint az előtte lévő. • A vizuális észlelés, emlékezet, figyelem fejlesztése, logikai képességek fejlesztése, gondolkodási műveletek fejlesztése. • Anyanyelvi nevelés: szókincsbővítés, mondatalkotás, szövegalkotás, matematikai kifejezések használata • Közösségi nevelés: A közös játék öröme, más munkájának elismerése, reális önértékelés • Összedolgozás, alkalmazkodás fejlesztése • Tolerancia, késleltetés fejlesztése	
V. Bevezető rész	Motiváció, játék: • Megbeszéljük, hogy 10-es számkörben kiválasztunk egy számot, azt nem ejtjük ki, helyette tapsolunk egyet. Aki eltéveszti, zálogot ad. A kiválasztott számokat tovább bővítjük, újabb mozdulatokat találhatunk ki hozzá! • Számoljunk el 100-ig!	Eszközök: Tudor báb, nagyméretű dobókocka, kártyacsomag
VI. Fő rész A matematikai képességek fejlesztése Erős oldal fejlesztése • Egy adott mennyiség bármiből ugyanannyi létrehozása: - vizuális észlelés - akusztikus észlelés - taktilis érzékelés • A sorszámnévek gyakoroltatása • Számlálás növekvő-csökkenő sorrendben	Matematikai minimát készletből kihelyezek megadott számú elemet, a gyerekeknek ugyanannyi számú darabot kell kihelyezni az általuk választott tárgyból. Tapssal jelzek adott mennyiséget, ezt kell a gyerekeknek reprodukálni általuk választott mozdulattal. A gyerekek fülebe súgok egy számot, ennyi darabszámú tárgyat kell kivenni egy kis zsákból. Kártyacsomag lapjait magunk elé helyezzük. Megfigyeljük, hány elemet tartalmaz az 5., 8., stb. kártyalap. A kártyalapokat sorba rendezzük a képen található elemek száma szerint növekvő ill. csökkenő sorrendbe.	Matematikai minimát készlet Zsák, benne különböző tárgyak Kártyacsomag
VII. Befejező rész	Légkörjavítás, kiegészítő tevékenység Gyenge oldal fejlesztése	Gyufás dobozok, színes papírok, ollók, ragasztók
VIII. Értékelés, hangulatjavítás, hatásvizsgálat	Hogy érezted magad a mai foglalkozáson? Szerinted ki volt a legügyesebb, legötletesebb?	Hangulatábrázoló jelek, a gyerekek jelei
Reflexió:		

KÉSZÍTETTE:

BARANYAINÉ JANKOVICS RITA

KAPOSVÁRI FESTETICS KAROLINA KÖZPONTI ÓVODA
TALLIÁN GYULA UTCAI TAGINTÉZMÉNYE

A JÓ GYAKORLAT NEVE:

„Pattogtatók” (testi-kinesztetikus tehetségterület)

A JÓ GYAKORLAT GAZDA:

Baranyainé Jankovics Rita

ELÉRHETŐSÉG:

email: rapa@t-onlie.hu

mobil: 06-30 3518656

Munkahely: Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda
Tallián Gyula u. Tagintézménye

ÖTLETADÓ:

Nagy Jenőné

Magyar Tenisz Szövetség Play and Stay (Játssz és maradj) programja

Magyar Labdarúgó Szövetség Bozsik Intézményi Ovi Foci programja

MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZT VEVŐ SZAKEMBEREK:

Baranyainé Jankovics Rita (műhelyvezető)

Fehér Eszter

ABSZTRAKT:

A Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Tallián Gyula utcai tagóvodájában az iskolába készülő nagycsoportos tehetségígéretetek számára 2010. óta szervezünk műhelyfoglalkozásokat. 2013-ban regisztrál tehetségpont lettünk. Óvodánkban jelenleg három műhely működik: testi-kinesztetikus tehetségterületen a népi mozgásos játékok, és mozgás, nyelvi tehetségterületen mesedrámajátékok. A tehetséggondozás tervezését és dokumentációját Nagy Jenőné¹ szakmai könyve alapján dolgozzuk ki és vezetjük.

A „Pattogtatók” testi-kinesztetikus mozgásos tehetségműhelybe beválogatott gyermekekkel az adott tehetségterületen megismertetünk olyan mozgásformákat, sporttevékenységeket, melyek az óvodai alapprogramon túlmutatnak. Magasabb fokú, átfogóbb tapasztalatokhoz, ismeretekhez juthatnak. Műhelyünkben a gyermekek korosztályuknak megfelelően megismerkednek különböző mozgásformákkal, sportágakkal.

Fontos szerepet tulajdonítunk a labdás tevékenységeknek, a játékorientált oktatási módszereknek. A foglalkozások során lehetőség van sok olyan játékos feladat végrehajtására, mely páros illetve csoportos megvalósítást igényel, ezzel kiemelten fejlődik a gyermekek együttműködő készsége, kialakul a csapatmunka, önmaguk és társaik megbecsülése.

A mozgás mellett a gyermekek kognitív képességeinek és kreativitásának minél magasabb kibontakoztatására is törekszünk.

Magyar Tenisz Szövetség 2008-ban kezdte el a Play and Stay (Játssz és maradj!) program hazai meghonosítását. Teniszoktató végzettséggel rendelkezem, így műhelyünk programjába beépítem a tanultakat. Munkámat segíti óvodapedagógus munkatársam, aki a Bozsik Intézményi ovifoci programot koordinálja, így természetesen a foci is beépül tehetséggondozó munkánkba.

Műhelyünkkel két nagyobb sikeres pályázatot nyertünk, jelenleg a Nemzeti Tehetségprogram által kiírt 60 órás tehetséggondozó program nyertes pályázatát valósítjuk meg.

¹ Nagy Jenőné: Tehetségígéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata, „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok 2012.

KULCSKIFEJEZÉSEK:

Átlagon felüli adottságok, motivációs adottságok, kreatív adottságok, motoros képességek, együttműködés, gazdagító tevékenységek, Jelenleg óvodában, 5-6 éves iskolába készülő nagycsoportos tehetségígéretes gyermekek körében alkalmazzuk.

MŰHELYÜNK CÉLJA:

Az óvodánkba járó iskolába készülő nagycsoportos mozgásos tehetségígéretek felismerése, segítése, a gyermekekben felfedezett átlagon felüli adottságok, motivációs adottságok, kreatív adottságok erős oldalainak fejlesztése, tehetséggel összefüggő gyenge oldalak kiegyenlítése, átlagos motoros képességek, mozgáskészség erősítése. A gyermeki személyiség kibontakoztatásának segítése, sokoldalú, harmonikus fejlesztése.

Célunk olyan légkör megteremtése, melyben a gyermekek motivációs adottságait fokozni tudjuk, felszabadultan, örömtelien, kitartóan vegyenek részt a tevékenységekben. Ismerkedjenek meg különböző mozgásformákkal, sportágakkal, mely az óvodai nevelés mindennapi keretein belül nem tervezett. Célunk, hogy a gyermekeket folyamatosan sikerélményhez juttassuk, melyek során újabb mozgásos cselekvésre lesznek ösztönözve.

A testi képességek mellett fontosnak tartjuk az érzelmi, akarati, értelmi képességek és erkölcsi tulajdonságok alakítását.

MEGVALÓSÍTÁS LÉPÉSEI:

Óvodánkban minden gyermeket óvodába kerülésétől folyamatosan figyelemmel kísérünk, anamnézis lapot töltünk ki, majd a „Gyermektükörbe”² januárban és áprilisban rögzítjük a gyermekek fejlettségét a meghatározottak szerint. A dokumentumban a mozgásfejlettség, érzelmi-akarati élet fejlettsége, szociális és társas kapcsolatok fejlettsége, és az értelmi fejlettség szempontjai

2 Nagy Jenőné(2006) Gyermektükör. A gyermek fejlődését, fejlesztését segítő útmutató.

Szólnok.”Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egye-sülete, 43-68

tartalmaznak tehetségazonosító jellemzőket. Középső csoport végén mindkét óvodapedagógus a saját csoportjában megfigyelési szempontsor alapján beazonosítja a tehetségéreteket, (Gyermektükör 9.sz melléklet) majd átadja a végleges beválogatáshoz annak az óvodapedagógusnak, akinek a gyermek a műhelyébe kerül.

Megfigyelési szempontok a mozgásos tehetségműhelybe:

1. Jó ritmusérzékű, harmonikus mozgású
2. Kedveli a mozgást
3. Koordinált mozgású
4. Jó a téri tájékozódása
5. Futásban, kocogásban élen jár
6. Egyensúlyérzéke megbízható
7. Laza, hajlékony
8. Jó teherbírású
9. Erős, bátor fellépésű
10. Kedveli a labdajátékokat

Beválogatási szempontok figyelembe vesszük az átlagon felüli adottságokat, motivációs adottságokat, kreatív adottságokat.

Óvodánkban minden nagycsoportos részt vesz tehetséggondozó foglalkozásokon, minden gyermekben megkeressük a legjobb adottságokat, képességeket, hogy bevonjuk őket a műhelyfoglalkozásokba.

A műhelyfoglalkozások októberben kezdődnek heti 1 alkalommal, minden hétfőn 10.30-11.15 óráig.

MŰHELYÜNK LOGÓJA:

Tehetséggondozó munkánk során az alábbi feladatok kerülnek megvalósításra:

Szeptember	Műhelymunkához szüksége dokumentumok előkészítése, tárgyi feltételek előkészítése, a tehetségaazonosító és bevalogató eredmények figyelembe vételével a komplex tehetséggondozó program megírása.
Október	Rétegszülői értekezletet tartunk a műhelybe járó gyermekek szüleinek
December	Tehetséggondozó műhelymunka bemutatása szülőknek, sportjátékok szervezése, mely során gyermekek és szülők együtt játszanak, ezáltal betekintést nyerhetnek műhelyünk munkájába.
Január	Félévi értékelést készítünk a műhelymunkáról és a gyermekek fejlődéséről tájékoztatást adunk a szülőknek.
Május	A gyermekekről év végi értékelést készítünk, az elért eredményekről ismét tájékoztatjuk a szülőket fogadóóra keretein belül, záró tehetségműhely szervezésével bemutatkoznak a szülőknek a tehetségígéretes gyermekek.

A komplex tehetséggondozó program során 30 műhelyfoglalkozásra 15 modul tervezünk, melyet kéthetes időintervallumban teljesítünk. A két műhelymunka során lehetőségünk van arra, hogy a modul megvalósítva szükség esetén a következő műhelymunkába ismételjünk, újratervezzük, és tartalmilag vagy módszertanilag bővítsük a foglalkozást.

A modulok során minden foglalkozáshoz először is megtervezzük a kitűzött célt, aztán az erős pontok fejlesztését, gyenge pontok fejlesztését, légkörüjavításhoz és légkör megerősítéshez játékokat, kiegészítő tevékenységeket, melyek valamilyen formában a műhely témájához kapcsolhatóak, és komplexen élményt ad a gyermekeknek, végül a személyi és tárgyi feltételek kerülnek a tervezésbe.

Újszerű eszközök (mini teniszütő, puhább, nagyobb teniszlabda, kisméretű háló stb.) állnak rendelkezésre, hogy a gyermekek méreteinek és képességeinek megfelelően nyújtsunk sikerélményt.

A modulokat úgy tervezzük, hogy a gyerekek megismerkedjenek a különböző labdák tulajdonságaival, labdák kézzel, lábbal történő kezelésével, az ütővel, ütőn a labda (mely kezdetben lufi, szivacs labda, rongy labda) megtartásával, mozgatásával, gurításokkal. Labda lábbal, ütővel történő kezelése már mozgás közben. Kialakítjuk a páros, mikro csoportos feladatokkal, melyek együttműködést, kooperációt, összehangolt, irányított mozgásokat igényelnek. Egyensúly-érzék, koncentráció, figyelem fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk. Minden

foglalkozásra tervezünk olyan játékot, mely a gyermekek szabad önkifejezését, ötletét, kreativitását hivatott előhívni és fejleszteni. A műhelymunkák során a bátorító nevelés alapelveit alkalmazzuk.

Gazdagító tevékenységeink közt szerepel többek közt kerékpár túra, kirándulás. Rendszeresen használjuk az atlétikai pályát, műfüves focipályát, belesünk a kosárlabdázók, röplabdázók edzésébe. Kiegészítő, produktivitást igénylő vizuális tevékenységeket szervezünk (pl.: sportmez tervezés, rajzkészítés, nemezelt labda stb.) Különböző sportágakat ismerünk meg az internet segítségével. Ellátogatunk a Somogyi Sportmúzeum kiállítására, Sportcsarnok-, RSG csarnok „Büszkeségfalát” nézegetjük, ahol régmúlt és napjaink sportolóinak fényképei, érmei, serlegei vannak kiállítva, részt veszünk városi mozgásos rendezvényeken.

Az alábbiakban két modul tervezését, tartalmát mutatom be:

KOMPLEX EHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM Tehetségterület: Testi-kinesztetikus • „Pattogatók” mozgásos műhely • Műhelyvezető: Baranyainé J. Rita					
MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	ERŐS PONTOK FEJLESZTÉSE	GYENGE PONTOK FEJLESZTÉSE	LÉGKÖRJÁVÍTÁS, LÉGKÖRMEGERŐSÍTÉS	KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	TÁRGYI FELTÉTELEK
„Pitteg-pattog” 2 hét - október 1-2. hete Csapatépítés, közös szimbólumválasztás, mozgáskészség felmérése • ismerkedés a labdák tulajdonságaival • páros munka kialakítása	• mozgáskészség fejlesztése • labdafogás • labdagurítás különböző alakzatokban	• szimbólumok használatának szabályai • tornaterem használatának szabályai, baleset megelőzés • páros munka kritériumainak összegyűjtése közösen	• kapcsolatépítő játékok: • „...vagyok,dobom neked a labdát!” • „Labdakergető” • bátorító nevelés alkalmazása	• Képek válogatása sportolókról, sportág megnevezésével	• Labdák(tenisz, léglabda, focilabda) • szimbólumok • szimbólumok elhelyezéséhez tábla • képek különböző sportágak sportolójáról • bóják
„Guruló gömbök” 2 hét – október 3.-4. hete • szem-kéz koordináció fejlesztése • hajlékonyság fejlesztése	• labdagurítás kézzel, helyben és haladással • gurítások célterületre	• páros munka alkalmával az együttműködő készség fejlesztése • önbecsülés építése • nem domináns kéz használatának ügyesítése	• egymás köszöntése néven szólítással, labda gurítással • „Labdacica körben”	• sportolókról kiválogatott képek csoportosítása gyermekek ötletei szerint (csapatjáték, egyéni, labdajáték, sportszerrel....)	• képek különböző sportágak sportolójáról • bóják • Labdák(tenisz, léglabda, focilabda)

FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK: (KÉPESSÉG, TEHETSÉG, KOMPETENCIA)

Testi képességek területén: kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség), koordinációs képességek (téri tájékozódó képesség, kinezetikus érzékelés, reakcióképesség, ritmusérzék, egyensúlyérzék, gyorskoordináció, állóképességi koordináció), mozgékonyág, hajlékonyág,

Szociális képességek területén: társas kapcsolatok, motiváció, akarat megnyilvánulások kooperáció, figyelmesség, fegyelmezetség, egymás segítése

Értelmi képességek területén: kognitív szféra, érzékszervi szféra, percepció

Verbális képességek területén: kommunikáció

ELLENŐRZÉS-ÉRTÉKELÉS FORMÁI:

Munkánk dokumentációja „Műhelynapló” formanyomtatványba történik, melybe rögzítjük a gyermekek tehetségígétét azonosító megfigyelések eredményét, a beavolatás eredményét (speciális terület adottságainak, kreatív adottságainak és a motivációs adottságainak megfigyelését).

A gyermekekről egyéni feljegyzéseket készítünk, mely nyomon követi a fejlődést.

Rögzítjük egyénenként a hatásvizsgálatok eredményét is. Minden műhelyfoglalkozás végén megkérdezzük a gyermekeket, hogy érezték magukat a foglalkozásokon (jelüket felhelyezik az „Így érezttem magam” táblára, majd megindokolják döntésüket. Leírjuk és megbeszéljük azt is, hogy az adott napon melyik gyermeknek volt egyedi ötlete.

„Így érezttem magam...”		
Nagyon jól, mert...	Jól is, meg nem is, mert...	Nem érezttem jól magam, mert....
		

EREDMÉNYESSÉG:

Munkánk eredményességét a gyermeki hatásvizsgálatok, megfigyelések, szülői elégedettségek alapján mérjük le.

Akkor vagyunk eredményesek:

- Gyermekek szívesen vesznek részt a műhelymunkában
- Felszabadultan tevékenykednek
- Megerősödnek erkölcsi tulajdonságaik
- Bátran megnyilatkoznak, ötleteiket megosszák egymással
- Sikerélményhez jutnak
- Szabadidőben, csoporttársaikkal, szüleikkel is megosztják a műhelybe tanultakat
- Fejlődést mutatnak motoros képességek területén
- Fejlődést mutatnak átlagon felüli adottságok, motivációs adottságok és kreatív adottságok valamelyikén
- Testi képességek mellett kognitív képességeiket is ki tudjuk bontakoztatni

HUMÁN ÉS TÁRGYI ERŐFORRÁSOK:

Óvodánkban a műhelyvezető pedagógusok elvégezték a „Tehetséggondozás az óvodában” 30 órás akkreditált továbbképzést. Mozgásos műhelyünk óvoda-pedagógusai közül egyikük „C” licenszes teniszedzői másik pedagógus Bozsik Intézményi Ovi-foci szervezői végzettséggel rendelkezik. Nyitottak vagyunk a kihívásokra, minden alkalmat kihasználunk a nevelőtestületben, hogy képzéseken, konferenciákon, nyílt napokon vegyünk részt. A tapasztalatokat megosztjuk egymással belső továbbképzés keretein belül. Rendszeresen olvassuk a tehetséggondozással kapcsolatos szakirodalmat és böngésszük az internetet. Kapcsolatépítésre törekszünk különböző nevelési-oktatási intézményekkel, városi rendezvényeken veszünk részt, látogatjuk a város sportlétesítményeit, kulturális intézményeit.

Tárgyi feltételek közül tornaszoba sajnos nem található óvodánkban, de szerencsére az RSG csarnok heti 2 alkalommal rendelkezésünkre áll, emellett jó idő esetén a sportcsarnok sportpályái, az óvodánk udvarát nagymértékben ki tudjuk használni a műhelyfoglalkozások megtartására.

Eszközigényünk a foglalkozások anyagához igazodik.

Az eszközöket lehetőséghez mérten folyamatosan bővítjük. Pályázatok alkalmával szerezzük be, vásárolunk, felajánlásokat gyűjtünk, készítünk, és lehetőségünk van tagintézményeinkből is kölcsönözni.

ADAPTÁCIÓS ALGORITMUS AZ ÁTADÁSHOZ:

A „Pattogtatók” műhely kidolgozott programja a Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Tallián Gyula utcai Tagintézményében található.

Kapcsolattartó: Baranyainé Jankovics Rita, Pillangó csoport

Lehetőség van betekintést nyerni a dokumentációkba, illetve előzetesen egyeztetett időpontban hospitálás keretein belül megismerkedni a programmal.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Nagy Jenőné(2006) Gyermektükör. A gyermek fejlődését, fejlesztését segítő útmutató. Szolnok.„Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete

Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata, „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok 2012.

Műhelymunka tervezéséhez felhasznált szakirodalmak a Műhelynaplóban találhatóak.

MELLÉKLET

Fényképek a foglalkozásokról

(A résztvevő gyermekek szülei aláírásukkal engedélyezték, hogy óvodánkban képek készüljenek gyermekeikről, melyeket a honlapon és pályázati anyagokban nyilvánossá tegyünk)

A JÓ GYAKORLAT NEVE:

Tehetségazonosítás és tehetséggondozás a kaposvári Hangya Tanodában

A JÓ GYAKORLAT GAZDÁJA:

NAPKERÉK EGYESÜLET

ELÉRHETŐSÉGEK:

e-mail cím: napkerek@gmail.com

telefonszám: 82/311-523

cím: 7400 Kaposvár, Honvéd utca 13.

MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZAKEMBEREK:

Bogdán Imre, Bogdán Réka, Bogdán Kinga, Kanalics Gábor,
Bontovics Balázs, Kutasi Szilvia, Garamvölgyiné Mészáros Éva,
Gulyásné Lőrincz Ilona, Orsós Sarolta,
László Ramóna, Hujber Tamásné

JELENLEGI ALKALMAZÁS:

Helyszín: Napkerék Egyesület – Hangya Tanoda
(7400 Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky u. 6-10.)

Intézmény típusa: civil szervezet által működtetett tanoda típusú program

ABSZTRAKT

A Napkerék Egyesület Hangya Tanoda néven, több mint 10 éve működtet Kaposváron délutáni, tehetséggondozó és felzárkóztató programot a városi és a város környéki általános, illetve középiskolába járó 2-12. évfolyamos főként roma/cigány hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű, általában mélyszegénységben élő tanulóknak. A képességfejlesztő, értékközvetítő programunkkal az iskolai eredményességet kívánjuk növelni, roma/cigány származású egyetemi hallgatók önkéntes munkájának segítségével. Társadalmi felzárkóztató tevékenységünkkel a fiatalok támogatását, tanulmányaik sikeres befejezésének elősegítését tűztük ki célul úgy, hogy megadunk a diákoknak minden olyan háttérszolgáltatást, amelyet a középosztálybeli családok továbbtanulni szándékozó gyerekei megkapnak *(egyéni felzárkóztatást, szakmai korrepetálást, könyvtárat, számítógépet, nyelvórákat, az általános műveltséghez kapcsolódó háttérismereteket gyarapító élményeket)*, ezzel is hozzájárulva a lemorzsolódó gyermekek iskolai rendszerben tartásához. A felzárkóztató foglalkozást korábban 15-20 fő részére, tanítási napokon 13 órától 16 óráig biztosítottuk. Napjainkra ez a szám 50 főre növekedett. A programban a diákok egyénileg, vagy néhány fős csoportokban matematika, magyar, idegen nyelvi szaktanár irányításával, valamint önkéntes tanító-, és gyógypedagógia szakos egyetemista hallgatók bevonásával készülnek fel a másnapi iskolai órákra, emellett átismételik az iskolában már elsajátított tananyagot. A korrepetálások keretében tanulás-módszer-tani ismereteket is átadunk a gyerekeknek.

A kiemelkedően teljesítő tanulókat a Kaposvári Egyetemmel együttműködésben tehetségsegítő programmal támogatjuk. A tanulók heti egy alkalommal matematikai, képzőművészeti, drámapedagógiai és zenei felkészítést kapnak egyetemi oktatók, művésztanárok, továbbá önkénteseink közreműködésével.

Kulcskifejezések: hátrányos helyzetű gyerekek, tehetséggondozás, felzárkóztatás, tanoda

1. A BEVÁLOGATÁS

Társadalmi szinten egyre inkább megfogalmazódik az igény, hogy megvalósuljanak különféle, a gyerekek iskolai sikerességét segítő programok. A családok többsége igényel valamilyen külső - iskolán kívüli - segítséget.

A TÁMOP-3.3.9.C-12 pályázatnak köszönhetően a Hangya Tanodában 2014 őszén 45 fő felvételét biztosíthattuk.

Első lépésként programunkat a velünk kapcsolatban álló, illetve a már korábban tanodánkba járó gyerekek és szüleik részére propagáltuk, ők pedig tovább adták a hírt tágabb családi környezetükben, illetve a szomszédságukban.

Majd a programot a város iskoláiban is meghirdettük, jelezvén, hogy együttműködést kívánunk kialakítani a gyerekekkel délelőtti befogadó intézményekkel.

A meghirdetést követően az érdeklődőknek (gyerekeknek és szülőknek) „felvételi beszélgetést” tartottunk, melynek elsődleges célja annak megállapítása volt, hogy a jelentkezőknek mennyire reális elképzeléseik vannak a programról, milyen motivációs állapotban, helyzetben vannak, hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetűnek tekinthetők-e.

2. A CÉLKITŰZÉSEK

Tevékenységünk fő célja az, hogy megfelelő környezetben, megfelelő hozzáállású szakemberekkel, kortárssegítőkkel és pedagógiai programokkal megszeretessük a diákokkal a tanulást, legyőzzük az esetlegesen meglévő iskolai szorongást, segítsük az iskolai tanulmányi eredmények szinten tartását, vagy javulását, ezzel növelve a diákok továbbtanulási esélyeit. Közösségépítéssel és szemléletformálással alakítjuk a csoportkohéziót, az elfogadást, a toleranciát egymás iránt.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy megpróbáljunk diákjaink számára olyan lehetőségeket nyújtani, melyek a sikeres tanuláshoz elengedhetetlenek, de életükből eddig hiányoztak valamilyen szociális, vagy kulturális okból kifolyólag. Stimuláló környezet kialakításával igyekszünk a továbbtanulás irányába terelni őket, próbáljuk elérni, hogy a tanulás érdekessé, fontos-

sá váljon, felismerjék, hogy a tanulás érték és ennek segítségével bármint elérhetnek.

Fő céljaink között intellektuális fejlesztés, önfejlesztés és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása szerepel.

A tanodába bekerülő diákok számára egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki és személyre szabott mentorálást biztosítunk részükre. Munkánkhoz olyan környezetet alakítunk ki, amelyben van megfelelő hely az oktatási, nevelési tevékenység ellátásához, de szükség esetén rendelkezésre áll a könyvespolc, az internet kapcsolat, a művészeti tevékenység vagy akár a pihenés számára alkalmas tér is.

A program kiemelten kezeli a családdal való együttműködést. Fontos, hogy a család felé is közvetítsen a projekt normákat, tanácsadás által segítséget nyújtson a szülőnek, szolgáltatson pontos információt a Tanoda működéséről. A családdal való partneri viszony kialakítása segít abban, hogy támogatást kapjon a gyermek a Tanodai szolgáltatások igénybe vételéhez.

3. TANODA PROGRAMUNK BEMUTATÁSA

Tanoda programunkkal egy átlag értelmiségi (középosztálybeli) család által nyújtható lehetőségeket kívánjuk megadni a diákjainknak (amit azonban ők családi környezetükben nem kaphatnak meg). Könyveket, számítógépes foglalkozást, korrepetálást, idegen nyelvi oktatást, művészetpedagógiai foglalkozásokat, valamint jól szervezett szabadidős programokat: kirándulást, színház-, mozi- és múzeumlátogatást, társasjátékokat, csapatjátékokat, nyári nyaralást.

A gyerekekkel való foglalkozásnak tehát három fő területét helyezzük tevékenységünk fókuszába:

1. tanulássegítés/felzárkóztatás,
2. művészeti oktatás
3. szabadidős programok

Valamennyi tevékenységet a multikulturális szemlélet hatja át. A fejlesztési feladatokat az IPR tanulásszervezési elvek szerint látjuk el:

1. egyéni haladási ütem biztosítására **differenciált egyéni-**,
2. az együttműködési képesség kialakítása érdekében **kooperatív-**,
3. a sokszínű megközelítés miatt **projektmódszeres-**,
4. az élményszerű önmegvalósítást előnybe hozva **drámapedagógiai/élménypedagógiai** tanulászervezést, óratervezést valósítunk meg. Elsődleges érdek a diák személyiségének, tudásának, készségeinek maximumát kiaknázva örömteli tevékenységgé tenni a tanulást.

1. Tanulássegítés/felzárkóztatás

Induláskor négy fő műveltségi terület fejlesztését tűztük ki célul. Ezek a matematikai-logikai, szövegértési, informatikai és idegen nyelvi területek voltak.

Matematika-logika műveltségterülettel kapcsolatos fejlesztés során első feladat a pozitív viszonyulás kialakítása a területhez, tantárgyhoz, hisz ez a legtöbb diák számára „nem kedvelt” kategória. A problémamegoldó gondolkodást a hétköznapi tapasztalatok segítségével erősítjük meg. A nem nyelv centrikus, fejlesztő hatású feladatok (logikai készségeket stimuláló), foglalkozások más képességterületekre is jótékony hatással vannak.

Szövegértést minden helyzetben, minden tantárgy és műveltségterület elmélyítése során alkalmunkban áll fejleszteni. Az érintett tanulók iskolai eredménytelenségét nagyban befolyásolja a nyelvi kifejezőkészség hiánya vagy alacsony szintje. A szövegértés alapja a megfelelő olvasástechnika, a gyors és pontos dekódolás.

Informatikai műveltség (IKT) megszerzése nélkül a jövőben sem tanulni, sem napi ügyeket intézni nem lehet. Ezt a területet fokozottan súlypontosított-nak tekintjük, hiszen diákjaink többségének nem áll rendelkezésére modern számítógép és korlátlan internet hozzáférés. Az IT technológia készség szintű használatát nem csak számítógép-használati foglalkozáson, hanem valamenyny műveltségterületen gyakorolhatjuk. A tantárgyakhoz kapcsolt információ-szerzés egyik alapvető eszköze, ennek elsajátítása fontos prioritás.

Idegen nyelvi műveltségterületen angol és német nyelven tartunk foglalkozásokat, hiszen a helyi általános iskolák a fenti nyelveket oktatják. A világnyelvek mellett a beás nyelv és kultúra ápolását, az identitás fejlesztését is megszervezzük a roma/cigány származású diákok körében.

A gyerekek igényeihez igazodva, ezeket ki kellett egészíteni fizikai és komplex – főleg történelmi, természettudományos és kémiai területekkel, valamint a sikeres előrehaladás érdekében emelt óraszámú egyéni fejlesztéssel.

Mivel tevékenységünk közvetlenül kapcsolódik az iskolákban folyó oktató-nevelő munkához, követelményrendszerünk a NAT-hoz, illetve a helyi tantervekhez igazodik.

2. Művészeti oktatás

Művészetpedagógiai foglalkozásokat szervezünk a képzőművészet, zene és tánc területén.

A **vizuális nevelés** során az aktív alkotás folyamatán keresztül biztosítjuk az esztétikai nevelést, a manuális készségek fejlesztését, az önkifejezés tanulását. A foglalkozások célja, hogy a gyerekek olyan alkotási folyamatban vegyenek részt, amelynek során megismerik saját kreativitásukat, maguk is létrehozhatnak rajzokat, montázsokat, festményeket, stb.

Célunk továbbá a gyerekek vizuális készségének fejlesztése.

A **zene, néptánc** tanítása felöleli, megismerteti a Kaposváron élő valamennyi kisebbség kultúrájának közvetítését (roma/cigány, lengyel, horvát, német), természetesen a Tanoda diákjainak nemzetiségi összetétele miatt a cigány hagyományok, és a beás nyelv oktatása nagyobb arányban történik.

Drámapedagógiai foglalkozásainkon, lehetővé válik a nehezen megnyíló diákok számára is az önkifejezés megvalósításának katartikus élménye, továbbá szituációs játékokkal, helyzetgyakorlatokkal elérhető egymás és önmaguk jobb megismerése, a figyelem, koncentráció gyakorlása, a testbeszéd fejlesztése

3. Szabadidős programok

A tantárgyi és művészeti oktató munka mellett kiemelt feladat a szabadidős programok szervezése, a Tanoda falain belül és kívül egyaránt. A cél a gyerekek közösségé formálása. Ez nagy eredmény és nagy felelősség. A gyerekek igénylik és szükségük van arra, hogy segítsünk szabadidejük okos eltöltésében.

Tanodás diákjaink mindennapjaikban nem középosztályi (pl. értelmiségi) értékek szerint élnek. A tanoda sajátosságát éppen az jelenti, hogy magukévá tegyék ezeket az értékeket. A tanoda tervezett tevékenységei kikapcsolódást jelentenek a mindennapokból. Mivel azonban a tanodát látogató gyerekek, fiatalok mindennapjait nem az intellektuális tevékenységek képezik, kikapcsolódást éppen ezek jelenthetnek.

Szabadidős programjaink között szerepel tanulmányi kirándulás, erdei iskola és nyári tábor, jeles napokról való megemlékezés és családi nap, mikor nemcsak diákjaink, de családtagjaik számára is szervezünk programokat, mellyel a szülő-tanoda és a szülő-diák közötti kapcsolatot egyaránt erősíteni kívánjuk. Fejlesztő hatásuk egyértelmű: a erőteljes szociális és emocionális hatással bír a társas együttlét ezen formája.

Mindezeket kiegészíti a színház-, mozi- és múzeumlátogatás, melynek célja - a műveltség növelésén kívül -, hogy a gyerekek ismerjék meg a közvetíteni kívánt értékek konkrét színhelyeit, lássanak és tanulják meg értékelni a teljes, felépített produkciót (előadást), és tanulják meg, hogyan viselkedjenek különféle, kulturális környezetben. A színház- és mozilátogatást olyan beszélgetés, illetve heti munka előzi meg, amely összefügg a kiválasztott darabbal, s az élményekről, gondolatokról folytatott megbeszélés követi.

A Tanodák éjszakája kezdeményezéshez is csatlakoztunk, a gyerekek nagyon élvezték a meghosszabbított tanodai napot és a sok színes programot. Minden hónapban megemlékezünk születésnaposainkról, számukra különleges műsorokkal készülünk alkalomról-alkalomra. Gimnáziumi végzős diákunk számára ballagási ünnepséget szerveztünk tanodánkban. Fontos lehet a többi gyerek számára is, hogy a jó eredményeket, a tanodában értékelik. Volt olyan gyerek, aki megkérdezte, hogy neki is tartanak majd ilyet? A jó példa fontos.

A közösségi programok mellett szerveztünk pályaaorientációs napokat is. Ilyenek voltak: a kórházi pályaaorientációs napunk, ahol a kórházi szakma rejtelseibe kaptak bepillantást a résztvevők; vendéglátóipari pályaaorientációs napunk, ahol a szakács, cukrász és pincér szakma rejtelseivel ismerkedhettek meg a tanulók, valamint étkezési/éttermi kultúrával gazdagodtak és a pécsi Gandhi Gimnázium és Kollégiumban tett pályaaorientációs szakmai kirándulás, melyek nagy hatással volt a pályaválasztás előtt álló 6-7. osztályos tanulóink későbbi döntésére.

Programunk tehát nem egyszerűen korrepetáló jellegű – bár természetesen igény szerint a napi iskolai tanulnivalóban képezett pedagógusok segítenek –, hanem művészetpedagógiai foglalkozásainkkal, valamint szabadidős programjainkkal fel kívánjuk hívni a gyerekek figyelmét a körülöttük lévő világ ismeretforrásainak gazdagságára, a tudásnak, mint értéknek a jelentőségére.

Emellett felkínáljuk a cigány kultúrával való mélyebb megismerkedés lehetőségét is. Az egyéniséget értéknek tekintjük. Fontos, hogy a gyerekek megértsék, hogy a „cigány mivolt” érték, ahogy minden etnikai másság az - egyáltalán a világ sokszínűsége érték, gazdaság.

4. A FOGLALKOZÁSOK VEZETŐI

Olyan általános illetve középiskolai szaktanárok, nyelvtanárok, nyugdíjas tanárok, egyetemi hallgatók, gyógypedagógusok, művésztanárok, akik a szaktárgyaikat magas szakmai színvonalon képesek oktatni. A jelentkezők válogatásánál az első rangú szempont a szakmai megfelelés, emellett azonban lényeges, hogy a cigány és a többségi kultúrában egyaránt otthonosan mozgó felnőttek legyenek a gyerekek környezetében. Nyitott, kreatív, empatikus, toleráns, szociális érzékkel megáldott emberekre van szükség. Programunk megvalósításába bevontuk a Kaposvári Egyetem Roma Szakollégiumának tagjait is, akik speciális tudásuknál vagy személyiségüknél fogva alkalmasak a gyerekek pozitív irányú befolyásolására, pozitív példa kialakítására.

Megfelelő előkészítéssel a hallgatók bevonhatók voltak a tanodai csapatba, így a szabadidős programokon és a délutáni foglalkozásokon is alkalomszerűen részt vettek.

5. A MEGVALÓSÍTÁS ÉS KÖZÖSSÉGFORMÁLÁS

Folyamatos és rendszeres a projektmenedzsment megbeszélése, az önkéntesekkel és az oktatókkal megvalósuló munkaértekezlet – szakmai konzultáció. Negyedévente tantestületi értekezletet tartunk, mellyel cé-

lunk a problémák átbeszélése mellett az együttlét közösségerősítő hatása ugyanúgy elengedhetetlen a tanodában dolgozó felnőttek közösségében, mint a gyerekeknél. Áttekintetjük a tanulók egyéni teljesítményét, kitűzzük a további fejlesztési irányt. Rendszeresen tartunk szülői értekezletet és fogadóórát is, hiszen ezeken az alkalmakon van lehetősége a szülőknek nyugodt körülmények között az összes betanító tanárt is elérni.

Ehhez csatlakozik be a családlátogatás rendszere, amit folyamatosan kivitelyünk a családok időbeosztásától függően. A családokkal való kapcsolattartás a szakmai programunk egyik erőssége, támaszkodnak ránk, igazi partnerek. Nagy számban vesznek részt fogadóórákon, családi napokon. Gyakori a hétközi személyes és telefonos kapcsolatfelvétel is. A családokkal való rendszeres kapcsolattartásnak köszönhetően szorosabb lett a tanoda és a szülők közötti kapcsolat, több, fontos információ jut el hozzánk, és a szülők is rendszeresen érdeklődnek gyermekük viselkedése és teljesítménye iránt. A családlátogatások élménye teljesebb képet ad a tanulókról, csakúgy, mint az iskolai hospitálások. Az általános és középiskolák tanárai, igazgatói nagy szeretettel fogadnak minket, hangsúlyozva a partneri együttműködés hiánypótló szerepét.

A **tanulmányi munka** segítése a napi foglalkozásokon valósul meg. A gyerekek minden tantárgyhoz tudnak segítséget kérni a szaktanároktól. Lehetőség van tanodában –az adott tantárgyakhoz igazodva - kiscsoportos és/ vagy egyéni foglalkozásra is. A reál tárgyakból előnyösebb az egyéni foglalkozás, mivel ki kell alakítani a gyerekekben pl. a számolási készséget, amit egyénileg be kell gyakorolni, míg egy verselemzést egy csoport együtt is meg tud beszélni. A tanuláshoz szükséges eszközök ott vannak a teremben, így akkor is tudnak dolgozni, ha otthon marad pl. a körző, vonalzó és egyéb eszközök.

A tanulók **szocializálásában** nagyon jó a tanoda tevékenysége. Mindennap uzsonnát kapnak, amit asztalhoz ülve, beszélgetve fogyasztanak el. Pozitív viselkedésmintákat látnak a tanodában dolgozó tanároktól, akik szeretettel veszik körül a gyerekeket. És nagyon figyelnek a tanárookra. Figyelik, hogy ki hogy beszél. Észreveszik, hogy ha valakinek rossz kedve van. Érdeklí őket, hogy a tanáraik mit néznek a tv-ben, vagy milyen zenét szeretnek. Fontos velük beszélgetni a legalapvetőbb dolgokról és napi történésekről is, mert ezeket, és a hasonló dolgokat gyakran otthon nem tudják megbeszélni.

Lelki segítséget kapnak a tanodában a pszichológustól és fejlesztő pedagógusoktól, valamint a többi tanártól is. Örülnek a dicséretnek. Ezért dicséret jár a jól megoldott feladatokért, vagy a jó jegyért.

De azt is észre kell venni, ha szép frizurát csinálnak maguknak, szépen bekötik a füzetüket, vagy új a tolltartójuk, stb. A tanoda számukra nem csak olyan hely ahol tanulni kell, hanem ahol kölcsönös szeretetet kapnak. Látom rajtuk nap, mint nap, hogy milyen sokat jelent ez nekik és mennyire hálásak érte. De a lelki fejlődésüket segíti a tanoda bármely kulturális programja, kirándulása.

6. A TEVÉKENYSÉG/JÓ GYAKORLAT (A PROJEKT, A FEJLESZTŐ PROGRAM) ERŐSSÉGEI

A tanodában kialakult az a tevékenységrendszer, amely a gyerekek szükségleteinek megfelelő tanulmányi, szociális, kulturális és lelki segítséget nyújt.

Nagyon sok új barátság alakult, egy összetartó közösség szerveződött. A szaktárgyi segítség mellett a gyerekek a figyelmet és szeretetet kapnak, sokszor erre van a legnagyobb szükségük. Fontos, hogy a gyerekek mellett a szülőket is bevonjuk a tanoda működésébe, közös programokat, családi napokat szervezzünk, hiszen a gyermeknek szüksége van támogató környezetre, ennek elérésére törekedni kell. A szabadidős és délutáni programok, melyeken a gyerekek jobban megismerik egymást, szintén nagy előnye a tanodának.

A Tanoda helyszíné barátságos, a kiscsoportos tanulás és az együttes programok fejlesztik a közösséghez, társakhoz való alkalmazkodást, és ez többeknél látható változást eredményezett a magaviseletben. Úgy tapasztalom, hogy a kirándulások, szervezett programok révén a programban részt vevő gyerekek olyan ismeretekhez, élményekhez jutnak, amelyek jövőképüket, személyiségüket jó irányban fejlesztik.

A tanév végén fontosnak tartom, hogy a tanulmányi eredményeikben javulást, vagy folyamatosan jó eredményt felmutató gyerekeket a többiek előtt kiemeljük, hogy nekik ezzel is további ösztönzést, a többieknek pedig példát adjunk.

7. A TEVÉKENYSÉG/JÓ GYAKORLAT (A PROJEKT, A FEJLESZTŐ PROGRAM) EREDMÉNYEINEK ALKALMAZHATÓSÁGA, FELHASZNÁLHATÓSÁGA MÁR SZERVEZETEK/INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA

Évtizedek óta tudott dolog, hogy a nehéz szociális körülmények között élő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, roma/cigány tanulókkal sokkal nehezebb a hagyományos pedagógiai módszerekkel dolgozni (mint pl. frontális tanulás), mert a cigány és nem cigány tanuló sokkal nehezebben tudja interiorizálni az órai tananyagot. A családi háttere szegényes, azokat a feltételeket, amelyek szükséges a másnapi tanórai munkához, azok a tanulók képtelenek végrehajtani. Ezen kívül a kulturális különbségek nagyon nagyok. Nincs együttműködés a szülő és tanár között. A szülők nem tudják vagy nehezen tudják elfogadni, mert feszélyeztetve vannak vagy a szégyenérzetük erős bennük.

Tapasztalataink bizonyítják, hogy azokkal a pedagógiai módszereket, amelyek alkalmazunk - kiscsoportos, kooperatív foglalkozások -, sokkal eredményesebb és sikerebb tanulmányi eredményeket értek el a tanodában tanuló diákok. A pedagógusok a tanulókkal együtt dolgoznak kiscsoportban, közösen megbeszélik és élményszerűvé teszik az órai munkát. Sikereségét a jó gyakorlatnak abban látom, hogy egymásra figyelünk, fontosak vagyunk egymásnak, élményszerű oktatás történik, szeretetteljesen légkörbe érkeznek a tanulók.

Fontos, hogy a tanuló érezze az órán, hogy figyelnek rá és szeretettel érdeklődnek iránta. Hiányosságait ne szigorú bírálattal, hanem kooperatív, megoldó hozzáállással fogadják a pedagógusok. Türelmesek legyenek egymással!

8. EREDMÉNYEK (TERMÉKEK, POZITÍV VÁLTOZÁSOK) – LINKEK, PUBLIKÁCIÓK, FILMEK/RIPORTOK, STB.

Egymás elfogadása (közösségépítő), agresszió csökkenése, figyelmesség, multikulturális ismeretekben való jártasság, sok új információkkal való találkozás, tanulmányi eredményekben való pozitív változás, rendszeresség és felelősségtudat kialakítása.

http://mno.hu/lanchid_hangtar

(Kalausz – Tanodák éjszakája című műsor kb. 12. percétől)

<http://www.sonline.hu/somogy/kozelet/az-eletet-is-tanuljak-a-nehezsorsu-roma-gyerekek-a-tanodaban-599170>

http://kaposvarmost.hu/videok/kaposvar-most/2015/02/25/pacsit-kaptunk-mancstol_15888.html

<http://www.sonline.hu/somogy/kultura/simogatas-mancsnak-kaposvaron-598709>

<http://www.somogytv.hu/videok/hirado/104641/> (14:40-tól)

<http://www.somogytv.hu/cikkek/104638/>

<http://www.somogytv.hu/videok/hirado/103101/>

<http://www.somogytv.hu/cikkek/103099/>

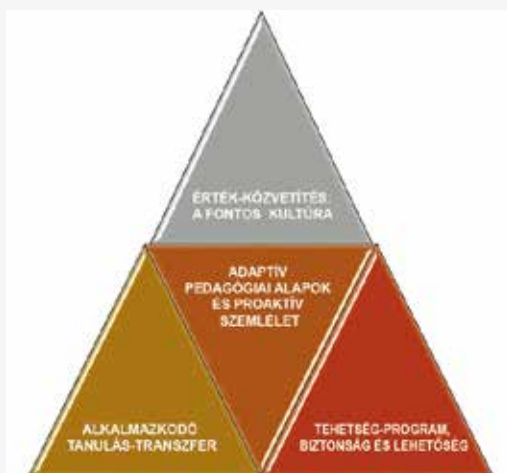
<http://www.napkerekegyesulet.hu/>

GÁLOVICS EDIT – HUJBER TAMÁSNÉ:

Tanulói mentor program működési gyakorlata Kaposváron Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

KAPOSVÁRI KLEBELSBERG KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM BEMUTATÁSA

Intézményünk 2003-tól működik, Somogy megyében a Kaposvári Táncsics Mihály Gimnáziummal együtt veszünk részt a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programjában (AJTP). Nevelési – oktatási módszertani modellünk neve: Proaktív Kollégiumi Program (PKP). Jellemző ránk az innovatív, proaktív és adaptív szemlélet, mely a kor kihívásaira képes alkalmazkodó, kreatív és felelős választ adni. Ennek képezi részét a tanulói mentor program jó gyakorlata.

1. ábra: Proaktív Kollégiumi Program modellje¹

¹ Az ábrát készítette Gálovics Edit 2017-ben.

Az adaptív szemlélet alkalmazása elvárja, hogy pedagógusaink ismerjék diákjaik igényeit és szükségleteit, közvetítő támogatóként lépjenek fel tanulási folyamatokban. Diákjainktól azt várjuk, hogy aktív, kezdeményező, felelősségtudatos, önállóan gondolkodó fiatalok legyenek, akik ténylegesen részt vállalnak életünk és programjaink szervezésében és megvalósításában úgy, hogy az egyéni érdekeik mellett a közösségi érdekeket is szem előtt tartják. A kollégium pedagógiai programja kiemelt figyelmet szentel a serdülő korosztály tudatos, komplex fejlesztésére, a kollégiumi foglalkozások szervezésére. Ennek kiemelt sarokpontja a tehetséggel való törődés. Szellemiségünk jellemzője, hogy tanárként és diákként egyaránt tudunk tanulni mindenből, és ez a tudás és tapasztalatszerzés jó szervezője lehet életünknek. Nevelés-oktatási modellünk kialakítását névadónktól származó idézet inspirálta: „... az ifjúnak általános műveltsége legyen, ...gondolkozni és tanulni tudjon.” (Klebensberg)²

A JÓ GYAKORLAT ADATAI

JÓ GYAKORLAT NEVE:

Tanulói mentor program működési gyakorlata

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

Gálovics Edit, Hujber Tamásné

ELÉRHETŐSÉG:

gedit@klebi.sulinet.hu, hujbergabi@gmail.com

Absztrakt: A mentorálás a pedagógia magasabb szintje, mert tudatos szakmai folyamat megtervezése teszi lehetővé tanuló és tanár között a szimbiotikus együttműködést, a folyamatos kapcsolattartást, a tanulóval foglalkozó szakemberek team munkájának „vezetését”. Sajátos felfogásából adódóan itt töretlenül érvényesül a tanuló központi helyzete, minden folyamat a tanulóért történik, őt támogatja. A tehetség mentorálás magába foglalja a tehetség

² Kaposvári Klebensberg Középiskolai Kollégium Pedagógiai Programja 6.p. URL: <http://www.klebi.sulinet.hu/~webadmin/KKKK-PP.pdf>

azonosításban való részvételt a komplex pedagógiai diagnosztikán keresztül a tehetség fejlesztésig, a tehetség tanácsadást, életút tervezést vagy annál sokkal többet: egy szoros partneri együttműködést. Az életviteli mentorálás ennek speciális eseteként támogatja a hátrányos helyzetű tanulókat az esélyteremtés, hátránykompenzáció gyakorlati megvalósulásában.

Kulcskifejezések: mentorálás, egyéni törődés, tehetség, reflexiós beszélgetés, önreflexiós napló, mentor, mentorált, 7 szokás, életvezetés

Alkalmazása (intézmény típus és korosztály): középfokú köznevelési intézmény 9-12. évfolyamán (kollégium)

Kidolgozásának körülményei: 2009-2011-ig a TÁMOP-3.4.4/B-01/2009-0099 azonosítószámú pályázatban megvalósított tanácsadás; NTP pályázat keretén belül pilot program megvalósítása 2012-ben, Gefferth Éva szakértő által készített Mentorálási protokoll (Gefferth, 2013);

Bevezetés időpontja: 2012-től tehetség mentorálás, ez kiegészült az AJTP-s tanulók életviteli mentorálásával.

Alkalmazásának múltja: Belső továbbképzések Gefferth Éva szakmai – módszertani írásához kötődően. NTP pályázati pilot program – résztvevő pedagógusok száma: 10 fő, standardizálás után kiterjesztés a nevelőtestület egészére kötelező feladatellátásként.

Alkalmazás jelene: Minden pedagógus mentorál. Életviteli és tehetség mentorálás különválasztása. Mentorálás 30 órás mintaprogramjának kidolgozása. Módszertani belső továbbképzések megvalósulása.

Disszeminációja: Területi és országos konferenciák pl. Bajai Eötvös József Főiskola Tehetségpontjának szervezésében a Dél-Magyarországi Tehetségpontok Konferenciája (2015-2016), Somogy Megyei Tehetségpontok Módszertani találkozója (2016), OFI regionális jó gyakorlat bemutató rendezvénye Zalaegerszegeten (2015), Gényusz Könyvek 35. kötetben publikált jó gyakorlat (Tamás, 2014), Colligatum 3. kötet – Mentorkönyv esettanulmányok publikálása (2014)

TEHETSÉG MENTORÁLÁS

A mentor funkciónak és a mentorálás folyamatának bármelyik ágazatban van létjogosultsága. A mentor a kezdők pártfogója, tanácsadó, aki tapasztalatával előremutató hatást tud kiváltani környezetéből. A mentorálás, mint a kooperáció egyik formája alkalmas arra, hogy a folyamatban jelenlevő mentor és mentorált személyes és szociális kompetenciái fejlődjenek. A Magyar Értelmező Szótár szerint a mai szóhasználatban egy olyan személyt jelent, aki mint idősebb és tapasztaltabb barát, tanár vagy tanácsadó atyailag segít jó tanácsokkal valakit (Juhász és mtsai, 2003). Munkahelyi környezetben olyan személyt jelent, aki egy munkatársa számára tanácsadóként áll rendelkezésre, például szakkérdésekben. A mentor elkíséri a munkatársat szakmai fejlődése során, és példát mutat neki. A Pedagógiai Lexikon meghatározása a mentor címszó alatt: A kifejezés az Odüsszeiából, Télemakhosz nevelőjének, (Mentór) nevéből származik. Jelentései: nevelő, tanító, vezető, tanácsadó, pártfogó (Báthory – Falus, 1997). Tehát az oly sok ágazat közül a pedagógiában is megjelent a mentor fogalom, a fentiek értelmében pedig viszonylag könnyen értelmezhető az ezzel járó pedagógiai feladatkör, többletmunka. Milyen területeken realizálódik a pedagógián belül a mentorálás?

2. ábra: A pedagógiai munka mentor szerepköre³

Szerkezetileg a mentorálás feladata részét képezi a pedagógusok által végzett tevékenységeknek. Azonban sokszor elfeledkezünk arról, hogy a mentor alap-

3 Az ábrát Hujber Tamásné készítette 2013-ban.

vető kompetenciáival nem rendelkezik minden pedagógus magától értetődő módon. A mentor képesség- és személyiség készlete összetett, a nyitott kapcsolatteremtéstől az adaptív gondolkodás megteremtéséig (használat és átadás) sokszínű, szerteágazó tulajdonság halmazt találunk.

3. ábra: A mentor képesség- és személyiség készlete⁴

A tanulók megismerésének és pedagógiai támogatásának különösen hasznos módját alakítottuk ki a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban. „A hátrányos helyzetűek számára a tehetségüknek, érdeklődésüknek megfelelő szakmai segítségnyújtáson kívül nagyon sokat jelent egy szignifikáns modell, aki a tehetséges fiatal pályaaorientációjához is fontos szempontokat adhat.” írja Gefferth Éva Protokoll a tehetséges tanulók mentorálásához című kéziratában 2011-ben, amely egy pályázatunk keretében készült (Gefferth, 2013 17. p.). Pedagógusként sokak számára szolgálhatunk szignifikáns modellként. Segíteni tudunk abban, hogy a diákok megtalálják azokat a mintákat, eljárásokat, tapasztalatokat, amelyek egyéni, személyre szóló támogatást jelentenek számukra. Intézményünkben a mentorálás előzményeként – a fennállásunk 13 éve alatt – a csoportvezető kollégiumi nevelőtanárok egyéni törődés keretén belül foglalkoztak és foglalkoznak ma is a diáksággal. Ebbe a keretbe teljes egészében belefér a négy szemközti munkaforma, a problémakezelés, a kötetlen beszélgetés épp úgy, mint a tantárgyi megerősítés. 2010-ben változást hozott az intézmény életébe a TÁMOP-3.4.4/B-01/1-2009-0099 számú nyertes pályázatunk, ami 2010-2011 között valósult meg. Ebben megerősítést kapott a tehetség mentorálás tanácsadói szerepköre, valamint Gefferth Évával való együttműködés eredményeképpen létrejött a tehetséges diákok

4 Az ábrát Hujber Tamásné készítette 2013-ban.

mentorálásának protokollja. A szakmai útmutató tartalmi egységei közül kiemelkedőek a jó mentorálás ismérvei, a távmentorálás módszertana, a szakmai etikai kódex és a felvázolt jövőkép (Gefferth, 2013). A mentorálás gyakorlati megvalósulásához hosszú tanulási folyamat vezetett. A folyamat kiemelkedő szakmai lépéseit az alábbi táblázatban összegeztük (Hujber, 2013/b):

Belső tudásátadás szakmai napjai
Megvalósítása folyamatos, részben magába foglalja a nevelőtestület belső továbbképzését mind elméleti, mind gyakorlati területen. Pl.: szakirodalom feldolgozás, reflexiós beszélgetések elemzése szakmai teamben
Mentorálás adatlapjának elkészítése
A szakmai folyamathoz kapcsolódó dokumentációs eljárás az elmúlt évek alatt folyamatosan alakult, a pedagógusok visszajelzései alapján racionalizálódott. (Dávid és mtsai, 2014) A jelenleg érvényes adatlapok intézményi műhelymunka során átadásra kerülnek külső érdeklődők számára is.
Humán és anyagi erőforrások mozgósítása
Pályázati forrásból történt a mentorálás módszertani folyamatának kidolgozása, kipróbálása, optimalizálása és bevezetése a PDCA-SDCA ciklus elemeinek megfelelően. A pedagógusok tájékoztatása, szakmai felkészítése alapvető kíváncsalom
Mentorálási modell program bevezetése
A 30 órás program egy ajánlott feladatsor, amit a tehetséges tanulók mentorálási helyzeteire adaptálhatnak a pedagógusok. A feladatsorhoz részletes feladatlap-bank tartozik, ami intézményi műhelymunka során átadásra kerülhet külső érdeklődő pedagógusok számára is.
Mentorkönyv szerkesztése (esetismertetések, minta egyéni fejlesztési tervek)
Intézményünk eszmeisége nagy energiát fektet a disszemináció különböző formájú megvalósulásába. A kezdetektől arra inspiráljuk pedagógusainkat, hogy tapasztalataikat rögzítsék, szakmai igényességű írásokban tegyék közzé. Ennek egyik megnyilvánulása Colligatum című intézményi módszertani kiadványunk 3. kötete, amely Mentorkönyv címen esetleírásokat tartalmaz. (Hujber, 2013/a)
Egyéni fejlesztési tervek készítése a mentorálási modell programhoz kapcsolódva
Valljuk az egyéni fejlesztési tervek szükségességét. A mentorált tanulókhoz kapcsolódó szakmai tervezés része, illetve az életviteli mentorálásnál a mentor pedagógus kapcsolódási lehetősége az AJTP-s tanulók Dinamikus személyiségprofiljához. Segíti a team munkát, külön jó gyakorlat keretében szabályozott módon. (Gálovics – Hujber, 2014)
Záró értékelő, visszajelző reflexiós beszélgetések elkészítése
Módszertani újdonságként vezettük be a mentorált tanulóinkkal rögzített reflexiós beszélgetéseket, amelyhez több módszer elsajátítása vált szükségessé. Pl.: Rogers-i visszatükrözés (érzelmi és tartalmi összefoglaló mondatokkal), pozitív megerősítés gyakorlati alkalmazása, beszélgetés vezetés, interjú terv készítés stb. A videóval rögzített beszélgetéseket elemezzük, és visszajelzéseket adunk egymásnak a szakmai fejlődés érdekében. (Gálovics – Hujber, 2014)
Mentorálásba közvetlenül bevont tanulók adatbázisának elkészítése
Elkészítettük azt a tanulói tehetség adatbázist, amit a mentorálás szolgáltatásával tettünk teljessé a kiemelt tehetséggondozásba bevont tanulók esetében.
Szülői tájékoztatás
A szülőket tájékoztattuk a mentorálás funkciójáról, a mentortanár rendszeres kapcsolattartása mellett. A szakmai teamnek így a szülő aktív tagja lett, ami támogatja a hatékonyabb információ áramlást.
Mentor - mentorált szerződések elkészítése
A mentorok szerződést kötnek a tanulókkal, amelyek – többek között – tartalmazzák a tanulók féléves célkitűzéseit, vállalásait. (Gefferth, 2013)

ÉLETVEZETÉSI MENTORÁLÁSI GYAKORLAT

Az életvezetési mentorálásban intézményünk minden AJTP-s tanulója részt vesz. Az előkészítő évfolyamon valamennyi tanuló mellé választunk egy pedagógust, aki jóval több időt tölt a tanulóval, hogy megbeszélje, értelmezze a tanuló környezetében fellelhető eseményeket, segítsen eligazodni az új élethelyzetben, amelyet az iskolaváltás illetve családtól való elszakadás, az új környezetbe történő beilleszkedés jelent. Mivel a rendszeres találkozók a tanulók által felismert vagy fel nem ismert élethelyzetek megbeszéléséből indulnak alapvetően, számos esetben kíváncsiak, hogy a mentorálttal történő megbeszélés az adott helyzet proaktív megközelítésével kínáljon megerősítő vagy változtatásra inspiráló stratégiát a fiatalnak. Nem lehet célunk, hogy diákjaink helyett felvállaljuk a döntések meghozatalát, helyette inkább a helyzettel való szembesítéssel, alternatívák megajánlásával, autonóm döntések kialakításában támogatjuk őket. Az életviteli mentorálás folyamatát segíti, hogy a tanulók pedagógusai szoros szakmai együttműködésben állnak egymással. A mentorálási program koordinátora a tanuló csoportvezető pedagógusa, hiszen ő az a személy, aki a tanulóval szervezett keretekben, foglalkozások és programhétvégék alkalmával találkozik, ő a gazdája a szülői házzal történő elsődleges kapcsolattartásnak. A jelenleg kialakított rendszerben, amelyben nevelőtestületünk minden tagja részt vesz, a mentoráltként lehetősége van mentor pedagógusa megválasztására. A mentorálási programban az érintettek megbeszélnek együttműködésük főbb alapvetéseit, ki-mit gondol a mentorálásról, mi a lényege ennek az új szituációnak, tisztázzák találkozásaik gyakoriságát, amely többnyire heti gyakorisággal történik. A mentorálásról – ahogy már korábban említettük –dokumentációt vezetnek a pedagógusok, amelyben rögzítik a mentorált tanulóval megbeszélt témát, a folyamatban érintettek vállalásait, a pedagógus intézkedéseit, tervezett tevékenységeket, azok értékelését. Tartalmilag beszélgetést kezdeményeznek a diákok családi helyzetéről, baráti kapcsolatairól, a számukra fontos dolgokról, eddigi teljesítményeiről, jövőbeni elképzeléseikről, az útról, amit elképzelnek maguknak, nehézségeikről és örömeikről, tehetségükről, sikereikről. Úgy teszik mindezt, hogy segítsék a másként való gondolkodást, más szemmel történő megközelítést, önmaguk jobb megértését. Erre ad adaptívan szakmai lehetőséget a mentorálás 30 órás programja.

A tanév vége közös értékeléssel zárul, mentor és mentorált egyaránt felülvizsgálja a kitűzött célokat, gyakorolja az önértékelést, értékeli a kapcsolatot, számba veszik eredményeiket és nehézségeiket, a nyári időszak kritikus pontjait. Tisztázásra kerül, hogy milyen további célok és feladatok állnak a fiatal előtt. A következő tanév elejére a tanulóval foglalkozó szakemberek is összesítik tapasztalataikat. Az összegzésben figyelembe veszik az eredményeket, a tanuló beilleszkedését, tanulmányi előmenetelét, tehetségének alakulását és javaslatot tesznek az életvezetési mentorálás folytatására vagy elhagyására. Amennyiben a mentorálás szükségességéről és folytatásáról döntenek, úgy a tanuló dönthet arról, hogy előző évi mentorával, vagy új mentorral szeretne részt venni a programban. Olyan helyzettel is találkozhatunk, hogy a mentor nem szeretné folytatni az adott tanuló mentorálását. Ezt a helyzetet is el tudjuk fogadni, hiszen az első év során kölcsönösen megismerik egymást. Fontosnak tarjuk, hogy a személyes szimpátián alapuló kapcsolati tőkét is hasznosítsuk a folyamatban. Szerencsés, ha a mentorálásban érintettek az első évben egymásra találhatnak, és a tanuló biztosan tudja, hogy van egy olyan segítőtje, akihez bármikor fordulhat, amennyiben valamilyen problémája vagy nehézsége adódik. Általános tapasztalatként megfogalmazható, hogy a kezdeti szereptanulás után a fiatalok szívesen veszik a törődést és a rájuk irányuló figyelmet, gyakran nyílnak meg váratlan helyzetekben, útkereső megnyilvánulásokban. Elfogadott folyamat, hogy az életviteli mentorálásban résztvevő fiatal az első év után tehetség mentorálásba kerül. Itt érvényesül egy új prioritás, amelynek középpontjában a tanuló tehetségének sokrétű kibontakoztatása áll. Tapasztalataink szerint a mentortanári szerep is tanulható. Az első évhez képest sokat tanultunk emberismeretből, sokkal árnyaltabban látjuk tanítványaink élethelyzeteit, tudatosabban készülünk a mentoráltunkkal folytatott beszélgetésekre, professzionálisabban kommunikálunk, így sokkal adekvátabb választ tudunk adni a felmerülő nehézségekre.

COVEY 7 SZOKÁSA AZ ÉLETVEZETÉS TÁMOGATÁSÁBAN

A 7 Szokás megismerésére, megértésére és alkalmazására a tudatos szemléletformálás és jellemalakítás eszközöként tekintünk. Meghatározónak tartjuk a 7 Szokás megismerésének és tanulásának folyamatában, hogy önmagunk megismerése által éljük meg az egyes szokások jelenlétét életünkben. Válhatunk az életünk alakítójává, ha kezünkben tartjuk az irányítást, tudjuk önmagunkat vezetni. A szokások gyakorlására minden alkalmat megragadunk, foglalkozások

és mentorálások, rendezvények és programok alkalmával egyaránt alakítjuk, mélyítjük a szokások jelenlétét (Covey, 2014)

1. szokás: Légy proaktív!

Ez a szokás a kezdeményező készségünkre és a felelős magatartásunk alakítására ösztönöz. Azt sugallja, te is felelős vagy abban, hogy mi történik veled! Például szembesülünk egy kihívással, mi lesz a válaszuk?

2. szokás: Tudd előre, hova akarsz eljutni!

Ez a szokás a jövőnket vetíti előre, határozzuk meg, mit szeretnénk elérni, mi a célunk, mit fogunk tenni a célunk elérése érdekében, hogyan tervezzük meg az utunkat! Például nyelvvizsgát szeretnék szerezni, hogyan fogom teljesíteni? Tudok-e a jelen nehézségein túlmutatóan előre gondolkodni?

3. szokás: Először a fontosat!

Ez a szokás a fontos és nem fontos, a sürgős és nem sürgős dimenziókat mutatja meg. Az időgazdálkodásra tanít bennünket, hogy a céljaink elérése érdekében tudjunk haladni azok megvalósításával. Például mi az a cél, amiért bevállalok valami kifejezetten megerőltető dolgot? Ez lesz az, ami fontos, hozzájárul a célom eléréséhez, ezért ezt végzem el először!

4. szokás: Gondolkodj nyer-nyerben!

Ez a szokás a hosszú távú kapcsolatokkal való törődés szokása. Lehetőséget mutat arra, hogy mindenki nyerjen a kölcsönös előnyök megjelenítésével!

5. szokás: Először érts, aztán értesd meg magad!

Ez a szokás segít bennünket abban, hogy az előző szokásokat érvényesíteni tudjuk. Fontos tapasztalatra tehetünk szert az empatikus figyelem és a perspektíva felvétel gyakorlásával. Például, amikor meghallgatlak, akkor egyúttal a törődésemet is kifejezem irántad.

6. szokás: Teremts szinergiát!

Ez a szokás a közösségben rejlő erőt és az egyes egyéneken lévő tudást hozza a felszínre érzelmi töltéssel, azt mondja: együtt jobb! Például, amikor a különböző látásmódunkat egyesítve valami új dolog születik, (1+1=végtelen lehetőség)

7. szokás: Élezd a fűrészt!

Ez a szokás az egyensúlyra törekvés hosszú távú vetületére irányítja figyelmünket. Például, amikor észreveszed, hogy a naplóírással kiírod magadból a problémádat, akkor törődsz is magaddal. Vagy, ha megtanulsz relaxálni, akkor tudsz magadnak segíteni a feszült helyzetekben.

Tapasztalataink szerint a diákok között is vannak olyanok, akik nagyon fogékosak a tudatos életvezetésre, a személyes és felelős életvezetés alakítására. Tizenöt évesen még csak kószolgatják az egyes szokások megértését, tizennyolc évesként viszont más pontosan megfogalmazzák, mit jelentett számunkra az egyes szokások alkalmazása, melyik az a szokás, amelyik különösen fontos építőkö az életükben. Rövidtávon, naponta tapasztaljuk azt az utat, ahogy diákjaink önmagukat formálva, jó és rossz döntések meghozatalával építik személyiségüket és alapozzák, alakítják jövőjüket. Úgy véljük, hosszabb távon a sikeres életpálya, a tudatos életvezetéshez nyújtott támogatás opcionális eszköztárhoz tudunk ajánlásokat tenni számukra. Módszertanát tekintve a 7 Szokás alkalmazása szorosan együtt jár a mentorálás szakmai folyamatával.

Amikor a tehetséges egyének elvárható készségeiről beszélünk, akkor egyre hangsúlyosabban jelenik meg életvezetés és karrier kérdése. Önmagától senkit sem lehet megmenteni, mindenki maga dönt, hogy milyen utat jár be. Daniel Goleman szerint az érzelmi intelligencia (EQ) jobb előrejelzést ad az iskolában és az életben elért eredményességről, mint az IQ. A személyes és társas kompetenciák meglétével és alakításával tudjuk diákjainkat segíteni egy bejósolhatatlan világ kihívásaira, a siker megélésére adott adekvát válasz reakciók létrehozásában. A kollégium sajátos eszközzrendszere, személyes szándékkal párosulva kiváló alkalmat teremt az érzelmi intelligencia fejlesztésére, a személyes és társas kompetenciák alakítására, mindezek integrált megjelenésére a tanuló mentorálási folyamatában.

A kommunikációs helyzetek a szociális és interkulturális készségfejlesztésben segítenek. Nyitott kérdések feltevésével aktivizálnak, segítik a gondolkodást és megszereznek. A kollégium időbeosztása pedig lehetőséget teremt a megbeszéléshez, reflexióhoz és önreflexióhoz, a döntéshozatal gyakorlására. A beszélgetések alkalmával jó kérdések segítségével el tudunk jutni a személyes győzelem fontosságától a közös győzelem érzéséig. Ez egyúttal a függés, a függetlenség és a kölcsönös függés megtapasztalása és felismerésének élménye, vagyis paradigmaváltás tanulása (Covey, 2014).

IRODALOMJEGYZÉK

A mentorált reflexió naplója. In: Dávid Mária, Gefferth Éva, Nagy Tamás, Tamás Márta (2014): *Mentorálás a tehetséggondozásban.* Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest. 2014. 189 p. (Génius könyvek; 35.) URL: <http://www.klebi.sulinet.hu/~webadmin/tehetsegkonferencia/A%20mentor%C3%A1lt%20reflexi%C3%B3s%20napl%C3%B3ja.pdf>

Báthory Zoltán – Falus Iván (1997): *Pedagógiai Lexikon* II. kötet. Keraban Kiadó, Budapest. 456-457.p.

Covey, Sean (2014): *A kiemelkedően eredményes fiatalok 7 szokása.* Harmat Kiadó Budapest.

Dávid Mária (2012): *A tanácsadás és konfliktuskezelés elmélete és gyakorlata.* Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója. Budapest. URL: <https://btk.ppke.hu/uploads/articles/288257/file/tanacsadas.pdf>

Gálovics Edit és Hujber Tamásné (2014): *A tanulói portfólió szerepe a tehetségek kibontakozásában.* In.: Polonkai Mária (szerk.): *Pedagógusszerepek a tehetséggondozásban.* Gyakorlati megközelítések. MATEHETSZ Génius Könyvek 40. kötet 131 – 150.p. URL: http://tehetseg.hu/sites/default/files/konyvek/geniusz_40_net.pdf#page=131

Gefferth Éva (2013): *Protokoll tehetséges diákok mentorálásához.* In: Hujber Tamásné (szerk.): *Tehetségek mentorálása a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban.* Colligatum 3. szám. Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium. 11-47.p. URL: http://klebelsberg.galaxies.hu/images/kiadvanyok/Colligatum_31/index.html

Hujber Tamásné (2013/a): *Kreatív tehetség mentorálása.* In: Hujber Tamásné (szerk.): *Tehetségek mentorálása a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban.* Colligatum 3. szám. Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium. 50-54.p. URL: http://klebelsberg.galaxies.hu/images/kiadvanyok/Colligatum_31/index.html

Hujber Tamásné (2013/b): *Régi – új pedagógiai feladat: mentorálás*. In: Gálovics Edit (szerk.): 10 éves évkönyv. 43-48.p. Kaposvári Klebelsberg Középis-
kolai Kollégium. URL: http://klebelsberg.galaxies.hu/images/kiadvanyok/Kebelesberg_10eves/index.html

Juhász József – Szőke István – O. Nagy Gábor – Kovalovszky Miklós (2003):
Magyar Értelmező Kéziszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest. 920. p.

Tamás Márta (2014): *A mentorálás helye és szerepe hazai gyakorlatunkban*. A kaposvári Klebelsberg Középis-
kolai Kollégium képzései. 169-171.p. In: Dávid Mária – Gefferth Éva – Nagy Tamás – Tamás Márta (2014): *Mentorálás a tehetséggondozásban*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége. Budapest. Génusz Könyvek 35. kötet. URL: http://tehetseg.hu/sites/default/files/konyvek/genusz_35_net.pdf

JÓ GYAKORLAT NEVE:

NyelVelünk idegen nyelvi program

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

**KAPOSVÁRI KLEBELSBERG KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM
HOFFMAN-FEKETE JANKA,
KISS ESZTER, TANKOVICSNÉ TRAPP ILDIKÓ**

ELÉRHETŐSÉG:

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium,
7400 Kaposvár, Álmos vezér u. 1.
82/555-900, titkarsag@klebi.sulinet.hu, feketete.janka.86@gmail.com,

MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZAKEMBEREK:

2-3 idegennyelv-szakos pedagógus (feladatok, értékelés kidolgozása,
szervezőmunka, 8-12 bármely szakos pedagógus
(állomásos feladatok koordinálása), technikai munkatárs
(hangosítás, képi dokumentálás)

KULCSKIFEJEZÉSEK:

NyelVelünk, Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium,
idegen nyelv, angol, német, motiváció

ALKALMAZÁSI HELY ÉS CÉLCSOPORT:

kollégium, 15-19 éves középiskolások

I. ABSZTRAKT

A NyelVelünk idegen nyelvi program alapja egy innovációs folyamat eredményeként, a TÁMOP 3.1.4 pályázat¹ segítségével valósult meg, azóta szerepel az éves munkatervben.

Az intézményi sajátosságok és a program értékelési rendszere szerint folyamatosan igazodik a tanulói igényekhez. Szerves részét képezi az idegen nyelvi tehetséggondozásnak, kapcsolódik a csoportos és egyéni nyelvi tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozásokhoz. Célja az idegen nyelvi tehetségek azonosítása, mérése, a további programokba történő beválogatás, az évfolyamok közötti szociális kapcsolatok támogatása, a motiváció, én-hatékonyság megta-pasztalásával pozitív nyelvi attitűd kialakítása, a kommunikatív kompetencia és a problémamegoldás fejlesztése.

Módszerekben változatos lehetőséget ad: állomásos-, kooperatív tanulás, szerepjáték, játék, projekt, stb.

A program leírása 5 elemből áll, általános leírással és a kapcsolódó anyagokkal támogatottak.

1. *Tervezőnapló a programszervezők számára.* Célok, részletes feltételek, szervezési lépések és személyekre lebontott részfeladatok, forgatókönyv, részletes programterv, eredménydokumentáció
2. *Állomásos vetélkedő.* Az állomások a nyelvi alapkészségek alapján szerveződnek. A diákok teamben abszolválják.
3. *Filmvetítés, nyelvi teaház, kulturális kézművesház.*
4. *Idegen nyelvi előadások.* A csapatok által összeállított jelenetekből.
5. *Értékelési rendszer*

A bevezetés óta nőtt az idegen nyelv iránt érdeklődő diákok és a versenyeken elért eredmények száma, fejlődött a tanulócsoporthoz való kapcsolatok minősége. Hatása érzékelhető a diákok motivációján, beszédképességén.

¹ <https://www.palyazat.gov.hu/doc/3533>

II. CÉLOK

A program átfogó célja a tanulók és az évfolyamok közötti társas kapcsolatok minőségének fejlesztése, a felsőoktatásban, munka világában nélkülözhetetlen eredményes együttműködési, problémamegoldási és kommunikációs stratégiák megalapozása, az idegen nyelv eszköz funkciójának tudatosítása. Rövidtávon a diákok idegen nyelvi motivációjának mélyítése, a külső versenyre jelentkezett tanulók szűrése és tehetséggondozásba történő beválogatása. Az állomásos vetélkedő célkitűzése a team munka megtapasztalása, a tanulók egyéni erősségeik meghatározásával egy-egy feladatmegoldásban vállalt tevékenységükkel járulnak hozzá a csapat eredményességéhez. A feladatok során maguk határozhatják meg, ki melyik szerepet tölti be a végrehajtásban, ezáltal stratégiai gondolkodásuk és problémamegoldásuk is fejlődik. Felvázolódik a tanulók erős- és gyenge oldala, ami segítség fejlesztésük tervezésében, a profilhoz illő nyelvvizsgarendszer választásában.

Az állomások lehetséges rész céljai, fejlesztési területei (korábbi megvalósítás alapján):

- **Országismeret:** Kulturális érdekességek felfedezése tevékenykedtetéssel, kulturális nyitottság formálása. *(Szociokulturális kompetencia)*
- **Hallásértés:** A korosztályra jellemző autentikus szövegrészeket, zeneszámok megismerése, fő tartalmi elemeinek megértése, érdeklődés felkeltése a német nyelvű zeneszámok, rádió- és TV-műsorok iránt. *(Szociokulturális kompetencia, nyelvi szervezési és pragmatikai kompetencia)*
- **Olvasásértés & informálás:** Ráirányítani a figyelmet a közölt és észlelt információk közötti diszkrepanciára. A megszerzett információk szűrése, verbális továbbadása. *(Szervezési: grammatikai, szövegalkotási kompetencia, pragmatikai kompetencia, stratégiai, beszéd-cselekvési kompetencia)*
- **Kommunikativitás:** Nyitottság a nonverbális és az indirekt verbális közlésekre, kreativitás fejlesztése. *(Stratégiai kompetencia, beszéd-cselekvési kompetencia, nyelvi szervezési, pragmatikai kompetencia)*
- **Szókincs:** Visszacsatolás szituációhoz kapcsolt aktív szókincsről (pl. szófejtő).
- **(Pár)beszéd:** Empátia és kommunikatív kompetencia fejlesztése két- vagy többirányú párbeszédben vagy leírással rögzített tartalmi elemek mentén. *(Stratégiai, beszéd-cselekvési, nyelvi szervezési, pragmatikai kompetencia)*

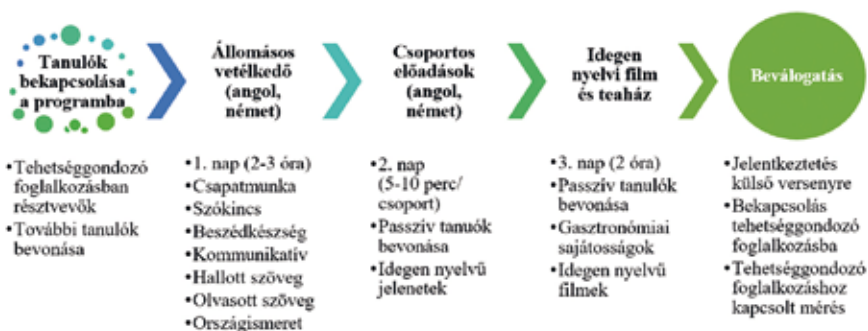
Az előadások célja, hogy felkészítsék a diákokat önálló, együttműködésen alapuló feladathelyzetek megoldására, az idegenek előtt történő megszólalás gátjának leküzdésére, lehetővé tegyék a szélesebb tanulói kör bevonását.

III. MEGVALÓSÍTÁSI FOLYAMAT

A megvalósítás a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban, tantermekben, aulában történik. A résztvevő tanulók létszáma 40-80 fő, életkoruk 15 – 19 év. A NyelVelünk vetélkedőt egy három fős team szervezi angol és német nyelvből, a kidolgozást a szervezők végzik. A program az első félév után, programelemenként külön időpontban kerül megrendezésre.

A vetélkedő lebonyolításának feltételrendszere egyenlő csoportlétszám és a csoportok szintarányos összetétele, időkerete mellett rugalmas. Eszközigénye az intézmények többségében rendelkezésre álló alapeszközökön (tanterem, papír, toll, számítógép/magnó/DVD-lejátszó) kívül a feladatok függvénye.

A program épít a tanulók egyre szélesebb körének bevonására. A bekapcsolódás történhet idegen nyelvi foglalkozásra (korrepetálás, tehetséggondozás) történő jelentkezéssel, a vetélkedőre történő önkéntes nevezéssel, tanári (pl. mentori) ajánlás szerint vagy a tanév során felkínált idegen nyelvi programokban, versenyekben való részvétel alapján. A passzív tanulók elérését leginkább a NyelVelünk vetélkedő jeleneteinek megtekintése, az idegen nyelvi teaház és a filmvetítés támogatja.

A NyelVelünk idegen nyelvi program megvalósításának folyamatábrája

IV. FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK

A tartalom, a módszertani eljárások, technikák megválasztása több terület fejlesztésére lehetőséget kínál. A NyelVelünk jó gyakorlat szervesen kapcsolódik a NAT-ban megfogalmazott fejlesztési területekhez (állampolgárságra, demokráciára nevelés, önismeret és a társas kultúra, pályaorientáció), kulcskompetenciákhoz (idegen nyelvi kompetencia, anyanyelvi kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia) és az alábbi műveltségi területekhez: élő idegen nyelv, magyar nyelv és irodalom, ember és társadalom, földünk – környezetünk, művészetek, életvitel és gyakorlat.

A módszerválasztás szempontjai:

- Belső motiváció kialakítása
- Cselekvésközpontúság (önállóság, kezdeményezés, problémamegoldás, alkotóképesség)
- Meglévő tapasztalatokra, ismeretekre való építés
- Kooperativitás
- Differenciálás lehetősége
- Változatosság
- Korszerűség
- Tehetségek felkutatását, tehetségkibontakoztatást támogató tanulási helyzet

Alkalmazott módszerek:

Tevékenykedtetés, szemléltetés, bemutatás, megfigyelés, megbeszélés, értékelés, feladatmegoldás, játék, projekt, kooperatív módszerek: pl. többszintes interjú, drámapedagógiai módszerek: szituációs játék, szerepjáték

Az ismeretszerzés folyamatában a hagyományos pedagógiai eljárásokkal szemben korszerű pedagógiai módszerek, változatos helyszínek jelennek meg. A meglévő ismeretek saját tapasztalatok szerzése során szerveződnek újjá, melynek során a tanulók alkotó módon tevékenykednek. Cselekvő együttműködésre építve, változatos tevékenységi formákat alkalmazva jutnak el a társas együttműködés, a személyes beavatkozás és a célnyelvi kommunikáció igényéhez, komplex módon fejlesztve személyiségüket. A tanulók a feladatokat rugal-

mas keretek között, egyéni érdeklődésük, erősségeik szerint osztják fel, az állomásos vetélkedőben ezek mentén stratégiát is megfogalmaznak a közös siker érdekében. A szinergikus együttműködés kiszélesíti az egyes területeken elért eredmények körét, ezáltal növeli az én-hatékonyság érzését, az önértékelést és a motivációt. A diákok feladathelyzeteket kreatív, autonóm módon abszolválják, ehhez a keretek, az igény szerinti támogatás (pl. előadások kidolgozása során) és visszajelzés biztosított.

V. ELLENŐRZÉS – ÉRTÉKELÉS FORMÁI (INDIKÁTOROK)

Átfogó célok (évfolyamok közötti kapcsolatok, eredményes együttműködési, problémamegoldási és kommunikációs stratégiák, az idegen nyelv eszköz funkciója) mérését a visszajelző ív és a tanulói utógondozásban megfogalmazott visszacsatolások biztosítják.

A motivációs célkitűzés visszaköszön a tanulók idegen nyelvi programokban mutatott aktivitásán, a rendszeres foglalkozásokba bevontak számában, tanulmányi eredményeik javulásában, nyelvvizsga és versenyeredményeikben.

A team munkára nevelés, egyéni erősségek kamatoztatása, gyenge oldal megtámogatása a közös munka folyamán viszonyítható a menetlevél, kérdőívek, előadások eredményei alapján.

Az előadások előkészítésében is tükröződik a feladatok innovatív, kreatív ötletekkel történő megvalósítása. A tanulók társas kapcsolatai gyarapodnak, mélyülnek, korábban alig ismert társakkal kooperálnak.

A tanulói értékelőlapok alapján elmondhatjuk, hogy a diákok szívesen vesznek részt a programon, fejlődött együttműködési képességük, kreativitásuk, nyitottabbá váltak az idegen nyelvek iránt.

A programot követően kérdőívet veszünk fel, amiből közvetlen információkat kapunk az egyes elemek tapasztalatiról, (pl. szervezés, együttműködés) felhívja a figyelmet a fejlesztést igénylő területekre. A szervezők feladata beszámolni a programról, megfogalmazni a változtatási javaslatokat.

VI. EREDMÉNYESSÉG (SIKER KRITÉRIUMOK)

A jó gyakorlat intézményi hatásai megmutatkoznak a tanulói motiváció mélyülésében (megragadható a felzárkóztatásban, tehetséggondozásban, további versenyeken részt vevők számában, a nyelvvizsga és a szaktárgyi tanulmányi eredmények alakulásában), a tanulók közötti kapcsolatok bővülésében, mélyülésében (eredményes együttműködés során).

A fejlesztés segíti a szervezet korábban egymástól izolált, vagy kevésbé átjárható tevékenységeinek alaposabb összehangolását, egységként történő működtetését. (Pl. A tanulók egyéni és csoportos foglalkozásokba történő bevonása (tehetséggondozás), külső nyelvi programok, versenyek, mérés, személyes profil.)

Eredményességi mutatók:

- Résztevői kör
- A program megjelenése az éves munkatervben
- Tanulói motiváció, szaktárgyra vonatkozó tanulmányi eredmények
- Szakirányú felzárkóztatásban, tehetséggondozásban részt vevő diákok száma
- Nyelvvizsgák, versenyen elért eredmények
- A tanulók közötti kapcsolatok bővülése, minőségégi fejlődése
- A nyelvhasználattal kapcsolatos attitűd formálódása

VII. HUMÁN ÉS TÁRGYI ERŐFORRÁSOK

HR-igény:

- Idegen nyelv szakos pedagógus: A nyelvi szint kijelöléséhez, a feladatok és az értékelési rendszer kidolgozásához, a tanulói felkészülés támogatásához.
- Bármely szakos pedagógus: Az állomásos feladatok koordinálásához (állomásonként 1 fő), értékeléshez.
- Technikai munkatárs: Hangosításhoz, képi dokumentáláshoz

Eszköz-igény:

A NyelVelünk program megvalósítása speciális eszközöket nem igényel, valamennyi oktatási intézményben a mindennapos tanítási-tanulási folyamatban használt eszközkészletet feltételez. (Pl. tanterem, aula/tornaterem, számítógép, internet, nyomtató, nyomtatópatron, videokamera/fényképezőgép,

feladatlapok, íróeszközök, díjak a jutalmazáshoz.) Az eszközszükségletet a jó gyakorlat dokumentációja a háttéranyagokkal (feladatlapok, kérdőívek, képek, szókártyák, javítási és értékelési útmutatók, menetlevelek, hanganyagok) együtt tartalmazza.

VIII. ADAPTÁCIÓ

A jó gyakorlat bármely településtípuson adaptálható, hangsúlyozottan az idegen nyelvi oktatást, tehetséggondozást végző intézményekben. Kollégiumban, az általános iskola felső évfolyamaiban, gimnáziumban, szakközépiskolában. A program szükség szerint igazítható az eltérő tanulói igényekhez.

A megvalósítás minimum 13 pedagógus bevonását igényli, számuk a tevékenységek számával arányosan módosítható.

A feladatok eltérő nyelvi szinteken is teljesíthetők, ami lehetőséget teremt a heterogén csapatok belső differenciálására. Nyelvi szintenként homogén csapatok esetén indokolt az eltérő nehézségű feladatok és az arányosítható értékelési rendszer átgondolása.

Azok az intézmények, amelyekben nem valósul meg saját nyelvi képzés, együttműködő partner bevonásával, illetve egyéb alternatív megoldások keresésével valósíthatják meg a programot.

IX. KORÁBBI PUBLIKÁCIÓK

http://www.klebi.sulinet.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=630:qnyelveluenkq&catid=58:cimlapiras-nagykeppel

NyelVelünk több állomásos nyelvi vetélkedő. In: Mayer József (szerk.): Tehetség könyvek 3. Innovációk a hazai tehetséggondozásban. CSINI, 2016. 101-103. p.

X. HIVATKOZÁS

TÁMOP- 3.1.4-12/2 - Innovatív iskolák fejlesztése. <https://www.palyazat.gov.hu/doc/3533> (2017.01.28)

XI. MELLÉKLETEK

Tájékoztató, menetlevelek kiosztása

Jelenet bemutatása

Állomásos vetélkedő - beszédképesség

Állomásos vetélkedő - szókinccs

Állomásos vetélkedő - hallott szöveg

Jelenet bemutatása

Idegen nyelvi teaház

1. MENETLEVÉL

Name of the group/Name der Gruppe:

Participants /Teilnehmer:

NYELVELÜNK 2016

*Docket /
Laufzettel*

English

<i>Section (Állomás)</i>	<i>Signature (Áltérő)</i>	<i>Points (Pontszám)</i>	<i>Observation (Észrevétel)</i>
<i>Knowledge of England</i>			
<i>Listening</i>			
<i>Talking</i>			
<i>Activity</i>			
<i>Reading and speaking</i>			
<i>Vocabulary</i>			

Deutsch

<i>Section (Állomás)</i>	<i>Unterschrift (Áltérő)</i>	<i>Punktzahl (Pontszám)</i>	<i>Bemerkung (Észrevétel)</i>
<i>Landeskunde</i>			
<i>Hören</i>			
<i>Sprechen</i>			
<i>Activity</i>			
<i>Lesen und sprechen</i>			
<i>Wortschatz</i>			

2, TANULÓI ÉRTÉKELŐLAP

Értékelőlap a „NyelVelünk” nyelvi vetélkedőhöz

Melyik nyelvből versenyeztél?

Angol

Német

Kérlek, értékelj az alábbi kijelentéseket!

1. Jól éreztem magam a csapatmunka során.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

2. A csapattal hatékonyan tudtunk együtt dolgozni.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

3. A csapaton belül egyéni sajátosságaink szerint oldhattuk meg a feladatokat.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

4. A feladatok érdekesek voltak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

5. Többféle tevékenységbe bekapcsolódhattunk.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

6. A szervezőktől segítséget kérhettünk a felkészüléshez.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

7. Az állomásvezetőktől segítséget kérhettünk a feladatok értelmezésében.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

8. A feladatok és az értékelési szempontok érthetőek voltak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

9. A feladatmegoldáshoz szükséges eszközök rendelkezésre álltak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

10. Az állomástáblák, feladatlapok, válaszlapok kivitelezése igényes volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

11. A vetélkedőről elegendő előzetes tájékoztatást kaptunk.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

12. A vetélkedő során folyamatos tájékoztatást kaptunk.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

13. Az állomásos vetélkedőn könnyen megtaláltuk az egyes állomásokat.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

14. Az egyes feladatok megoldásra kapott idő elegendő volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

15. Folyamatosan tudtunk haladni az állomások között.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

**16. Nem éreztem jól magam abban a feladatban, amikor...,
mert...**

**17. A legérdekesebb munka az volt, amikor...
mert...**

18. Újdonság volt számomra, hogy...

19. Szerintem érdemes továbbgondolni azt, hogy...

20. Egyéb megjegyzésem / észrevételem / véleményem:

Köszönjük az észrevételeidet!

2. ÁLLOMÁSVEZETŐI ÉRTÉKELŐLAP

Állomásvezetői értékelőlap a „Nyelvelünk” nyelvi vetélkedőhöz

Melyik nyelv állomását vezetted?

Angol

Német

Kérlek, értékelj az alábbi kijelentéseket!

1. Elegendő információval rendelkezem a feladatom megvalósításához.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

2. Az állomás feladatáról, időkeretéről, értékelési szempontjairól tájékoztattak a szervezők.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

3. A feladat átgondolt, jól kidolgozott volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

4. Az értékelési rendszer átgondolt, jól kidolgozott volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

5. Az állomás feladataihoz szükséges eszközök rendelkezésre álltak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

6. A menetlevelek, állomástáblák, feladatleírások, válaszlapok, egyéb eszközök kivitelezése igényes volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

7. A célok, feladatok, feltételek és a megvalósulás összhangban volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

8. A tanulók a programról elegendő előzetes információt kaptak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

9. A tanulók több, a vetélkedőhöz kapcsolódó programba is bekapcsolódhattak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

10. Az adott állomás feladata motiváló volt a diákok számára.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz
---------------------	------------------------	-----------------------	-------------------	-------------------	--------------------------

11. A feladat lehetőséget adott a csapaton belüli differenciált feladatmegoldásra.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

12. A feladat lehetővé tette a játékos tapasztalatszerzést.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

13. A feladat a felnőtt életben, munka világában szükséges kompetenciákra épít.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

14. A feladatra szánt időkeret megfelelő volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

15. A verseny motiváló volt.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

16. A díjak motiválóak voltak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

17. A II. forduló előadásai élvezetesebbek voltak.

0. Nincs információ	1. Egyáltalán nem igaz	2. Többnyire nem igaz	3. Általában igaz	4. Többnyire igaz	5. Teljes mértékben igaz

18. Az állomás neve:

19. A tanulók számára nehézség volt...

mert...

20. A tanulók számára előnyös volt...

mert...

21. Nehézség volt, amikor...

mert...

22. Jónak tartottam azt, hogy...

mert...

23. Szerintem érdemes továbbgondolni azt, hogy...

24. Egyéb megjegyzésem / észrevételem / véleményem:

Köszönjük az észrevételeket!

JÓ GYAKORLAT NEVE:

KOR-TÁRS közösséggel a közösségért

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

HORVÁTH BALÁZS

ELÉRHETŐSÉGE:

horvathb@klebi.sulinet.hu; +36309376110;
Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

ÖTLETADÓ:

Gálovics Edit

KULCSKIFEJEZÉSEK:

önszerveződés, támogató környezet, öntevékeny, motivált környezet,
felelősségvállalás, proaktívítás, kapcsolatépítés,
önállóság, kortárs támogatás,

JELENLEG HOL ALKALMAZZÁK:

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

ABSZTRAKT:

A KOR-TÁRS közösséggel a közösségért jó gyakorlat a középiskolai diákönkormányzatok, mint közösségi szintű szervezetfejlesztését szolgálja.

1. Jó gyakorlat célja: A diákönkormányzat tagjai kortárs segítőként vegyenek részt a közösség alakításában, úgy, hogy törekedjenek a jó közösség ismérveinek alakításában. Fontos, hogy az önszerveződés eredményeként megismertetik egymást az együttélés modelljével, megőrzik és megújítják az intézmény hagyományait. A cél eredményességét mérhetővé tettük. Az elsőszámú mérhetőség a megvalósított programok megvalósítása után az elégedettségmérésben realizálható, valamint az év végén a projektben részt vevő diákok kérdőíves megkérdezése által.

2. Részcélok:

- a tanulói felelősség és szerepvállalás megerősítése; - az értékek felismerésének segítése;
- az aktív és kezdeményező diákszerep biztosítása; - az önszerveződő folyamatok egymásra hatásának felerősítése; - a konstruktív életvezetés támogatása;

3. Jó gyakorlat célcsoportjai:

- Elsődleges célcsoport: A KOR-TÁRS csoport tagjai (DÖK);
- Másodlagos célcsoport: Az intézmény összes tanulója, akik delegálási rendszeren keresztül, illetve közvetve kapcsolódnak be a közösség építésbe.

4. Jó gyakorlat bemutatása: A kortárs csoport tagjai felvállalták a kollégista tanulók életvezetési, szórakozási, sportolási lehetőségeinek minél szélesebb körének való kiterjesztése úgy, hogy a diákság magának érezze az Intézmény szellemiségét, hagyományait, melyet különböző események, programok szervezésén keresztül érnek el.

5. Jó gyakorlat újszerűsége: Innovációs értéke, hogy a közös munka és felelősségvállalás által a diákok élhetőbben, és otthonosabban tölthetik mindennapjaikat a kollégium falai között. Minőségi többletnek tekinthető, hogy motivált környezet alakul ki, mind a megvalósítók, mind a célcsoport nyitottabban vesz részt az eseményeken, miközben komoly tapasztalatokra tesz szert felelősségvállalás, szervezés, kockázatkezelés, kritika adása és fogadása területeken.

JÓ GYAKORLAT RÉSZLETES BEMUTATÁSA:

A KOR-TÁRS közösséggel a közösségért jó gyakorlat a középiskolai diákönkormányzatok, mint közösségi szintér szervezetfejlesztését szolgálja. Célja, hogy a diákönkormányzat (DÖK) tagjai kortárs segítőként vegyenek részt a közösség alakításában, tudatosan készülve, öntevékeny módon, saját élményeken keresztül az eredmények folyamatos felülvizsgálata és korrekciózása által törekedjenek a jó közösség ismérveinek alakításában. Az önszerveződés eredményeként megismertetik egymást az együttélés modelljével, segítik az új tanulók beilleszkedést, megőrzik és megújítják az intézmény hagyományait úgy, hogy közben gyakorolják a közösségük fejlesztéséhez kapcsolódó készségek mélyítését és új aspektusok megjelenítését. Tapasztalataink szerint gyakorlatunk eredményeként az elsődleges célcsoportot alkotó diákjaink (DÖK) önállóbbak, felelősségteljesebbek, attraktívabbak lettek, nőtt a kompromisszumok iránti nyitottságuk, képesebbek lettek kreatív gondolatokkal támogatni a közösség életét. Másodlagos célcsoportnak tekintjük az intézmény összes tanulóját, akik delegálási rendszeren keresztül, illetve közvetve kapcsolódnak be a közösségépítésbe. Minden tanulási módszert használunk, valamint a diákok egy része részt vesz életviteli és tehetség mentorálásban, egyéni fejlesztésben is. A jó gyakorlat bármilyen középiskolában alkalmazható, különösen jól működik kollégiumokban. Működéséért az önszerveződő kollégisták egy csoportja, egy segítő nevelő, valamint a kollégium tantestülete és vezetése felel. A projekt szervezésében, feladatok ellátásában a kollégista korosztályból vegyesen vesznek részt a diákok, tanulócsoportonként minimum két fővel, ami elegendő ahhoz, hogy a kivitelezésben mindenki megtalálja számítását. Módszereinek elemei: éves felkészítő tábor, heti munkamegbeszélések, strukturált feladatdelegálás, szervezetfejlesztési módszerek. A feladatokhoz szükséges eszközök, anyagi javak, a fenntartóval előzetesen egyeztetett módon valósulnak meg. A jó gyakorlat olyan újszerű elemeket tartalmaz az önérvényesítés az önszerveződés, a felelősségvállalás terén, ami által jelentős minőségi javulás tapasztalható, diákjainknál, akik önállóbbak, felelősségteljesebbek, attraktívabbak, kompromisszumképesebbek, kreativitásuk jobban kiteljesedik, metakommunikációjuk előremutató.¹ Ez példaértékű lehet minden középfokú bentlakásos intézmény számára. A diákság önszerveződő csoportja bekapcsolódott a kollégium tantes-

¹ Kaposvári Klebelsberg Kollégium Pedagógiai Programja 7.o. 2014. Kaposvár

tületének szervezetfejlesztésébe, mely támogatja, valamint kontrollálja a kollégiumi vezetés és a tantestület elképzeléseit, döntéseit, határozatait. Innovációja a diákság önálló munkavégzésének elősegítése, ami igazodik a kollégium éves munkatervének feladataihoz, mely ez által valósítja meg saját munkatervét. A közös munka és felelősségvállalás által a kollégista diákok élhetőbben, és otthonosabban tölthetik mindennapjaikat a kollégium falai között. A gyakorlat újszerűsége abban jelenik meg, hogy a diákok év elején egy csapatépítő tréningben vesznek részt. A tréning célja feltárni a közösségben rejlő erőket és kapcsolatokat, előkészíteni a tanévet. Fókuszként jelenik meg az önérvényesítés az önszerveződés, a felelősségvállalás kérdése. További újszerűséget jelent, hogy a közösség építésében, a szerepek tanulásában a pedagógussegítő pont akkora teret ad a diáknak, amekkorára neki vagy kiscsoportjának szüksége van. Ezt a teret kihasználva kortárs kezdeményezőként és segítőként kapcsolódnak be a diákok a kollégium értékteremtő folyamatába. Minőségi többletnek tekinthető ezért, hogy motivált környezet alakul ki, mind a megvalósítók, mind a célcsoport nyitottabban vesz részt az eseményeken, miközben komoly tapasztalatokra tesz szert felelősségvállalás, szervezés, kockázatkezelés, kritika adása és fogadása területeken. Ezek lesznek azok a személyes kompetenciák, amelyek alapvetően a szociális kompetenciák erősítését jelentik, de adott esetben egy új tehetségterület – a szervezési, vezetési tehetség – felszínre kerülését is biztosítják, amely hosszú távon az egyéni életút alakulását is befolyásolhatja. Gyakorlatunk megoldást kínál a középiskolásokra jellemző elszigetelődés és érdektelenség kérdésére. Azt tapasztaljuk, hogy amennyiben felelőssé tesszük diákjainkat egy program megvalósításában, akkor sokkal szívesebben vesznek részt abban. A felelőssé tétel alatt azt értjük, hogy megtanítjuk őket döntést hozni, feltárjuk velük együtt a megoldási utakat, támogatjuk őket a megfelelő stratégia választásában, az eredményes megvalósításban. Ezek a tapasztalatok elraktározódva bennük, a későbbiekben is segíteni fogja a diákokat a közösség szervezésében (munkahelyi). A jövő munkaerő piaci esélyteremtését és helytállását segítjük a személyes kompetenciák fejlesztésével.² A kollégium több területen is foglalkozik ezzel a kérdéssel, ehhez a kollégium különösen gazdag eszköztárat biztosít (nem tanórai keretek, megbeszélések, közös értelmezések, értékelések-elemzések, visszajelzések). Azt is megtapasztaltuk, hogy a diákok sokkal szívesebben kapcsolódnak be egy kortárs diák által

2 Kaposvári Klebelsberg Kollégium Pedagógiai Programja 12.-14.o. 2014. Kaposvár

kezdeményezett tevékenységbe, mint egy tanári megkeresésbe. Azt szeretnénk elérni, hogy tanulóink éljenek a kollégium által kínált lehetőségekkel, képesek legyenek saját érdekeik felismerésére, életprogramjukat tudják pozitívan befolyásolni. Ahhoz, hogy az önérvényesítés a felelősségvállalás megvalósuljon, sokféle módszert használunk: a proaktivitást, a nyer-nyer helyzetre nevelést, a személyes beszélgetést, a tárgyalást, a vitát, javaslat-tételt, az autonóm döntést, más vélemény értékelését, változtatásokban való részvételt, mások bevonását, az összegzést. Fontosnak véljük az empátiát kifejező készségek fejlesztését a mások segítségét, a másik személy bátorítását egy nehéz helyzetben értékeink szerint, megérteni mások indítékait (perspektíva-felvételt), emellett a fair játék szabályainak tanulását, vesztes-győztes játszmák kezelését, a vétőjog helyes alkalmazását. Ezzel a lehetőséggel élve, ezt a tevékenységet erősítve támogatjuk a diákok által szervezett rendezvényeket, megvalósíthatóságának hátterét pedig a kollégium vezetése adja. Ez a szimbiózisban történő együttélés eleve elrendeltetve a kollégium nevelési célkitűzéseit támogatja a hagyományteremtő programok szervezésében és megvalósításában.³ Az alulról jövő (egyéntől induló) kezdeményezések illeszkedése alapvetően a hogyan kérdésre keresi a választ. Mivel közösségben gondolkodunk, ezért a kezdeményezés megvalósításában a nagyobb közösség értékrendjét vesszük figyelembe. Az őszinte hangvétel, az építő kritika elfogadása a PDCA logika gyakorlásával tud sikeres lenni. Évente megkérdezzük a diákokat kérdőívvel a szerzett tapasztalatokról, illetve ezek figyelembe vételével csapatépítő tréninget szervezünk számunkra a tanév elején. A megvalósítás helyszíne nagyobb részt a kollégium területe, melynek időtartama augusztus 30.-tól június 15.-ig tartó időszakra tehető.

A jó gyakorlat átfogó célja, hogy kortárs közösséggel történjen közösségépítés.

Részcéloknak tekintjük:

- a tanulói felelősség és szerepvállalás megerősítését, mivel tapasztalataink szerint nehezen aktivizálhatók a tanulók, korosztályi jellemző az aktivitás hiánya a közösségben, a felelősség újraértelmezést kíván, amelyet személyes tapasztalatok szerzésével tudunk biztosítani,

³ Kaposvári Klebelsberg Kollégium Pedagógiai Programja 27.o. 2014. Kaposvár

- az értékek felismerésének segítését, mivel a diákok hajlamosak a hosszabb távon megjelenő értékeket elhanyagolni az azonnali és gyors értékkövetés érdekében (helyi kutatási anyag: érték, értékorientáció⁴)
- az aktív és kezdeményező diákszerep biztosítását, mivel nagyobb aktivitásra tudunk szert tenni, amennyiben diákkezdeményezésekként jelenik meg egy tevékenység
- önszerveződő folyamatok egymásra hatásának felerősítését, amellyel segíteni tudjuk mind az intézmény, mind a tanuló élhető környezetének kialakítását, a közösséghez tartozás elkötelezett szemlélet befolyásolását
- konstruktív életvezetés támogatását, mivel a munkaerőpiacon felértékelődött személyes kompetenciák megszerzéséhez járulunk hozzá a tapasztalati tanulással, amelynek alapja az együttműködés, az önérvényesítés, az önérdek és a közösségi érdek közötti összhang, belső egyensúly megtalálása.

A jó gyakorlatunknál, minden évben végzünk önértékelést, beszámolót, valamint használunk ellenőrzésre és értékelésre kérdőívet, folyamatkövetésre naplót, feljegyzéseket, jegyzőkönyveket. A projekt megvalósításában segítő pedagógus tanév elejétől használja a naplót, melyben a folyamatos heti ütemezés és megvalósítás nyomon követése történik. A megbeszéléseken mindig jelen van a rendezvények, feladatok folyamat és részfolyamat ellenőrzése a tanár és az elnök részéről, melyet részfolyamat értékelés, majd az adott témával kapcsolatos problémák felvetése, kijavítása és visszacsatolása követ. A KOR-TÁRS közösséggel a közösségért projektben résztvevő kollégista diákok saját Szervezeti és Működési Szabályzattal rendelkeznek, melyben lefektetésre kerültek az alapvető célok, feladatok, a tisztségviselők, a működés feltételei, jogkörei és gazdálkodása. Minden tanévben legalább egyszer a KOR-TÁRS projekt elnöke közgyűlést hív össze, ahol számvetés keretében beszámol az elvégzett feladatokról, és az előttük álló programokról. Itt a kollégiumi diákságnak lehetősége van kérdéseket feltenni és a jövőre nézve javaslatokat tenni. A közgyűlés nyílt, melyen a kollégium bármely tagja részt vehet, véleményt nyilváníthat. Meghívott vendégként a kollégium vezetősége a közgyűlésen mindig jelen van, akik a

4 Hujber Tamásné (2010): Érték, értékorientáció vizsgálata serdülők körében. iskolapszichológia konferencia, Kaposvár 2010.11.15.-én http://szerver2.klebi.sulinet.hu/tp/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=27&id=3:iskolapszichologia-konferencia

diákokat érintő minden kérdésre szívesen válaszolnak. A projektben résztvevő diákok minden tanév végén megtervezik a következő tanév munkatervét költségvetéssel, melyet a kollégium vezetésének és a fenntartónak is átadnak.

A KOR-TÁRS projektben 28-34 diák tevékenykedik, de mivel a tanulók 25 százaléka évente kicserélődik, ezért fontos, hogy a projekthez kapcsolódó diákok zökkenőmentesen illeszkedjenek be. Ehhez elengedhetetlenül fontos a kapcsolatteremtő képesség a jó csoportkohézió, melyet év elején egy csapatépítő tréning keretében érnek el. Egy rendezvény lezárása után az elnök értékeli az elvégzett munkát a tapasztalatokat megosztja a tagokkal, melyben lehetőség nyílik a résztvevők személyes értékelésére is. Egy-egy program szervezése előtt a projektben részt vevő tagok közösen kitöltenek egy SWOT erőter analízist, valamint egy gondolattérképet, mely tartalmazza azokat a lépéseket, amellyel el szeretnék érni a kívánt célt a tervezett határidőket, valamint összeírják, hogy milyen segédanyagokra, eszközökre van szükségük a feladatok kivitelezéséhez. Az elnök és a felkért pedagógus a haladási ütemtervet folyamatosan ellenőrzik.

A megbeszéléseken elhangzottak rögzítése a részfolyamatok ellenőrzésére is szolgál, amit a jegyzőkönyvíró minden alkalommal leír, azt az elnök kézjegyével ellen jegyzi. Következő részfolyamat ellenőrző eszköz a programok megvalósításához elengedhetetlen logisztika, tartalomjegyzék elkészítése, ami alapja lesz a gondolattérképpel együtt az elkészítendő munkafolyamatnak. A fenti részfolyamatokat a segítő pedagóguson kívül a projekten résztvevők és az elnök is véleményezi, majd közösen együtt az új ötleteket beépítve lefektetik a megoldandó feladatokat, amit ezek után nevesítenek is. A megvalósított programok után a segítő pedagógus az elnök és minden projekttag értékeli, és véleményt mond az elvégzett munkájáról /beszélgetés, cédula-üzenetek, vélemények és tapasztalatok összevetése/. A kitűzött célok elérésének eredményességét különböző formákban mérhetővé tettük. Az elsőszámú mérhetőség a megvalósított programok, rendezvények, megvalósítása után az elégedettségmérésben realizálható, úgy, hogy a rendezvényeken szereplőktől és a projekt megvalósításában aktívan részt vettekől is kérdőív kitöltését kérünk, amit kiértékelünk. A második számú mérhetőség év végén a projekt megvalósításában részt vevő diákok kérdőíves megkérdezése által realizálható. Részcélok mérésére önértékelő kérdőív kitöltését és értékelését alkalmazzuk. A kérdéssor feldolgozásával, és visszacsatolásával lehet a következő rendezvényt jobbá, gördülékenyebbé tenni, ami elhangzik a gyűléseken és a küldöttközgyűlésen is. Az információ-

kat összegyűjtve összegzést kapunk, mely dolgokon kell változtatnunk, hogy a következő tanévben megrendezésre kerülő programok jobban sikerüljenek.⁵ A 2005-06-os tanévtől 2015-16-os tanévig 55 programot szerveztek a KOR-TÁRS projektben dolgozó diákok. Az előbb említett intervallum alatt, a szervezési, kivitelezési munkákban mintegy 340 diák vett részt, mely programokat mintegy 1500 kollégista tekintette meg. A diákok a munkafolyamatba bevontak kollégiumi nevelőtanárokat, szülőket, edzőket, egyesületeket, kollégista diáktársaikat. A jó gyakorlatok kritériumai kialakításra kerültek, kétségkívül ösztönzőleg hatnak a kollégiumi szakmai munka megújulására, érdemesek az adaptációra. Fontosnak tartjuk, hogy eredményes és dokumentált innovációkat értsünk a jó gyakorlatunk alatt, amelyek az átadás során támogatottan sikeresen adaptálhatók, továbbfejleszthetők más intézmény számára is. Az átadás során a dokumentációkat az átvevő intézmény saját arculatára tervezheti. Szükséges mindenképp, hogy az általunk bemutatott jó gyakorlat elengedhetetlen személyi feltételei érvényesüljenek azáltal, hogy középiskolai tanulók legyenek a célközönség. A projektben részt vállaló diákok választják a segítő pedagógust, ami azért fontos, mert kölcsönös bizalom és szimpátia nélkül nem működik a projekt. A szakmai fejlődés szempontjából fontosnak véljük, hogy az általunk tartott bemutatókon, szakmai műhelymunkákon megjelenjenek a jó gyakorlatot átvenni szándékozó iskolák, kollégiumok képviselői. A megvalósításhoz szükséges a vezetői – tanári és diák elkötelezettség, valamint a betervezett programokhoz szükség van az anyagi források előteremtésére a fenntartóval egyeztetve.

Az adaptációs folyamat ajánlott tevékenységei:

Felkészítő szakaszban (1. év): Jó gyakorlat bemutatása műhelymunkában, a jó gyakorlat dokumentációs rendszerének megismerése, hospitálási lehetőség és megbeszélés.

Megvalósítási szakaszban (2. év): belső továbbképzés tartása, nevelőtestületi tájékoztató tartása a jó gyakorlatról, konzultációs lehetőség biztosítása, javaslati terv készítése a bevezetés ütemezésére és megvalósítására, modul leírás és dokumentum minták átadása, folyamat és innováció menedzselés.

Értékelési szakasz (2. év vége.): eredmények és tapasztalatok folyamatos gyűjtése és értékelése, ajánlások megfogalmazása az átadó részéről. Az adaptáció

⁵ Kaposvári Klebelsberg Kollégium Pedagógiai Programja 32.o. 2014. Kaposvár

során lehetőséget biztosítunk a jó gyakorlat továbbfejlesztésére, saját arculat megjelenítésére az átadóra történő hivatkozás feltüntetésével.

Átadó oldal tevékenysége: Az átadó team 3 főből áll: ötletgazda és innovációs tanácsadó (szaktanácsadó), működtető több éves tapasztalattal. A team felelőssége és feladata a jó gyakorlat szakszerű átadása, a dokumentumok rendelkezésre bocsátása, a tájékoztatók és műhelyek megtartása és vezetése, konzultációs és hospitálási lehetőség biztosítása a felkészülés időszakában.

A megvalósítási szakaszban a folyamat és innováció menedzselés, adaptációs terv készítése, folyamatos e-mail-es konzultáció, 3 havonta egy személyes konzultáció biztosítása. Az értékelési szakaszban az első bevezetési tanév végén dokumentumok és tapasztalatok közös megbeszélése és értékelése.

Átvevő oldal tevékenysége, elvárások: Az átadó oldal által kínált tevékenységek befogadása, tervszerű megvalósítása, megállapodások betartása, leírás szerinti megvalósítása. Aktív részvétel és folyamatos visszacsatolás nyújtása a közös tevékenységről. Lépései: bejelentkezés, tájékozódás, megrendelés, befogadó kérdéssor kitöltése, egyeztetett tervekészítés, helyszíni megismerés és műhelymunka, adaptációs terv készítése, bevezetés vezetői előkészítése, konzultációk kezdeményezése, műhelyszervezés, értékelő kérdések kitöltése, tapasztalatok értékelése és bemutatása.

Az adaptációs folyamat sikerkritériumai:

- az adaptáció folyamat tervezetten történik, van adaptációs terv,
- a befogadó diákönkormányzat 50%-a részt vesz a tanulási folyamatban (befogadó kérdőív)
- évente 4 alkalommal személyesen találkoznak az érintettek,
- a bevont diákok 50%-a visszajelzést ad a tanulási folyamatról,
- a megvalósítók 50%-a-51%-ban pozitív visszajelzést ad az értékelés során (értékelő kérdőív)
- intézményi dokumentumokban tervezetten megjelenik a jó gyakorlat.

Átadásra szánt anyagok: jó gyakorlat leírása (tréningterv, munkaterv és foglalkozásvázlatok, folyamatterv), dokumentum gyűjtemény minták (alkalmazott dokumentum minták a szervezéshez és megvalósításhoz), szakirodalmi ajánlás, video.

Költségek részletezése: utazási költség (távolság függő) személygépkocsival a team számára évente 4 alkalommal, előadás, műhelyvezetés, hospitálás bizto-

sítása 10.000 Ft/óra, konzultáció óradíja 5.000 Ft/óra/fő, dokumentáció átadás 50.000 Ft/ egyszeri alkalom. A know how ára:199.000 Ft

Ajánlható: minden középiskolának és középiskolai kollégiumnak, ahol fontosnak érzik az aktív közösségi életet és szeretnék megtanulni, hogyan lehet elérni a diákok aktivitását és érdekelttségét a folyamatban. A diákok esetében mindazoknak a fiataloknak, akik öntevékeny módon vállalkoznak a kihívásokra, szeretnék kipróbálni magukat egy új szituációban.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Hujber Tamásné (2010): *Érték, értékorientáció vizsgálata serdülők körében*. iskolapszichológia konferencia, Kaposvár 2010.11.15.-én [Url:http://szipserver2.klebi.sulinet.hu/tp/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=27&id=3:iskolapszichologia-konferencia](http://szipserver2.klebi.sulinet.hu/tp/index.php?option=com_rokdownloads&view=file&Itemid=27&id=3:iskolapszichologia-konferencia)

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai kollégium Pedagógiai Programja <http://www.klebi.sulinet.hu/~webadmin/KKKK-PP.pdf>

KORÁBBI PUBLIKÁCIÓK:

Horváth Balázs (2016): *A KOR-TÁRS közösséggel a közösségért jó gyakorlat bemutatása*. In: Tóth Sándor Attila (szerk. 2016): *Dél-Magyarországi Tehetségpontok II. Találkozója - tanulmánykötet*. Eötvös József Főiskola. Baja (lektori feladatok ellátása is)

Colligatum 5. gyűjteményes kötet. Alkotó-szerkesztő: Hujber Tamásné. Kaposvár, Klebelsberg Középiskolai Kollégium. 2016. KOR-TÁRS közösséggel a közösségért jó gyakorlat.

Diákönkormányzatunk 2003-13 között. 10 éves évkönyv. Alkotó-szerkesztő: Gálovics Edit. Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium Kaposvár, 2013.

Jó gyakorlat feltöltésre került:

Url:https://iskolataska.educatio.hu/index.php/jogyakorlatotlet/jogyak_print_show/jogyakid/1111/1484741288.edu

Colligatum 2. gyűjteményes kötet. A Diákönkormányzat szerepe kollégiumunk ifjúsági életében. Alkotó-szerkesztő: Gálovics Edit. Kaposvár, Klebelsberg Középiskolai Kollégium. 2012. Foglalkozás vázlat. (Témakör: Egyén és közösség-Konfliktuskezelés)

Colligatum 2. gyűjteményes kötet. . Mindig elkésel az órámról. Foglalkozás vázlat. Kaposvár, Klebelsberg Középiskolai Kollégium. 2012. (Témakör:Egyén és közösség-Konfliktuskezelés)

Mellékletek:

1.sz. melléklet: Elégedettségi kérdőív KOR-TÁRS tréning napok

KÉRDŐÍV RÉSZTVEVŐKKEL

Kedves Diákok!

Arra kérünk benneteket, hogy röviden válaszoljatok néhány kérdésre önkéntes alapon és őszintén, ami nagyban segítené munkánkat a jövő évi tervezéssel kapcsolatban.

1. Hogy éreztet magad a KOR-TÁRS csapatépítő napokon? Miért?

2. Mi tetszett, illetve mi nem a két napban?

3. Van-e valamilyen ötleted, hogyan tehetnénk szervezettebbé, jobbá a jövőben ezt a csapatépítő napokat? Min javítanál a későbbiekben és azt hogyan tennéd? Lehet feladat, vagy szervezéssel kapcsolatos is!

4. Ha legközelebb is felkérnének, hogy vegyél részt a csapatépítő napokon, szívesen részt vennél ?

5. Szerinted a KOR-TÁRS közösséggel a közösségért csoport (DÖK) jól végzi munkáját?

Köszönjük válaszaitokat!

A kitöltés időpontja:

KÉRDŐÍV RÉSZTVEVŐKKEL

Kedves Diákok!

Arra kérünk benneteket, hogy röviden válaszoljatok néhány kérdésre önkéntes alapon és őszintén, ami nagyban segítené munkánkat a jövő évi tervezéssel kapcsolatban.

6. Miért veszel részt a kollégiumi tanulói képviselőben?

7. Milyen gyakorisággal veszel részt a diákönkormányzat munkájában?
(húzd alá a megfelelő választ)?

Hetente

Ritkábban

8. Kihez fordulhatsz, ha bármilyen problémád felmerül?

Neve:

9. Nevezd meg, miben fejlődött a tavalyi tanévhez képest, ami a tanulói képviselőnek, önérvényesítéshez köthető szereplésednek köszönhető?

10. Volt-e valamilyen haszna az eddigiekben a diákönkormányzat munkájában való részvételnek?

☐ igen, mert.....

☐ nem, mert.....

11. Melyik esemény volt a legjobb szerinted ebben a tanévben? Miért?

12. Melyik programon változtatnál? Miért?

13. Ha érdemjegyet adnál a kollégiumi diák képviselőnek, hányast adnál? (1-től 5-ig) Indokold a választod!

14. Javaslataid, vagy megjegyzéseid a jövőre nézve:

Köszönjük válaszaitokat!

A kitöltés helyszíne:

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

7400 Kaposvár, Álmós Vezér u. 1.

DÖK terem

A kitöltés időpontja:

3.sz. melléklet: KOR-TÁRS csapatépítő tréning képekben 2016.08.29.-30. Deseda

JÓ GYAKORLAT NEVE:

KRE-AKTÍV motivációs projektoktatás

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

HORVÁTH JÁNOS

ELÉRHETŐSÉGE:

titkarsag@klebi.sulinet.hu vagy a mrjohnsonyokoka@gmail.com
Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

ÖTLETADÓ:

Gálovics Edit

KULCSKIFEJEZÉSEK:

önálló döntések, interdiszciplinalitás, kreativitás,
motiváció, csoportépítés, egyéni és csoportmunkák,
probléma megoldás, kommunikációs
és előadói képesség.

JELENLEG HOL ALKALMAZZÁK:

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

ABSZTRAKT:

Motivációs projektoktatás a kollégiumban. Intézményünkben 2005-2006-os tanévtől működik a motivációs projektoktatás. Célunk, hogy a diákok alkalmazzák saját kompetenciáikat. Ismerjenek meg új tanulási helyzeteket, mélyüljenek el egy általuk kedvelt terület feltárásában. Fejlődjön a kommunikációjuk, problémamegoldó képességük, és önálló felelős munkát végezzenek.

A projekt 5 modulból áll, melyek egymásra épülnek.

1. Ismerkedés a projekt vezetővel, a tanulók egymás között, és a témával
2. Téma felépítése, kialakítása
3. Önálló munka, projektvezetői segítségnyújtással
4. Eredmények értékelése, visszacsatolás, korrekció, újra értékelés
5. Bemutatás, jutalmazás.

Az öt modul feldolgozásra kerül adott tanév októberétől áprilisáig, heti egy órában. A feladatra jelentkezett a tantestületből 12 pedagógus, aki a projekt módszertan mellett alkalmaz más, / 7 szokás, kiscsoportos módszer, műhelymunka, stb. / módszereket, és így érik el a jobb eredményt, a diákok munkájánál. A tanulók létszáma 90-110 diák között változik tanévtől függően. Életkoruk 17-18 év között alakul. A bevezetés óta a diákok kommunikációja, problémamegoldó képessége, nyíltsága, kreativitása, és felelősségvállalása pozitív irányba változott. A kollégium felkészültebb, rugalmasabb, önmegvalósításra képes, érettségire készülő diák közösséget nyert. A megvalósítás a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban történik. A tanév végén a legjobb munkákat bemutatják a kollégium diákjai előtt.

KRE-AKTÍV MOTIVÁCIÓS PROJEKT LEÍRÁSA. A motiváción alapuló Kre-aktív projekt egy innovációs folyamat eredményeként jött létre. A folyamatos fejlesztés eredményeként gazdagodott leírása, eszköztára és módszertana. Jelenleg a pedagógiai programunkban megjelenő, éves szinten tervezett, a 11. évfolyamot érintő tevékenységről van szó. A projekt leírása 5 modulból áll, melyek a fent említett egymásra épülő rendszeren alapul. Minden egység általános leírással és óravázlattal támogatott. Újszerűséget jelent a diákok életében, hogy

a pedagógus felelősen együttműködő partnerként kezeli őket a projektmunkában, rugalmas keretekben és adaptív módon segíti a diákokat, problémahelyzetek megoldásában tapasztalati tanulás útján segíti a folyamatot. Rendszeres találkozók adnak teret az önálló elgondolások kivitelezésének. A témakifejtés időszakában a tanulók önállóan, egyéni ütemben dolgoznak úgy, hogy konzulenseikkel kapcsolatban vannak. Végül a munkafolyamat értékeléssel zárul. Új elem, hogy a projekt tág keretet biztosít a foglalkozásokon a pedagógus és diák számára, így saját igények szerint szervezhetik a kívánt tartalomfelosztást. Biztosított a tanár és a diák szabadsága a kreativitásban, a munkában, és ez a Kre-aktív motivációs projekt közös alapját és adaptivitását jelenti. A megvalósításban tanulóközpontúnak tartjuk, hogy tanulói kompetenciák erősítését, autonóm döntések meghozatalát támogatottan segíti a konzulens tanár egy kedvenc téma kifejtésében. A projekt szervezésére vonatkozó innovációk: A tanuló a motivációs projekt esetében kiléphet csoportvezető tanára felügyelete alól. Konzulens tanárt választ a kollégiumi nevelőtestületből, akihez be kell jelentkeznie. Továbbá lehetőséget teremt a kiscsoportos együttműködésre és az egyéni időbeosztás alapján történő motivált feladatvégzésre. Így egyéni és csoportos konzultációt is megenged a diákok és a konzulens között. A minőségi változás érzékelhető a kilépő tanuló mérésénél, mivel javul a kommunikációja, problémamegoldó képessége, nyíltsága, kreativitása, és felelősségvállalása. A kollégium felkészültebb, rugalmasabb, önmegvalósításra képes, érettségire és munka világára készülő diákokat nyer, akik kreatívak, újabb kompetenciákkal rendelkeznek.

ELÉRNI KÍVÁNT CÉLOK. A jó gyakorlat alkalmazásának átfogó célja: A tanulók felkészítése az újabb kihívásokra, problémákra, melyekkel szembe fognak nézni, a felsőoktatásban vagy munka világában. Rövidtávon, közvetlen cél: sikeresen teljesítsék a tanév végére az általuk választott téma feldolgozását, készüljön el a produktum.

Részcélok:

1. A tanulók segítése és felkészítése, hogy a nálunk szerzett tapasztalattal, saját kedvenc téma segítségével a tanulási út folyamatos elemzésével és értékelésével sikeresen vegyék jövőbeni, előttük lévő akadályokat. Cél, hogy javuljon a ta-

nulók a tervezett írásos és szóbeli kommunikációja, alkalmazzák az IKT kompetenciákat új tanulási környezetben, fejlődjön problémamegoldó képességük, nyíltság, kreativitás, és felelősségvállalás jellemezze a folyamatot. A kollégium felkészült, rugalmas, önmegvalósításra képes, érettségire, felsőoktatásra és a munka világára készülő diákokat nyer, akik kreatívak, kiterjedt világképpel, és megerősített vagy újabb kompetenciákkal rendelkeznek. Fontos tudatosítani, hogy a felsőoktatásban és a munka világában, a mindennapi helyzetben (szituációkban), a közösen és az önállóan megoldandó feladatok kihívás elé állítják őket, akár egy projekt keretében.

2. Rejtett tehetségek vagy tehetségterületek megjelenése, felszínre kerülése. A tanulók az általuk beemelt téma kibontásában számot adnak a jövő generációjának sikeres életvezetéséhez szükséges kompetenciáikról (pl. szervezői, tervezés, előadói, kutatási, elemzői, problémafeltáró, problémamegoldó, együttműködő, rugalmasság,), amelyek nem feltétlenül szaktárgyi vonatkozásúak.

3. A pedagógusok adaptív szemléletének gyakorlása, mélyülése, a tanulói igényekhez alkalmazkodni tudó autentikus oktatás és nevelés egységének biztosítása. A pedagógus, aki a tanulói projekt segítője, motiváló, stimuláló, tanácsadó, szervező szerepköre mellett egyenrangú partnerként vesz részt a diák munkájában. A tanulók munkája során felmerült akadályokat, problémákat és nehézségeket különböző munkamegoldási javaslatokkal és ajánlásokkal támogatja úgy, hogy a döntést meghagyja a tanulónak. Számítanak egymás kreativitására és felelős munkájára, megtanulnak a diákok együtt dolgozni egy külső segítőtől, konzulenssel.

4. Kollégiumi tevékenységrendszerbe illeszkedő tevékenységforma megjelenítése, amely példaértékű megújulást jelent a kollégiumi keretrendszer és eszköztár gazdagításában. A tevékenység illeszkedik a központi (alapprogram) szerinti elvárásokhoz.

MELY TERÜLETEKET FEJLESZTI, MI INDOKOLTA A JÓ GYAKORLAT LÉTREHOZÁSÁT? A létrehozást segítette, hogy évente elégedettségmérést végeztünk a diákok körében. A diákok preferálják az egyéni tanulási utak meglétét, de a kollégiumi kötelezettségeket és kötöttségeket nehezen viselik. Szükségesnek találtuk, hogy egy rugalmas keretekben működő kollégiumi feladatokkal összhangban álló tevékenységformát alakítsunk ki. A másik alapvetésünk az

volt, hogy hogyan tudjuk segíteni az intézményünkben végző diákokat, hogy felkészültek legyenek az újabb kihívásokra. A továbbtanuló kollégisták a felsőoktatási intézményekben önállóan szervezik tanulási útjukat, döntéseket hoznak, részt fognak venni különböző projekt munkákban, akár egyénileg vagy csoportosan. Alkalmasnak, találtuk a projekt munkamódszert, hogy az előzőekben leírtaknak megfeleljen. Fontosnak tartottuk, hogy a tanulók az adott problémafelvetésre kapjanak választ kreatív, önálló és támogatott gondolkodásuk alapján. Valós helyzeteken keresztül tevékenyen oldják meg a felmerülő, sokszor egyéni problémát, az általuk választott konzulens tanárok segítségével. Módot kapnak az individualizált egyéni munkára, vagy akár csoportos munkamódszerrel is elérhetik a kitűzött célokat. Fontos hogy rugalmas legyen, formális és informális keretekben működő, vagyis általuk meghatározott módon, ajánlott módszerrel, és időbeosztással, de közösen lefektetett szabályok alapján, adott időkorláton belül oldják meg a kitűzött feladatot, melyet az interdiszciplinalitás jellemez. Fontos szempontnak tartottuk, hogy önállóan döntsenek, és ezekért a döntésekért vállalják a felelősséget. A diákok közötti jó kommunikáció és információ áramlás kialakítása is cél volt, főleg azok között, akik csoportos projekt munkában vettek részt. A pedagógus, aki a projekt vezetője, konzulensi szerepkörben motiváló, stimuláló, tanácsadó, szervező, egyben egyenrangú partnereként volt a diákok között. A téma felvetésénél fontosnak tartottuk az érdeklődési köröket, hisz a diák sokkal motiváltabb, ha hozzá közelebb álló témán kell dolgoznia, megoldania. A tantestület lényegesnek tartotta az elkészült munkák többszintű értékelését és a közösség előtti diák általi bemutatását és elismerését. A fent említettek által több területet tudtunk a tanulóknál erősíteni. Ilyen a kommunikáció fejlesztése, mely az egyén egész életén keresztül fejlődik, csiszolódik, hisz a megszerzett tapasztalatok beépülésével, majd alkalmazásával az élet számos területén előnyt élvezhet, aki ezt jól használja. Diákjaink sokszor profi előadói képességeket csillogtatva, változatos kifejezések használatával, idegen szavak értelmezésével, elmagyarázásával színesítették a projektbemutatót, valamint a feltett kérdések megválaszolásával sem jöttek zavarba, uralták a helyzetet. A munka során felmerült akadályokat, problémákat, különböző munkamegoldási javaslatokat, módszereket kezelni tudták, így elmondhatjuk, hogy a problémamegoldó képesség területén is előrelépést, fejlődést tapasztaltunk. A felelősségvállalásra is példákat láttunk, amikor egy kollégiumi rendezvény megvalósítását, kivitelezését

vállalták csoportos projekt keretén belül a diákok. Az időbeosztásért, kivitelezésért, személyre szabott feladatokért vállalták a felelősséget, hisz a kollégium életében fontos hagyományokra visszatekintő rendezvényt valósítottak meg önállóan. A kreativitás pedig elengedhetetlen volt mind az egyéni, és csoportos feladatok, projektek kivitelezésénél. A diákok számára is innovációként hatott az új, felelősségteljes, más-más munkamódszerek alkalmazásával való projekt megvalósítás. Nem csak saját tetteikért, munkájukért, de csoportmunkában egymásért is felelősséget vállaltak, egymást ellenőrizve, kontrollálva, vagy épp tanácsot adva dolgoztak. Rugalmas, maguk által meghatározott időbeosztásban tevékenykedtek. Elmondhatjuk, hogy a kollégium diákjai felkészültebbek, rugalmasabbak, önállóságra és önmegvalósításra képesek, kreatívak, kiterjedt világképpel, újabb kompetenciákkal rendelkeznek, így bátrabban engedhetjük ki őket a felsőoktatásba, vagy a munka világába.

JÓ GYAKORLAT EREDMÉNYESSÉGÉNEK MÉRHETŐSÉGE: Hosszú távú, közvetett cél: A tanulók segítése és felkészítése, hogy a nálunk szerzett tapasztalattal, saját kedvenc téma segítségével a tanulási út folyamatos elemzésével és értékelésével sikeresen vegyék jövőbeni, előttük lévő akadályokat. Mérés módja: Tanulói utógondozásban megjelenő visszajelzések, visszajelző kérdőív. Rövid távú, közvetlen cél: sikeresen teljesítsék a tanév végére az általuk választott téma feldolgozását, készüljön el a produktum. Mérés módja: elkészített produktum leadása, intézményi összegyűjtése, tanulási tapasztalatok megfogalmazása kérdőívvel. 2006-os tanévtől 2014-es tanévig a 11. évfolyam által készített munkák száma 451 db. Az egyénileg vagy csoportosan dolgozó diákok száma 472 fő volt. Részcél: Rejtett tehetségek vagy tehetségterületek megjelenése, felszínre kerülése. Mérés módja: tehetséggondozásba bevontak száma, visszajelző kérdőív. Részcél: A pedagógusok adaptív szemléletének gyakorlása, mélyülése. Mérés módja: Pedagógusok összegző beszámolója. Részcél: Kollégiumi tevékenységrendszerbe illeszkedő tevékenységforma megjelenítése, amely példaértékű megújulást jelent a kollégiumi keretrendszer és eszköztár gazdagításában. Mérés módja: intézményi PP-ben, éves munkatervben megjelenés. A diákok a munkafolyamatba - a projektvezető tanáraikon kívül - szülőket, hivatalos személyeket /tűzoltó/ iskolai szaktanárokat, speciális szakembereket, a lakóhelyükön élő időseket, hagyományörző egyesületeket is bevontak.

A tanulók közvetlenül, és közvetetten fejlesztették a csapatépítő, problémamegoldó, kommunikációs, és előadói képességüket. Többféle munkamódszerrel dolgoztak a kivitelezéskor, valamint a felelősségvállalást is elsajátították. Rendkívül motiváltak voltak, innovatív, kreatív ötletekkel haladtak előre, a részfeladatok elvégzésénél. Társas kapcsolataik javultak, sokszor alig ismert diákokkal, vagy személyekkel kellett csoportmunkát végezniük. A projekt végén a tanulók egy kérdőívet töltöttek ki, amiből közvetlen információkat kapunk a munkafolyamat tapasztalatiról, illetve következtetni lehet a feladat során felmerült problémákra, jó és rossz élményekre. Információt kaptunk, mely tantárgyakat tudták hasznosítani, hogy gyűjtöttek adatokat, milyen visszajelzéseket kaptak a munka folyamán, és a végén. Fény derült a kérdőívből a tanárral való együttműködésre, hogy milyen munkaformát, eszközöket, módszereket használtak, és más fontos információkra. Az információt feldolgozva, és visszacsatolva, a következő évfolyamnál jobbíthatjuk, gördülékenyebbé tehetjük a munkafolyamatot a diákok részére. A jó gyakorlat támogatására segédanyagokat készítettünk. Elkészült segédanyagok száma 9 db. A jó gyakorlat prezentációját több intézményből kollégiumunkba látogató kolléga megtekintette, az intézményünkben tartott AJTP tanévnnyitó konferencián, vagy az általunk szervezett WORKSHOP-ban 2013-ban.

ALKALMAZOTT ÖNÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁSOK, TEVÉKENYSÉGEK, ÉS ESZKÖZÖK:

Önértékelési eljárások: listázás, visszajelző kérdéssor, beszámoló, intézkedési terv. A kollégiumunkban működő projektmódszertan jó gyakorlatnál, minden évben végzünk önértékelést, valamint használunk ellenőrzésre és értékelésre kérdőíveket, projekt naplókat, folyamatkövetést, és ezek figyelembevételével visszacsatolás utáni korrekciót. A projekt konzulens tanárok év elejétől használják a projekt naplókat, melyben a folyamatos heti ütemezés és megvalósítás nyomon követése történik. A foglalkozásokon mindig figyelemmel kísérjük a megvalósítás javasolt menetét, és részfolyamat ellenőrzése a konzulens tanár részéről állandó elem, a témával kapcsolatos megbeszélés, problémák felvetése, kijavítása és visszacsatolása követ. A csoport megalakulása után a tanulók kitöltenek egy SWOT analízist, egy tanulói tervezési sablont, mely tartalmazza azokat a lépéseket, amellyel a tanuló el szeretné érni a célt, és a tervezett határidőket, valamint leírja, hogy milyen segédanyagokat, eszközöket kíván

használni. A projekt vezető önmaga haladási ütemét ellenőrizheti az ütemterv dokumentummal. A részfolyamatok ellenőrzésére szolgál a diákok által, a foglalkozásokra készített dokumentumok is, melyek a következők. Minden diák készít egy címlistát, majd egy gondolattérképet. Következő részfolyamat ellenőrző eszköz a témával kapcsolatos részletes tartalomjegyzék elkészítése, ami alapja lesz a gondolattérképpel együtt az elkészítendő munkának. A fenti részfolyamatokat a pedagóguson kívül a csoport is véleményezi / belső ellenőrzés /, majd közösen együtt az új ötleteket beépítve kijavítják. Tanév végén a csoport tagjai bemutatják egymásnak a kész projektmunkákat. A konzulens mellett minden csoporttag értékeli, és véleményt mond a társa munkájáról / beszélgetés, cédula-üzenetek, vélemények és tapasztalatok összevetése/. Ez a belső prezentáció. A pedagógus egy értékelő kérdőívet is kitölt, melyet a csoportban közösen megbeszélnek, továbbá ellenőrzi a „Jó prezentáció” szempontsor dokumentuma alapján, hogy a projekt megfelel-e, az elvárásoknak. A diák is kitölt egy kérdéssort, mely a folyamatos munkáról, problémákról és megoldásokról ad visszajelzést a konzulens tanárnak. A kérdéssor feldolgozásával, és visszacsatolásával lehet a következő tanévre a munkát finomítani, gördülékenyebbé tenni. A legjobbnak ítélt munkák az intézményi nagy bemutaton vesznek részt, ahol a bemutatást követően egy beszélgetés keretén belül, az ott jelenlévők szóban értékelik a prezentációt, és kérdezhetnek a tanulótól. Az éves munkafolyamatról a pedagógusok tanév végén beszámolnak. A jó gyakorlat működtetője összesíti a tapasztalatokat. Amennyiben szükséges vezetői intézkedést kezdeményez, intézkedési tervet készít.

HUMÁN ERŐFORRÁS ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK A MEGVALÓSÍTÁSHOZ. HR igény: Pedagógus végzettség, nyitott és befogadó szemlélet, adaptív megközelítés, módszertani alap projektpedagógia, koop technikák ismerete, mentor szemlélet. A humán erőforrás biztosításánál alapvetően a meglévő pedagógusok szakmai tudásából indultunk ki. Rendszeres belső továbbképzések alkalmával történt az ötletgazda által a beavatás és kipróbálás. A megvalósítók projekt-módszertan képzésen vettek részt a tapasztalatok megerősítéséhez. Négy év folyamatos tapasztalatszerzés és információgyűjtés után került sor a jó gyakorlat rendszerszintű leírására. Kezdetekben a tantestületből 12 pedagógus (50%) jelentkezett, aki részt kívánt venni ebben az innovatív tevékenységben. Jelenleg

az új kollegákat folyamatos tanári konzultációval segítjük a munkafolyamatban, amelyet a projekt működtetője lát el. A tanulók közül a 11. évfolyamos diákokra esett a választás, akik évfolyam feladatként készítik el minden tanévben a projekt munkáikat. A résztvevő diákok létszáma 90-110 diák között változik évente, tanévtől függően. Életkoruk 17-18- éves kor között alakul. 2006-os tanévtől 2014-es tanévig a 11. évfolyam által készített munkák száma 451 db. Ezekben a munkákban egyénileg vagy csoportosan dolgozó diákok száma 472 fő volt. Tárgyi feltételek: tanterem, számítógép, internet, nyomtató, projektor, diktafon, videokamera, könyvtár, kutatást segítő szakmai anyagok, egyéb szakmai anyagok, szakirodalom, íróeszközök, jutalmazáshoz némi anyagiak.. A jó gyakorlattal kapcsolatos szakmai anyagokat készítettünk, melyet egy adaptáló intézmény részére tudunk biztosítani, konkrétan: -A témával kapcsolatos PPT előadás tartása a jó gyakorlat vezetője prezentálásában. - Az eddig elkészített tanulói projektek közül betekintést nyerhet a produktumokba, a munkába, a könyvtárban eddig elkészített munkák közül bármelyiket megtekintheti, tanulmányozhatja. -A projektkészítés folyamatának dokumentációja, szóróanyagok, pedagógus által kitöltendő értékelők, diákok által kitöltendő kérdőívek, jelentkezési lapok, SWOT analízis, tanulói tervezési sablon, projekt megvalósítás ütemterv, projekt haladási napló, minta gondolattérképek. – Videofelvétel. - Konzultációs lehetőség tapasztalatokról. -A jó gyakorlatok leírása egy előre elkészített kis füzet formájában.

BEVÁLT JÓ GYAKORLAT ADAPTÁLÁSA. A Kre-aktív motivációs projekt, mint jó gyakorlatot, már az előző években több alkalommal bemutatásra került az intézményünkbe látogató pedagógusoknak. 2012. szeptemberében az intézményünkben tartották az AJTP. országos tanévnnyitó értekezletet. A jó gyakorlatok közül többek közt a Kre-aktív motivációs projekt is bemutatásra került. A résztvevők egy 45 perces előadást láthattak, PPT. szemléltetéssel, és szóróanyag kiosztásával. A következő bemutató 2013. őszén történt, ahol a kollégiumunkba Somogy megyéből meghívott iskolákból, és kollégiumokból érkező pedagógusok egy szakmai napon vehettek részt, majd délután WORKSHOP-okat tekinthettek meg. Ezek egyike volt a Kre-aktív motivációs projekt bemutatása.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

M. Nádasi Mária (2010) *A projektoktatás elmélete és gyakorlata*, Magyar Tehetségszervezetek Szövetsége, Budapest

M. Nádasi Mária (2003) *A projektoktatás*, Gondolat Kiadói Kft., Budapest

Kovatsné Németh Mária (2006) *Fenntartható oktatás és projektpedagógia*, In: <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2006-10-mu-kovatsne-fenntarthato> (2010. március 21.)

Szira Judit (2002) *A projekt módszerről*, Új Pedagógiai Szemle, 9.

Hegedűs Gábor: (1991) *Gyermekközpontú iskola – A projektpedagógia elmélete és gyakorlata*, Projekt kézikönyv. IFA–OKI, Budapest

Falus Katalin – Vajnai Viktória, (2008) *Kompetenciafejlesztés projekt módszerrel*, Budapest, OFI,

MELLÉKLETEK:

publikációk, kérdőív, képek.

PUBLIKÁCIÓK:

KRE-AKTIV motívációs projektoktatás. Colligátum 5. 2016. KRE-AKTIV motívációs projektoktatás. TÉT. Dél- Magyarországi Tehetségpontok Találkozója, tanulmánykötet Baja. 2016.

Esetleírás, N Barna esete. Tehetségek mentorálása könyv, 2013.

Esetleírás, N Barna esete. Colligátum 3. 2013. Gondolatok egy ügyeletes naplójából. 10 éves évkönyv. 2013.

Légkörszennyezés és a sarki jégsapkák, gleccserek olvadása. Colligátum 1. 2012.

PROJEKT MUNKA ÉRTÉKELÉSE

/pedagógus értékelése/

Név:

Témavezető tanár:

A dolgozat címe:

	Maximum pontszám	Kapott pontszám
A projekt megfelel e a tartalmi és formai követelményeknek.	5	
A projekt készítés folyamatában való részvétel.	5	
A projekt bemutatásának főpróbája, a csoporttársak előtt.	5	
A projekt elérte e a kitűzött célt.	5	
Előadás érthetősége.	5	
Kidolgozottság, felépítés.	5	
Eszközök használata.	5	
Források.	5	
Összesen.	40	

Kaposvár-----

Projektvezető tanár

KÉPEK:

A JÓ GYAKORLAT NEVE:

„Atyámfia” nyelvi tehetségterületen működő meseműhely

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

HORVÁTHNÉ WEIL KATALIN

óvodapedagógus, tagóvoda-vezető

ELÉRHETŐSÉG

E-mail cím: horvathneweil@gmail.com

Telefon: 0630/4726207

Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Tallián Gyula utcai Tagóvoda

Székhelye: 7400 Kaposvár, Tallián Gyula u. 127.

ÖTLETADÓ:

Intézményegységünkben „Jót csak a legjobbaktól” alapelvet érvényesítjük, ezért tehetséggondozó műhely elindításához, olyan „alkotóktól” kértem segítséget, akik nem csupán hazai, de nemzetközi szinten is elismertek. Ötleteim megvalósításában, a kaposvári Báb-Szín-Tér Közhasznú Alapítvány erkölcsi, szakmai és anyagi támogatást nyújtott.

Kiváló szakmai alapokat adott, a 30 órás komplex tehetségprogram kidolgozásához Nagy Jenőné főiskolai adjunktus, az Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel Alternatív Program programszerzője, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács Tagja.

A JÓ GYAKORLAT ELŐZMÉNYE, CÉLJAI (ABSZTRAKT):

2009 tavaszán, Kaposváron, óvodák integrálására került sor, melynek során intézményünk, a rangos múltú Festetics Karolina Központi Óvoda tagóvodája lett. Intézményegységünkben összesen 15 csoport működik, közös intézményi koncepció alapján. Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen az integrációt követően megőriztük helyi értékeinket, így megmaradt az óvodánk egyéni, sajátos arculata, emellett olyan értékekkel gazdagodhatott nevelőmunkánk, mely a művészetek eszközeivel biztosítja a gyermeki személyiség fejlődését. Elkötelezettségem a központi óvoda szakmai értékei iránt töretlen és magas szintű, hiszen 19 évig Jómagam is innovatív nevelőtestületében dolgoztam. Intézményvezetőm felismerte innovációs törekvéseimet, és 2013-ban lehetőséget biztosított tehetséggondozó műhely vezetésére, 30 órás komplex tehetséggondozó program kidolgozására. Még ugyanebben az esztendőben tagóvodám, a Tallián Gyula utcai Tagóvoda, csatlakozott a Tehetségpont hálózathoz, és egy új szemléletű nevelés vette kezdetét. Közös szemléletünk alapja, hogy minden gyermek egyedi, egyéni és megismételhetetlen. Ezért is tartjuk elengedhetetlennek az egyénre való odafigyelést, hiszen a gyermekek különböző adottságokkal születnek és különböző körülmények között nevelődnek. A különbségek természetesek, de a velük való bánásmód, egyéni fejlesztés nem lehet azonos. A művészeti területeken (vers, mese, dramatizálás, ének, zene, mozgás, rajz, mintázás, kézimunka) óvodapedagógusaink folyamatosan figyelemmel kísérik, nyomon követik a gyermekek egyéni fejlődését, így látva és felfedezve a kis tehetségeket. Tehetséggondozó pedagógusként 2013 -óta végeztem gyermekeink egyéni képességeihez igazított fejlesztését a központi óvodában. Tapasztalataimat felhasználva 2016-óta vezetem a Tallián Gyula utcai Tagóvodában, a nyelvi tehetségterületen működő „Atyámfia” meseműhelyt, melynek célja a gyermekek kreatív ötleteire épülő dramatizáláson túl, a bábos nevelés, vagyis a bábjáték megszerettetése, érzelmek kifejezése bábokkal. A tehetséggondozásban és fejlesztésben, jelenleg 6 fő, nagycsoportos korú kisgyermek vesz részt.

A MEGVALÓSÍTÁS LÉPÉSEI

A játékos keretek között megvalósuló műhelymunkát, 2-4-6 hetes modulokban tervezem a nevelési év során. 30 órás programom 11 kidolgozott modulból áll, melyet minden évben igyekszem a csoportprofilhoz igazítani, valamint továbbképzéseken szerzett tapasztalataimmal bővíteni.

„Atyámfia” tehetségműhely Komplex tehetségprogram tervezete¹

(30 órás program)

Tehetségterület, műhelyfajta:

Nyelvi tehetségterületen működő meseműhely

Műhelyvezető:

Horváthné Weil Katalin

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	Erős pontok fejlesztése Gyenge pontok fejlesztése	Légkörjavítás, légkör megerősítés	Kiegészítő tevékenység	Tárgyi feltételek
1. „Kinyílik az aranykapu...” Cél: A műhelyben résztvevő gyermekek viselkedéskultúrájának alakítása, a műhelytevékenység szokásrendszerének megbeszélése, közös döntéshozatal gyakorlása. A társak megismerése, elfogadása. (Belépünk Meseország kapuján.) 2 hét	közös döntéshozatal gyakorlása beszédkezd fokozása A kölcsönös együttműködés, önkontroll erősítése. Fantázia fejlesztése.	A gyerekek csalogatása furulyaszóval, és köszöntése „Atyámfia” szeretett bábbal. Bemutatkozás, Szervusz játékkal.	Gazdag Erzi: Mesebalt c. versének meghallgatása	Atyámfia báb Zajkeltő hangszer a hatásvizsgálathoz Magnó, Cd-k, Furulya Agyag a plasztikai munkához Fényképezőgép Különböző formájú Kulcsok és zárák kartonból
2. „Városunk meséi” Cél: A gyermekek ismerjék meg Fésűs Éva néni munkásságát, meséit. „Változzunk mi magunk is meseíróvá!” (páros munka alakítása) 2 hét	Alkotóképesség fokozása egy szokatlan feladat megoldásával. Kreativitás fejlesztése.	Városrésznünk könyvtárába látogatunk, mely a 3. foglalkozás helyszíne.	Elindítjuk a gyűjtőmunkát: Fésűs Éva mesés kötetét gyűjtjük. Az összegyűjtött mesekönyvek nézegetése, majd kiállítás készítés Városunk meséi címmel.	Atyámfia báb Zajkeltő hangszer a hatásvizsgálathoz Magnó, Cd-k, Furulya Fényképezőgép Rajlapok, Filctollak, Ragasztó
3. „Kíé az alma?” Cél: A gyermekek fantáziájának, képzeletének alakítása, a meseszereplők megjelenítése mimetizálással. Megfigyelőképesség, rövidtávú emlékezet fejlesztése. 2 hét	Fantázia, képzelet alakítása. Non verbális kifejezőképesség erősítése. Megfigyelőképesség, rövidtávú emlékezet fejlesztése.	Meseceremónia, furulyaszóval. „Atyámfia” szeretett báb köszönti a gyerekeket, és bűvös almával Meseországba „repíti” őket.	Alma kóstolása Ajándékzene: „Piros alma lehullott a sárba”- óvónői hangszerjáték Plakátkészítés a meséhez. (páros munka)	Atyámfia báb Zajkeltő hangszer a hatásvizsgálathoz Furulya Filctollak Fehér csomagolópapír, Pár szem piros alma Fejdzsek

¹ Felhasznált irodalom: Nagy Jenőné: Tehetségigéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata, Módszertani könyv óvodapedagógusoknak, „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok 2012

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	Erős pontok fejlesztése Gyenge pontok fejlesztése	Légkörjavítás, légkör megerősítés	Kiegészítő tevékenység	Tárgyi feltételek
4. „Őszi mese” Cél: Ismerkedés a mesével, a nyitott történet befejezése egyedi ötletek gyűjtése. 2 hét	Beszédkedv fokozása Képzletvilág alakítása Kreativitás, gondolkodás fejlesztése A kölcsönös együttműködés, önkontroll erősítése. A műhelybe járó gyermekek kapcsolatának erősítése.	Meseceremónia, furulya- szóval. Különböző akadályokon át séta az „őszi erdőbe”. Vivaldi: Ősz tétel	Őszi szél fúj a hegyekről.... zenehallgatás Zelk Zoltán munkásságával ismerkedünk Elindítjuk a gyűjtőmunkát: Zelk Zoltán gyermekverseit gyűjtjük A versek által kiváltott érzések lefestése Kiállítás készítés	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizs- gálatához Mágno Cd-k Rajzlapok Vízfesték, Ecsetek, színes falevelek Ragasztó, Kosarak Kartonok
5. „A kis girbe-görbe fényő” Cél: A műhelybe járó gyerekek ráhangolása a közelgő ünnepre, viselkedéskultúra alakítása. 4 hét	Produktív és reprodukív képzlet fejlesztése. A gyermekek képességeinek felszínre hozatala. Figyelem-koncentráció fejlesztése.	Meseceremónia, furulya- szóval. Milyen volt a karácsonyfád tavaly? (Beszélgetés, közben meghitt zenehallgatás) Karácsonyi hangulatú tárgyak válogatása, beszélgetés közben.	Mi változott meg? (Karácsonyfadíszek sorrendje) A gyerekek ötletei alapján térépítés, a mese helyszínei- nek elkészítése dobozból, drapériából.	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizs- gálatához Mágno, Cd-k Karácsonyfadíszek Dobozok, Leplek, drapériák
Alkalmazott bábjátékos modulok				
6. „Ismerkedés a bábjátékkal” Cél: A bábjáték megszerette- tése, a bábózás iránti kedv felkeltése. 2 hét	Improvizációs képesség fejlesztése. Fantázia szabad szárnyalása. Új, erős élmények átélése.	Meseceremónia, furulya- szóval. „Atyámfia szeretett báb köszönti a gyerekeket és beülteti őket a mesehajóba. (székek körbe) Helycserés drámajáték	Rövid bábjeleket megtekinté- se laptopról.	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizs- gálatához Kendők, Székek Laptop
7. „Életre kelt tárgyak” Cél: A bábjáték megszeret- tetése, érzelmek kifejezése tárgyakon keresztül, situációs gyakorlatokban és improvizált konfliktusos helyzetekben. 6 hét	Képzlet, párbeszédkészség alakítása. Improvizációs képesség fejlesztése. Az életre keltés csodájának átélése, izgalma.	Meseceremónia, furulya- szóval. „Atyámfia szeretett báb köszönti a gyerekeket és barangolni hívja őket.	Gyűjtőmunka elindítása, karakters tárgyak gyűjtése. A modul utolsó napján „Varáz- s-tárgy” kiállítás készítése.	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizs- gálatához Karakteres tárgyak
8. „A bábszínház művészei!” Cél: Az érzelmi kapcsolat fokozása, sokoldalú esztétikai élménnyújtással. 2 hét	Esztétikai érzelmek fejlesztése. A művészetek iránti kötődés alakítása. Az alkotás örömeinek átélése. Fantázia szabad szárnyalása.	Meseceremónia, furulya- szóval. „Atyámfia” szeretett báb köszönti a gyerekeket. Lírai klasszikus zenére fantáziajáték. „Hol jártál álmodban?” Camille Saint-Saens: Állatok farsangja-Akvárium	Vershallgatás: Weöres Sándor: A tündér	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizs- gálatához CD lejátszó CD-k Ragasztó, Hurkapálca Rajzlapok, Filctollak
9. „Tisztelt publikum...” Cél: Rövid történet színpadra állítás, az előző modul során elkészített síkbábokkal. 4 hét	A gyerekek aktivitásának, szereplési vágyának fokozása. A kölcsönös együttműködés, önkontroll erősítése. Verbális kifejezőképesség fejlesztése.	Meseceremónia, furulyaszó- val. „Atyámfia” szeretett báb köszönti a gyerekeket. Hogy is volt? A kiválasztott alaptörténet felidézése.	Meghívó készítése, a bábszín- házi előadásra. A meghívók eljuttatása óvodánk csoportjainak. A „publikum” gyümölcscsel kedveskedik a bábózó gyermeknek.	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizs- gálatához A „Mi mesénk”törzsjeleneteit ábrázoló képek CD lejátszó Síkbábok Díszletelemek
10. „Barátaink a mesehősök” Cél: Kedvelt mesehősök karakterének felidézése, belső tulajdonságai meghatározása. 2 hét	Egyéni megnyilvánulások követésével a mesehősök tulajdonságainak bemutatása. Beszédkészség, empátia, gondolkodásfejlesztés drámajátékkal.	Meseceremónia, furulyaszó- val. „Atyámfia” szeretett báb köszönti a gyerekeket „aján- dék” népmesével (diafilim) kedveskedik nekik.	A kedvenc mesehős lerajzo- lása, az alkotásokból kiállítás készítés.	Atyámfia báb Zajkeltó hangszer a hatásvizsgálatához Színes ceruzák Rajzlapok

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	Erős pontok fejlesztése Gyenge pontok fejlesztése	Légkörjavítás, légkör megerősítés	Kiegészítő tevékenység	Tárgyi feltételek
11. „Borsószem hercegkis- asszony” Cél: A mesehez kapcsolódóan, térépítés a gyermekek egyéni ötletei alapján, pantomimjáték gyakorlása. 4 hét	Alkotóképesség fokozása egy szokatlan feladat megoldásával. A közös térépítéssel, érzelmi kötődés alakítása. A kölcsönös együttműködés, önkontroll erősítése. Non verbális kifejezőképesség erősítése.	Meseceremónia, furulyaszó- val. „Atyámfia szeretett báb köszönti a gyerekeket, majd a talányok kapujához vezeti őket.	„Tudjátok, hogy Andersen számos mesét és verset írt?” Hans Christian Andersen meséskönyveinek nézegetése.	Atyámfia báb Zajkeltő hangszer a hatásvizsgálathoz

2

AZ ELLENŐRZÉS -ÉRTÉKELÉS FORMÁI

Küldetésünknek való megfelelés és tehetséggondozó tevékenységünk fejlesztő hatásának ellenőrzését-értékelését, Nagy Jenőné: Tehetségigérek gondozásának elmélete és gyakorlata című módszertani könyv iránymutatásai alapján dolgozta ki, az intézményegységben működő Tehetség Team. Kidolgozott jó gyakorlatom eredményességének ellenőrzése: kérdőíves formában, a pedagógiai megfigyelés módszerével, a gyermekek önkontrollos vizsgálatával, valamint a gyermeki fejlődés dokumentálásával történik.

Minden nevelési évben elkészítjük a szülők hatásvizsgálati kérdőívét, melynek kitöltésére a nevelési év végén kerül sor. A szülők véleménye nagyon fontos mércéje munkánknak, hiszen a szülői házzal karöltve lehetünk sikeresek az óvodai élet minden területén. Az elégedettségmérés célja, hogy a tehetséggondozó team információt kapjon, nevelési szolgáltatásunk közvetlen résztvevőtől a tehetséggondozó munkával kapcsolatos igényeikről, a tevékenységgel kapcsolatos elégedettség mértékéről, és összegzett válaszaikat, a magasabb szintű kora gyermekkori tehetséggondozás szolgálatába állítsuk.

A gyermekek önkontrollos vizsgálatát 2013-óta eredményesen alkalmazom munkámban (nem kizárólag a tehetségműhelyben). A hatásvizsgálat során, saját érzéseiket fogalmazzák meg a műhelymunkával kapcsolatban. Műhelyemben, a rajzos diagnosztikán kívül játékos formában is kifejezhetik a gyermekek érzéseiket. Zajkeltő hangszerrel mérem, hogyan érezte magát az adott gyermek: „Fejezd ki a hangszer hangjával, hogy érezted magad!” A hatásvizsgálata-

2 Felhasznált irodalom: Nagy Jenőné: Tehetségigérek gondozásának elmélete és gyakorlata, Módszertani könyv óvodapedagógusoknak, „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok 2012

tot követően rövid magyarázatot adnak érzéseikre, rövid kérdésekkel segítem őket a válaszok megfogalmazásában. Tehetséggondozó tevékenységünk viszszaigazolására, minden alkalommal keressük az egyedi ötleteket, eredeti megnyilvánulásokat, ezért rajzos diagnosztikával értékeljük gyermekeink egyedi ötleteit, kreativitását is.

A gyermekek műhelymunkájának eredményeit folyamatosan nyomon követem, és félévente feljegyzést készítek, megfigyeléseim, tapasztalataim alapján, melyben speciális tehetségterületük, kreativitásuk, motivációjuk alakulása mellett, gyenge pontjaikat is a műhelynaplóban rögzítem. A fejlesztés eredményeiről, a tehetségigéretnek előrehaladásáról, önmagához mért fejlődéséről, félévente tájékoztatom a szülőket.

TÁRGYI ÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEK AZ „ATYÁMFIA” TEHETSÉGMŰHELYBEN

Horváthné Weil Katalin vagyok, „Atyámfia” nyelvi tehetségterületen működő meseműhely vezetője. Hogy miért én szervezem és vezetem a játékos műhelymunkát óvodámban, arra szakmai múltam ad választ.

A 2013-as évben, a kaposvári Bábszínház „Cucorkák” pályázatát írt ki, gyermekbábcsoporthoz indítására. Kapóra jött a felhívás bábpedagógiai munkám támogatására. Benyújtottam a pályázatot, melynek keretében indított, pedagógus bábműhely tagja lettem. Boráros Milada, cseh drámapedagógustól egyszerű, játékos „fogásokat” sajátítottam el az óvodai bábjáték elindításához. Számomra, szellemi és erkölcsi támaszt nyújtott. Vezetésével és támogatásával megtanultam, hogyan tápláljam a drámapedagógiából magát a bábjátékot, és később a színpadi képépítést. Arra buzdított, hogy Cucorka Regionális Bábfesztiválon mutassam meg az óvodai bábjáték, és bábcsoporthoz működtetése terén elért eredményeimet. Eleget tettem a kérésnek, és a gyermekek ötleteire építve, bábok bevonásával Weöres Sándor 100. születésnapján, költészetére emlékezve, nagy sikerrel mutatuk be A tündér c. versét. A kezdeti sikerek után, tovább kerestem az önfejlesztés lehetőségeit, hogy elmélyítsem tudásom az alkalmazott bábjáték elméleti és gyakorlati ismereteiben. 2016-ban volt szerencsém, 90 órás Bábcsoporthoz vezetői tanfolyamon olyan előadóktól tanulni, mint Szilágyi Judit bábművész, bábos referens vagy Szentirmai László Tanár Úr, a Magyar Bábjátékos Egyesület Elnöke. Megszerzett tudásomat bábos modulok kidolgozásában alkalmazom.

2016 szeptemberében a kezdeményezések megvalósításához szükséges tárgyi feltételek megteremtése, biztosítása volt az elsődleges feladatom, mivel ettől a nevelési évtől új telephelyen kezdtem el tehetségsegítő műhely működtetését. Részben a rendelkezésre álló óvodai költségvetésből, részben pedig szülői támogatással sikerült egy meghitt hangulatú teret kialakítanom, ahol eszközeink, információs tábláink és műhelyünk szeretett bábja „Atyámfia” helyet kaptak. Művészeti alternatív programunk műhelyrendszere sok ötletet adott ahhoz, hogyan alakíthatók ki megfelelő helyet a munkához szükséges tárgyakkal. Ez elegendő volt az induláshoz, de pályázati lehetőségek felkutatásával, terveim között szerepel a tárgyi eszközök bővítése, különösen a szakmai bemutatók színvonalas lebonyolításához és a dokumentáláshoz szükséges informatikai feltételek biztosítása.

ADAPTÁCIÓS ALGORITMUS AZ ÁTADÁSHOZ

Az adaptáció megvalósításának egyik alapfeltétele a Szolgáltató csoport intézményi szervezetének kijelölése óvodámban. A nevelőtestület tagjai közül kerülnek ki a team tagjai, valamint a gazdasági ügyintéző vesz részt az adaptáció folyamatában. A „jó gyakorlat” megvalósítása és átadása kapcsán fontos számomra a nevelőtestület elköteleződése, hiszen szakmai munkánk népszerűsítésén, bemutatásán túl, intézményünk jó hírnevének növelése a cél.

FELADATKÖRÖK, MEGBÍZATÁSOK MEGHATÁROZÁSA, AZ ÁTADÁS FOLYAMATA:

1. Kapcsolatfelvétel: Kapcsolati adatok rögzítése: telefonon, e-mailben az érdeklődő partner képviselőjével.

Szakmai egyeztetés: a jó gyakorlat választott modulja, az érdeklődő partnerek kérdései

Időpont, feltételek és tartalom egyeztetése az átvevő intézmény képviselőjével. Feltételek belső egyeztetése, jóváhagyása: Kit érint? Ki helyettesít? Időpont? Helyszín? Eszközök?

Írásos visszajelzés a partner számára, megrendelő levél elküldése e-mailben.

Felélősök: Horváthné Weil Katalin Tagóvoda-vezető

2. Előzetes felkészülés a hospitálásra

Az intézményvezető, az érintett pedagógusok, nevelőtestület tájékoztatása
A jó gyakorlat részletes programjának véglegesítése, a feltételek előkészítése, a megvalósításban résztvevők tájékoztatása

Felkészülés a vendéglátásra

Felelősök: Horváthné Weil Katalin Tagóvoda-vezető, Fehér Eszter Óvodapedagógus, Baranyainé Jankovics Rita Óvodapedagógus

3. A jó gyakorlat bemutató közvetlen előkészületei, tervezés, szervezés

Tájékoztató nap a programról

A jó gyakorlatot bemutató pedagógus team felkészülése

Helyszín kialakítás, tárgyi-technikai feltételek megteremtése

Felkészülés a vendéglátásra

Felelősök: Horváthné Weil Katalin Tagóvoda-vezető, Fehér Eszter Óvodapedagógus, Baranyainé Jankovics Rita Óvodapedagógus

4. A jó gyakorlat bemutatása

Érdeklődő partnerek fogadása

Bevezető tájékoztatás, igény szerint prezentáció

Hospitálás lebonyolítása, gyakorlati bemutató megtekintése

Szakmai konzultáció a helyszíni tapasztalatokról

A hospitáláson résztvevők elégedettség-mérése

Felelősök: Horváthné Weil Katalin Tagóvoda-vezető, Fehér Eszter Óvodapedagógus, Baranyainé Jankovics Rita Óvodapedagógus

FELHASZNÁLT IRODALOM

Ágoston Valéria: *„Csillaglesen” Az óvodai tehetséggondozás ösvényein* Óvodapedagógiai könyvsorozat „A gyermekek mindenek felett álló érdekében”, Sprint Kft

Bábozz velünk! – Bábjátékok óvodások és kisiskolások számára. Black&White Kiadó, Tyukod (2002)

Lovas Mihályné – Tarr Ágnes: *Varázstükör* Drámapedagógiai játékgyűjtemény óvodásoknak a kommunikációs neveléshez Szivárvány Óvoda Dombóvár (2002)

Szentirmai László: *Nevelés kézzel-bábbal* Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., (2005)

Nagy Jenőné: *Tehetségígéretnek gondozásának elmélete és gyakorlata* „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok (2012)

Nagy Jenőné: *Csak tiszta forrásból.* Szolnok: Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, (2002)

MELLÉKLETEK

A kezdetek: Weöres Sándor - A tündér

„Atyámfia” szeretett báb

Hatásvizsgálat a gyermekek eredeti ötleteiből

A folyosói részben kialakított műhelysarok

JÓ GYAKORLAT NEVE:

„Magyarul egy szót sem!” idegen nyelvi vetélkedő

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

TANKOVICSNÉ TRAPP ILDIKÓ – KISS ESZTER

ELÉRHETŐSÉGE:

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium
Tankovicsné Trapp Ildikó – trappildiko@gmail.com
Kiss Eszter – kisse@klebi.sulinet.hu

ÖTLETADÓ:

AJTP javasolt programeleme

ABSZTRAKT

A „Magyarul egy szót sem!” egy idegen nyelvi vetélkedő, amely az Arany János Tehetséggondozó Program nyelvi hétvégéjének javasolt programeleme. A vetélkedőn az AJTP 9. évfolyamos osztály vesz részt, a programelemek egy napot ölelnek fel a nyelvi hétvége keretein belül. A résztvevők száma az osztály létszámától függ, általában 25-30 fő. A program elsődleges célkitűzése, hogy fejlessze a diákok idegen nyelvi és kommunikatív kompetenciáit, kooperatív készségeit. A feladatok felépítésénél fogva a tanulók előzetesen kialakított kiscsoportokat alkotnak, és ezen belül egyéni képességeiknek megfelelően vállalnak szerepet a feladatmegoldások során. Együttműködő és problémamegoldó készségük is fejlődik azáltal, hogy önállóan határozhatják meg, milyen módon építik fel a csapat dinamikáját.

A vetélkedő lebonyolítását megfelelő idegen nyelvi ismerettel rendelkező pedagógusok végzik, akik előzetesen elvégzik a tanulók angol illetve német nyelvi felkészültségének felmérését, ez alapján hozzávetőleg azonos tudásösszeggel rendelkező 4 fős csoportokat alakítanak ki. A feladatok véglegesítése és az előkészületek az adott osztály sajátosságainak figyelembe vételével történik, a lebonyolítás során a pedagógusok segítő attitűddel állnak hozzá a résztvevőkhöz, így segítik, hogy a program során kialakult belső motiváció támogassa a diákok eredményes fejlődését az adott idegen nyelvek terén.

A kidolgozott tematika részfeladatai változtathatóak (minőségi/ mennyiségi), a csoport jellegéhez igazíthatóak. A hétvégét záró értékelő kérdőív fontos része az értékelésnek, hiszen a tanulói visszajelzések beépülnek a módosítás/későbbi tervezés folyamatába. A program a játszva tanulás mellett az egészséges versenyszellem kialakítását is célul tűzte. Minden csoport emléklapot kap a részvételért, csak a legjobban teljesítő csoportot emeljük ki.

A program javasolt kísérő eleme az angol-német jellegzetes ételekből álló étkezés. A helyszín berendezésénél törekedjünk a két nyelvterületnek megfelelő dekorációval teljessé tenni az élményt. (zászló, nevezetességek fotói, híres személyek / költők, írók, zeneszerzők /arcképei vagy alkotásaik).

Kulcskifejezések: idegen nyelv, vetélkedő, szituációk, szókincs, kommunikáció, angol, német, országismeret.

Jelenleg hol alkalmazzák: középiskolai kollégium, 9-10. évfolyam

NAPI MENETREND:

1. rész: 8.00-8.30 Reggeli
2. rész: 8.30-12.00
12.00-13.00 Ebéd
3. rész: 13.00-14.30 Filmvetítés
4. rész: 14.45- 15.30
15.30-16.15 Angol teaház
5. rész: 16.15-18.00
18.00- 18.40 Vacsora
18.45 Értékelés

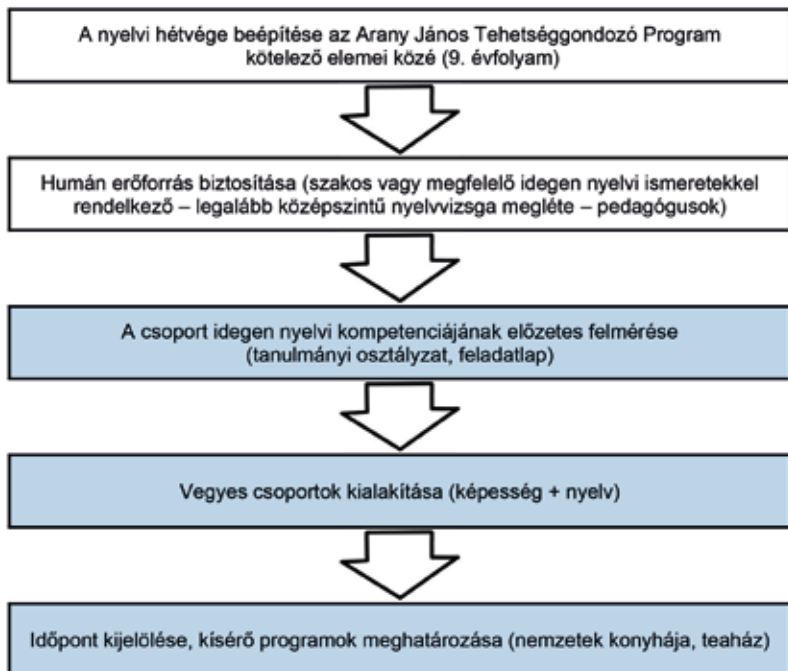
PROGRAMTERVEZET

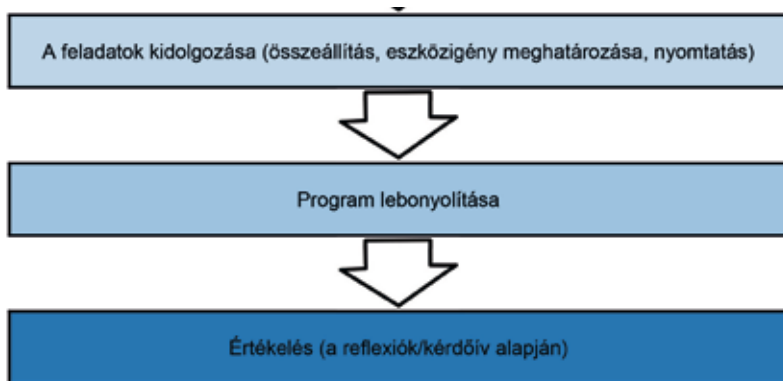
	Feladat	Fogalmak	Módszer	Eszköz	Idő	Kompetencia
1.	Reggeli Londonban / Berlinben	-kérek/szeretnék -köszönöm -mennyiség (egy pohár / bögre) -ételek (tojás, sajt, szalámi, sonka, vaj,...) -italok (kakaó, kávé, tej, narancslé...)	Szituációs gyakorlat	-ételek, italok	35'	narratív kompetencia emlékezet fejlesztése kulturális kompetencia
2.	Mi van a lakásban?	-bútorok -kiegészítők -háztartási gépek	Helyezd el a képen!	- angol/ német szókétyák -alaprajz -ragasztó -tablet	30'	emlékezetfejlesztése együttműködési képesség
3/A	Készíts családfát!	-rokoni kapcsolatok -birtokos szerkezet -családtagok -számok (kor) -külső tulajdonságok -hobbi	Feladatküldés a másik csoportnak Párosíts!	-családfa sablon -angol/német szókétyák -ragasztó -színes	40'	kreativitás problémamegoldó gondolkodás együttműködési képesség
3/B	Család bemutatása csoporton-ként		Tanulói bemutató		30'	narratív kompetencia vállalkozói szellem
	Szünet				20'	
4.	A Föld állatai/ növényei	-országok -földrészek -állatok	Helyezd el a térképen!	-szókétyák (állat és növény nevek) -térkép -ragasztó -tablet	30'	kulturális kompetencia tantárgyi koncentráció: biológia, földrajz
5.	Nemzetek konyhája	-tipikus angol/német ételek	Készíts bevásárló-listát!	recept szótár	20'	gyakorlatias szemlélet- mód, problémamegoldó attitűd, lényegkiemelés szövegértés
	Ebéd					
6/A	Filmvetítés, Sivatagi show (eredeti nyelv, magyar felirat)		-filmvetítés	-film -televízió	90'	vizuális kompetencia
6/B		-állatok/ növények - főbb események	- szövegfeldolgozás	-feladatlap (igaz/ hamis)	15'	emlékezet fejlesztése kritikai gondolkodás narratív kompetencia kulturális kompetencia dramatikus készség
7	Híres személyi-ségek és műveik	-Agatha Christie élete és munkássága	hallás utáni szövegértés, hiányos életrajz kitöltése célnyelveken Activity	-feladatlap szókétyák tábla	30'	kulturális kompetencia dramatikus képesség szakárgyi koncentráció: irodalom, művészetek

	Feladat	Fogalmak	Módszer	Eszköz	Idő	Kompetencia
	Angol teaház				40'	
8.	Nevezetességek		Album készítése	nevezetességek fotói szókártyák (meghatározások, jellemzők) tablet/ számítógép album, ragasztó	120'	vizuális kompetencia lényegkiemelés esztétikai érzék fejlesztése együttműködési képesség szeklektáló képesség
9.	Értékelés			értékelő táblázat utalmak		
10.	Reflexió			kérdőív		helyes önismeret, reális értéktételek, döntéshozó képesség, anyanyelvi kompetencia

a) **Célok:** A tanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztése, a célnyelvek használata. A feladatok a mindennapi élet szituációira készítik fel a tanulókat, emellett az angol és német nyelvterület szokásait és kulturális értékeit is a bemutatják, valamint hozzájárulnak az idegen nyelvek használatával kapcsolatos belső motiváció kialakításához. A csoportfeladatok erősítik a tanulók közötti kapcsolatok elmélyülését és támogatják az egészséges versenyszellemet, ugyanakkor az egyéni felelősségre is építenek.

b) **Megvalósítás lépései:**

c.) *Fejlesztendő területek:* idegen nyelvi kompetencia, kulturális kompetencia, problémamegoldó attitűd, lényegkiemelés, dramatikus képesség, együttműködési készség, vizuális kompetencia, szövegértés, helyes önismeret, reális értékítélet, döntéshozó képesség, anyanyelvi kompetencia, vizuális kompetencia, emlékezet fejlesztése, kritikai gondolkodás, narratív kompetencia, gyakorlatias szemléletmód, vállalkozói szellem (részletezve a tervezetben), esztétikai érzék.

d.) *Ellenőrzés – értékelés formái (indikátorok):* A feladatok értékelése súlyozásos pontszámítás alapján történik csapatok szerint. A értékelésnél a legjobban teljesítő csapat oklevelet kap, a többieket emléklappal jutalmazzuk.

e.) *Eredményesség (siker kritériumok):* A program sikerességét a tanulói visszajelző kérdőív alapján értékeljük. Az észrevételek alapján módosítjuk tervezetünket (pl.: időfaktor).

f.) *Humán és tárgyi erőforrások:*

Humán erőforrás: szakos vagy megfelelő idegen nyelvi ismeretekkel rendelkező – legalább középszintű nyelvvizsga megléte – pedagógusok

Tárgyi erőforrások: feladatlapok, szókérték, térkép, sablonok színes filc, ragasztó, számítógép, tablet, interaktív tábla, projektor, oklevél/emléklapok, teaházi kellékek (tea, citrom, aprósütemény, tájékoztató szórólap), jutalmak. Az étkezés külsős vállalkozóval történő megállapodás alapján, tipikus angol/német ételek.

g.) *Adaptációs algoritmus az átadáshoz:*

Felkészítő szakasz: jó gyakorlat bemutatása műhelymunkában, a jó gyakorlat do-

kumentációs rendszerének megismerése, hospitálási lehetőség és megbeszélés.

Megvalósítási szakasz: belső továbbképzés tartása, nevelőtestületi tájékoztató tartása a jó gyakorlatról, konzultációs lehetőség biztosítása, javaslati terv készítése a bevezetés ütemezésére és megvalósítására, modul leírás és dokumentum minták átadása, folyamat és innováció menedzselés.

Értékelési szakasz: eredmények és tapasztalatok folyamatos gyűjtése és értékelése, ajánlások megfogalmazása az átadó részéről. Az adaptáció során lehetőséget biztosítunk a jó gyakorlat továbbfejlesztésére, saját arculat megjelenítésére az átadóra történő hivatkozás feltüntetésével.

h.) Korábbi publikációk:

Az idei tanév innovációja, eddig az Arany János Tehetséggondozó Program két csoportjában valósítottuk meg.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Dr. Szentiványi Ágnes – Dr. Bartáné Aranyi Edina (1993): Angol nyelv alapfokon 1. IKVA, Budapest.

Maros Judit – Sztinyainé Gottlieb Éva (2001): Start! Német I. tankönyv Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Horváth Károly (2007): Twenty but one Padlás Nyelviskola Kiadó, Sopron.

Gefferth Éva - Paul Roeders (2007): A hatékony tanulás titka - A hatékony tanítás és tanulás dinamikája Trefort Kiadó, Budapest.

Mario Rinvölucrí (2006): A nyelvóra életre keltése - Könyv a jó hangulat és a stílus kialakításához. Szépnapi Könyvek Kiadó, Budapest.

Dr. Spencer Kagan - Miguel Kagan (2009): Kagan kooperatív tanulás (Önkonet Szolgáltató és Tan. Kft. Budapest.

Dr. Benda József (2007): Örömmel tanulni - Humanisztikus kooperatív tanulás. Agykontroll Kft, Budapest.

https://en.wikipedia.org/wiki/Agatha_Christie

(Híres személyiségek és műveik feladathoz)

Top 15 Sehenswürdigkeiten in Deutschland

<http://tourismus.meinestadt.de/deutschland/top10>

Tiergarten Schönbrunn

https://de.wikipedia.org/wiki/Tiergarten_Sch%C3%B6nbrunn

25 Things That you Must Do If You Ever Visit England

<http://list25.com/25-things-that-you-must-do-if-you-ever-visit-the-uk/>

JÓ GYAKORLAT NEVE:

Szivárvány vizuális tehetséggondozó műhely

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

Kaposvári Petőfi Sándor Központi Óvoda
BÚZAVIRÁG TAGÓVODA

ELÉRHETŐSÉGE:

Kaposvár Búzavirág u. 19.
e-mail cím: buzavirag.ovoda@cbn.hu
tel.: 82/511-075

KAPCSOLATTARTÓ:

Kovács Katalin

ABSZTRAKT:

Célunk a gyermekek élmény és fantázia világának, képzeletének képi, térbeli szabad önkifejezése, a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség kialakulása, térbeli-vizuális tehetségének kibontakoztatása, továbbfejlesztése, a természet szépségeinek megfigyeltetése, a természetes anyagok és a népi kismesterségek megismertetése, alkalmazása, az alkotások elkészítésében, a képi-plasztikai kifejező, ábrázoló, konstruáló képesség valamint látásmód meg-
alapozása.

Kulcskifejezések: tehetséggondozás, vizuális, önkifejezés, képességek, alkotások, természetes anyagok, hatásvizsgálat

Hatókör: Intézményi - Óvoda

Életkor: 6-7 éves korosztály

Humán és tárgyi erőforrások:

A foglalkozások vezetését két óvodapedagógus végzi havi váltásban.

Az anyagi forrást óvodánk alapítványa biztosítja.

Adaptáció:

- a tehetséggondozó tevékenység gyakorlati bemutatása
- PPT bemutató
- mérőanyagok bemutatása
- gyermekmunkák bemutatása

FELHASZNÁLT IRODALOM

Franz J. Mönks-Irene H. Ypenburg: *Ha tehetséges a gyerek...* (Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, 2011.)

Dr. Balogh László: *Komplex tehetségfejlesztő programok* (Didakt Kiadó Debrecen, 2012.)

Nagy Jenőné: *Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata* (ONME Egyesület, Szolnok, 2012.)

A JÓ GYAKORLAT RÉSZLETES BEMUTATÁSA:

Programunk, a Környezettudatos Szemléletet Alapozó Pedagógiai Koncepció szemléletéből kiindulva műhelyünk elsődleges szempontjának tartja a természetes anyagok megismertetését, felhasználását.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka helye a nevelés folyamatában:

- szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez (konstruáló-építő játék, külső világ tevékeny megismerése, anyanyelvi nevelés, mozgás, irodalmi nevelés, stb.)
- összetett, sokszínű nevelési terület, mely magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, kézimunkát, képalakítást, építést, konstruálást, valamint a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést
- az ábrázolási tevékenységek kialakítják gyermekeinkben az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet és a képi-plasztikai kifejezőképességet
- formálódnak (a gyermekek) képzetei, gazdagodik élmény és fantáziaviláguk
- az építő- ábrázoló- alakító tevékenység segít (a gyermekek) téri, formai és színeképzetének gazdagodását
- elősegíti a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség alakulását melynek következtében nő önismeretük, önbizalmuk
- megismerkednek különböző anyagokkal, eszközökkel, technikákkal
- élményei, emlékezete és képzelete alapján alkot, így ábrázolásaiban sohasem „hibázik” hanem próbálgatva alakítja saját formanyelvét

TEHETSÉG MŰHELYÜNK CÉLJA:

a gyermekek élmény és fantázia világának képzeletének képi, térbeli, szabad önkifejezése, a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség kialakulása

FELADATAI:

- a gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének és vizuális látásmódjának megalapozása

- a gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel
- az alkotás öröméhez való eljutás
- az ábrázoló tevékenységhez szükséges készségek alakítása, fejlesztése
- a szem-kéz és finommotoros koordináció fejlesztése
- a megismerő, befogadó képesség, nyitottság, érdeklődés és kíváncsiság fokozása
- gondolkodás, összehasonlítás, lényegkiemelés, ok-okozati összefüggések feltárása problémamegoldó képesség fejlesztése
- a gyerekek valamennyi alkotásának értéként való kezelése, a konstruktív véleménynyilvánítás kialakítása
- a több érzékszervre ható ingereken keresztül a belső képek gazdagítása (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés)
- a gyermeki kreativitás ösztönzése, motiválása, kitartás, feladattartás fejlesztése
- feladatok iránti elkötelezettség, együttműködő képesség, tolerancia kialakítása
- szülők tájékoztatása, egyetértése, bevonása
- kiállításokon, rajzpályázatokon való részvétel

MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK:

közös játék, drámajátékok, mesélés, verselés, zenehallgatás, környezeti játékok, beszélgetések, problémahelyzetek megvitatása, dicséret, ötletadás, ismétlés, gyakorlás, folyamatos tevékenykedtetés, értékelés

SZERVEZETI FORMÁI:

egyéni, páros, csoportos tevékenységek

TEHETSÉGAZONOSÍTÁS, BEVÁLOGATÁS

A tehetségazonosítást saját kidolgozású tulajdonságlista alapján végezzük. Évente egy alkalommal a nevelési év elején az óvodapedagógusok feladata a tehetségi jeleket mutató gyerekek kiválasztása. A tulajdonságlista általános (szociális, kreativitás, intellektuális) és specifikus jellemzőket tartalmazza (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka).

Beválogatásra kerülnek azok a gyerekek, akik az általános tulajdonságok legalább 50%-val, a specifikus tulajdonságok legalább 60%-val rendelkeznek. Szabad választás lehetősége jellemzi a gyermekeket a részvétel vonatkozásában, de fontosnak tartjuk a gyermek, szülő elkötelezettségét.

Specifikus jellemzők

Rajzolás, mintázás, kézimunka

- vizuális alkotásai különösen expresszívek, kifejezőek
- rajzai fantáziadúsak, komplexek, strukturáltak
- változatos módon, bátran használja a vizuális technikákat, eszközöket
- képes több technikai együttes alkalmazására, technikák kombinálására
- egy-egy alkotásán sokáig dolgozik, hosszabb- rövidebb ideig tartó időszakokat él
- kézimunka jellegű technikákat nagyon könnyen, szinte önállóan elsajátítja
- vizuális fantáziája különleges, egyedi
- térbeli alkotásai gazdagok, rendkívül kifejezőek
- bonyolult, összetett térbeli alkotások létrehozására képes
- nagyon erőteljes gyűjtőszenvédély jellemzi
- plasztikái kidolgozottak, nagyon részletesek, kifejezőek
- finommotorikája feltűnően fejlett

SZÜLŐK, PARTNEREK SEGÍTÉSÉNEK, BEVONÁSÁNAK FORMÁI

- az óvodapedagógusokkal negyedévenkénti team megbeszéléseket tartunk
- szülők körében kérdőíves formában tájékozódunk gyermekükről
- nevelési évindító és záró szülői megbeszélést tartunk
- nyitott műhelyfoglalkozáson betekinhetnek a tehetséggondozás folyamatába
- gyűjtő, kutató, megfigyelő munkába is bevonjuk a szülőket

HATÁSVIZSGÁLATOK

Tehetséggondozó munkánkban az eredményesség és hatékonyság felmérését illetve növelését, mérési-értékelési adatait az IMIP tartalmazza.

Az eredményességét az alábbiakkal vizsgáljuk:

- az egyéni fejlődés nyomon követésére szolgáló dokumentáció (sikerkri-
tériumok)
- partneri elégedettségi vizsgálatok

A FOGLALKOZÁSOK ALAPANYAGAI:

kavicsok, kövek, kagyló, csigaház, termések, termények, falevelek, magok, ho-
mok, fadarabok, ágak, botok, gyapjú, fonal, csuhé, kukoricaszár, kukoricahaj,
gyöngy, üveg, textil, rongy, filcanyag, papír, gipsz , agyag, só-liszt gyurma, tészta

A FOGLALKOZÁSOK TECHNIKÁI:

szövés, fonás, szabás-varrás, barkácsolás, kasírozás, nemezelés, batikolás,
gyöngytechnikák, agyagozás, festés, decoupage , csomózás, körmöcskészás,
mozaikolás,foltképzés

Foglalkozások szervezése: október 1-től május 31-ig heti 1 alkalommal 45 perc-
ben valósul meg

A FOGLALKOZÁSOK FELÉPÍTÉSE:

1. Köszöntés verssel:

Szép napot kívánunk, üdvözlünk titeket!
Amit itt csinálunk, hív ollót, ecsetet.
Kezünk nyomán életre kel sündisznócska, róka,
Gyerünk, rajta, munkára fel, kezdődjön a móka!

2. Motiváció: ismerkedés az adott anyaggal (drámajátékok, mondókák, versek,
mesék, dalok, körjátékok, komolyzenei művek)

3. Munkafolyamat

4. Alkotások értékelése (összegyűjtése, kiállítása)

5. Elköszönés verssel:

Pihenni tér festék, olló, zár a varázsláda,
Találkozunk jövő héten: a viszontlátásra!

INDIKÁTOROK:

1. Motiváltság, érdeklődés
2. Eszközhasználat
3. Feladatértés
4. Kreativitás, fantázia
5. Együttműködési készség
6. Finommotorika
7. Alkotások értékelése
8. Esztétikai érzék
9. Problémamegoldó képesség

JÓ GYAKORLAT NEVE:

Dinamikus személyiségprofil

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

RÉCSEY ZSUZSANNA, SOMOGYI ADÉL

ELÉRHETŐSÉGE:

recseyzsuzsa@gmail.com, sadelka1@gmail.com
Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium

ÖTLETADÓ:

Hujber Tamásné

MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZAKEMBEREK:

Kollégiumunk tantestülete

ABSZTRAKT:

A dinamikus személyiségprofil az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevő, ill. más tehetséges középiskolás tanulók számára készült. A tanulók életkora jellemzően 14-20 év, 9-13 évfolyam. A dokumentum megtervezésekor a cél a program előírásainak való megfelelésen túl az információk összegyűjtése volt, amire alapozva meg lehet valósítani a tanulók egyénre szabott fejlesztését, esélyeket teremni a társadalmi mobilitáshoz, a szociális és kulturális hátrányok leküzdésével.

A dokumentum egy kezdeti általános, átfogó helyzetfelméréssel kezdődik, és folyamatosan, a diák kollégiumi évei alatt bővül az új információkkal. A tanulóval foglalkozók fejlesztő tevékenységének összehangolása megmutatja a tanuló erősségeit és hiányosságait. Erre alapozva a csoportvezető segít a tanulóknak a különböző szakkörök, sport és művészeti foglalkozások, felzárkóztató és tehetséggondozó tevékenységek közül választani, leterheltségét optimalizálni, a diákok tervezési készségét fejleszteni. Lehetőséget biztosít tehetségterületének bemutatására. Pszichológus támogatását kéri, mentortanárt keres számára, belső és külső szakemberrel veszi fel a kapcsolatot.

Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően mára a tanulókról készülő dinamikus személyiségprofil minden szükséges információt és mérési eredményt hozzáférhetően tartalmaz - kérdőívek, tesztek, interjú, megfigyelés, dokumentum-elemzés módszereinek segítségével -, ami a pedagógusok és fejlesztő szakemberek számára a szakmai munkához szükséges.

KULCSKIFEJEZÉSEK:

személyiségprofil, dokumentum, tehetséggondozás, komplex fejlesztés,

JELENLEG HOL ALKALMAZZÁK:

Intézményünkben az Arany János Tehetséggondozó Programban minden diákról készül, és javasolt a kiemelt tehetséggondozásban résztvevő tanulóknál. Korosztály 14-19 év.

JÓ GYAKORLAT RÉSZLETES BEMUTATÁSA:

Átfogó és részcélok

Jelenleg intézményünkben az Arany János Tehetséggondozó Programban minden diákról, a többi csoportban a csoportvezető által kiemelt tehetséges tanulókról készül dinamikus személyiségprofil.

Átfogó célunk, hogy esélyeket teremtsen a társadalmi mobilitáshoz, a szociális és kulturális hátrányok leküzdésével.

Részcélok:

- A tehetséggondozás: a személyiségprofilból látható, hogy melyik területen kiemelkedő képességű a tanuló, ennek erősítése belső vagy külső szakember által.
- Felzárkóztatás: a tantárgyi keretek között megfogalmazható hiányterületek pótlása
- Kulcskompetenciák erősítése.
- A fejlesztésben résztvevő pedagógusok javaslata alapján a tanuláshoz szükséges készségek és képességek összehangolt fejlesztése. Képességfejlesztés: a képességstruktúrában megjelenő kiemelt képességtérületek átfogó, tudatos fejlesztése (motoros és orientációs képességek, kommunikációs képességek, kognitív képességek, szociális és emocionális képességek, önismeret: énkép, önértékelés, motiváció stb.)
- Társadalmi szerepek tanulása (a mentortanárok segítségével): együttélés közösségben, konfliktuskezelés, döntési képesség, egyéni felelősségvállalás, agilitás.
- Jövőkép: pályaaorientáció és pályaválasztás segítése, továbbtanulásra és munkavállalásra való felkészítés, életút támogató rendszer működtetése (lehetőség szerint erre specializálódott szakember segítségével).

A bevált jó gyakorlat eredményességének mérhetősége

Bevált jó gyakorlatunk megvalósításának eredményei a tanulóknál:

- Beilleszkedés segítése a kollégium és az iskola közösségébe.
- A tehetséges tanulók támogatása és felzárkóztatása (kiállítások, jobb eredmény a gyengébb tantárgyakból, szociális készségek erősödése, nagyobb számú, eredményes részvétel a versenyeken, bemutatókon)

- Pályaválasztásban a fakultációk kiválasztásában hatékony segítség.
- Felsőoktatásba való jelentkezés is sikeresebb.

Eredményei a munkatársaknál:

- Intézményünkben a fejlesztő munkában 28 pedagógus vesz részt, valamint egy-egy fő pszichológus, informatikus, festőművész és táncoktató.
- A tanulók összehangolt fejlesztése.
- Komplex rálátása van a tanulók fejlődésére és eredményeire, valamint a velük dolgozó pedagógusok munkájára.
- Saját fejlesztésű és standard segédanyagok és mérőeszközök eredményes használata.
- A Pécsi Hajnóczy J. Kollégiummal és a Bonyhádi Petőfi S. Evangélikus Gimnázium Kollégiumával együttműködés és közös kiadvány (Colligatum 4.) jött létre a témával kapcsolatban.
- A 2013 szeptemberében induló AJTP-s csoport tanulóinak dinamikus személyiségprofiljának összeállítása és az eredmények elemzése egy pályázatnak köszönhetően már team munkában készült.

–

Eredményei a szülőknél:

- A szülők bevonódtak az intézményi programokba és kiállításokon megmutatták tehetségüket.
- A szülő is komplexebben látja gyermeke fejlődését és együttműködik a pedagógussal.
- 1 alkalommal szülőklub keretében előadásokon, tapasztalatcserén vettek részt intézményünkben.

A szakmai anyagok egy része, és kiadványaink mindenki számára hozzáférhetően megjelentek az intézmény honlapján is. A használt módszerek és eszközök segítették a gyors információcserét, ami nagyobb hatékonysághoz és eredményességhez vezetett.

Alkalmazott önértékelési eljárások, tevékenységek, és eszközök.

Az alkalmazott önértékelési eljárások: reflexiós beszélgetés, intézkedési terv, visszajelző kérdéssor (PIEEM), megbeszélés.

A dinamikus fejlesztési terv az első változat óta felmenő rendszerben minden AJTP-ban résztvevő tanulóról elkészült és készülni fog. A kiemelt tehet-

séggondozásban résztvevő többi diákról a csoportvezető/ mentor készíthet. Ezt támogatja a pedagógiai program, az intézmény vezetése és a fenntartó is. Az első, még fejlesztési terv névvel induló dokumentum az évek során több változáson is keresztülment. Minden év végén a mindennapos használat tapasztalatai alapján értékeltük és felülvizsgáltuk - az AJTP-s csoportvezetők (5 fő), a szakmai igazgatóhelyettes és a Klebelsberg Tehetségpont vezetője/pszichológus - a dokumentum tartalmát és szerkezetét.

A Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium Pedagógiai Programjának az Arany János Tehetséggondozó Programra vonatkozó mellékletének 4-es pontja tartalmazza az önértékeléssel kapcsolatos feladatokat, ami a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 59/2013. (VIII.) sz. EMMI rendelet 4. számú melléklete alapján készült.

Diagnosztikai eszközeink (csoportonként változó):

- Renzulli – Hartman skála a kiemelkedő tanulók viselkedésjellemzőinek becslésére
- Intellektuális képességek mérése Gardner többszörös intelligenciára vonatkozó felfogása értelmében
- CMAS szorongás vizsgálat magyarországi adaptálása
- Gyermekviselkedési kérdőív (önkitöltő, szülői, pedagógusi)
- Coopersmith-féle önértékelés vizsgálat
- DAVIS- féle IRI teszt
- tanulási stílus, motiváció, szociometria, értékrend, empátia, közösség iránti beállítódás stb.

Alkalmazott módszerek:

- kérdőívek
- tesztek
- interjú
- fókuszcsoportos interjú
- tanulói munkák elemzése (reflexió, motivációs levél, esszé stb.)
- megfigyelés (pl. családlátogatás, órai megfigyelés)
- dokumentum-elemzés (pl. reflexiók beszélgetés videó felvételének elemzése)

A megvalósításhoz és fenntartáshoz szükséges erőforrások és feltételek

Humán erőforrás szükséglete:

- mentor pedagógusok
- tehetséggondozó pedagógusok
- egyéni törődést végző pedagógusok, mentálhigiénés szakemberek, pszichológusok
- fejlesztést, tantárgyi felzárkóztatást tartó pedagógus
- tehetség-tanácsadást végző pedagógusok, pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek
- tanulás módszertanban jártas pedagógusok
- csoportvezető és/vagy osztályfőnök
- egyéb, a végzettsége értelmében a tehetséggondozás területére bevonható pedagógusok, szakemberek
- szakmai igazgatóhelyettes/ vezető

Szükséges kompetenciák:

Minden résztvevő, fejlesztő szakember saját szakterületének szaktudományos, szaktárgyi tudását hozza magával, képes a tevékenységek tervezésére, megvalósítására és a tanulás támogatására. A tanulók személyiségfejlődését értékeli és elemzi meghatározott időközönként, együttműködnek és elkötelezettek szakmai fejlődésben. alapvető informatikai ismeretekkel rendelkeznek.

Jellemzően a fejlesztést és tantárgyi felzárkóztatást végző pedagógusok – lehetőség szerint gyógypedagógus – elsődleges kompetenciája.

A csoportvezető és/vagy osztályfőnök feladata a tanulói csoportok alakulásának segítése, fejlesztése és az integrációs tevékenység.

Tárgyi feltételek:

- dokumentumok, felmérőlapok, tesztek
- szoftverek (pl.: szociometria)
- internet kapcsolat
- fénymásoló, nyomtató
- termék kiscsoportos, csoportos és egyéni foglalkozáshoz
- eszközök tárolására alkalmas szekrények
- laptop, számítógépek a tesztek kitöltéséhez (pl.: tehetségterképek)

- videó és fotó felvételek eszközei
- diktafon
- könyvtár, informatika terem
- kutatást segítő szakmai anyagok, szakirodalom
- íróeszközök
- költséghatékonyság érdekében internetes tárolási lehetőség (pl.: dropbox)

Költségek:

A tanulók létszámának függvényében papír és nyomtatási/fénymásolási költségek, szoftver költsége (egyéni igény esetén)

ADAPTÁCIÓ FOLYAMATA

Az adaptációs folyamat ajánlott tevékenységei:

Felkészítő szakaszban a csoportvezetőkkel/osztályfőnökökkel, pszichológus/mentálhigiénés szakemberrel: A bevált jó gyakorlat bemutatása, a dokumentáció rendszerének megismerése, hospitálási lehetőség és megbeszélés.

Megvalósítási szakaszban: belső továbbképzés tartása, a bevont tanuló fejlesztésében résztvevők (mentor pedagógusok, tehetséggondozást, egyéni törődést, fejlesztést, tantárgyi felzárkóztatást tartó pedagógusok, mentálhigiénés szakember, pszichológus, stb.) tájékoztatása, konzultációs lehetőség biztosítása, javaslati terv készítése a bevezetés ütemezésére és megvalósítására, dokumentum minták átadása, folyamat és innováció menedzselés.

Értékelési szakasz: eredmények és tapasztalatok folyamatos gyűjtése és értékelése, ajánlások megfogalmazása az átadó részéről. Az adaptáció során lehetőséget biztosítunk a bevált jó gyakorlat továbbfejlesztésére, saját arculat megjelenítésére az átadóra történő hivatkozás feltüntetésével.

Átadó oldal tevékenysége: Az átadó team 3 főből áll: ötletgazda és innovációs tanácsadó (szaktanácsadó), működtető több éves tapasztalattal, konzulens-tanár kevesebb gyakorlati tapasztalattal. A team felelőssége és feladata a bevált jó gyakorlat szakszerű átadása, a dokumentumok rendel-

kezésre bocsájtása, a tájékoztatók megtartása és vezetése, konzultációs lehetőség biztosítása a felkészülés időszakában. A megvalósítási szakaszban a folyamat és innováció menedzselés, adaptációs terv készítése, folyamatos e-mail-es konzultáció, 3 havonta egy személyes konzultáció biztosítása. Az értékelési szakaszban az első bevezetési tanév félév és év végén dokumentumok és tapasztalatok közös megbeszélése és értékelése.

Átvevő oldal tevékenysége, elvárások: az átadó oldal által kínált tevékenységek befogadása, tervszerű megvalósítása, megállapodások betartása, leírás szerinti megvalósítása. Aktív részvétel és folyamatos visszacsatolás nyújtása a közös tevékenységről. Lépései: bejelentkezés, tájékozódás, megrendelés, befogadó kérdéssor kitöltése, egyeztetett tervkészítés, helyszíni megismerés és műhelymunka, adaptációs terv készítése, bevezetés vezetői előkészítése, konzultációk kezdeményezése, értékelő kérdések kitöltése, tapasztalatok értékelése és bemutatása.

Az adaptációs folyamat sikerkritériumai:

- az adaptáció folyamat tervezetten történik, van adaptációs terv,
- a befogadó szakemberek részt vesznek a tanulási folyamatban (befogadó kérdőív)
- évente legalább 4 alkalommal személyesen találkoznak az érintettek,
- a bevont diákok 50%-a visszajelzést ad a fejlesztési folyamatról,
- az átvevők 51%-ban pozitív visszajelzést ad az értékelés során (értékelő kérdőív)
- intézményi dokumentumokban tervezetten megjelenik a jó gyakorlat.

Átadásra szánt anyagok: dinamikus személyiségprofil dokumentum (kérdéssor), szociometria szoftver (kérdőív, elemzés), mérőanyagok, internet címek további mérésekhez, saját fejlesztésű mérési eszközök, az értékeléshez szükséges Excel táblázatok, minták reflexiós beszélgetésekről, interjúkról, szakirodalmi anyagok.

Ajánlható: minden oktatási nevelési intézménynek, ahol tehetséggondozó, fejlesztő munkát kívánnak folytatni, a nevelőtestület pedagógusai rugalmas és előremutató válaszokat kívánnak adni a diákság számára a diákság ér-

dekében. A diákok esetében szakképzésben résztvevő diákoknál elsősorban munkaerő-piaci, gimnazistáknál a felső-oktatási esélyteremtésben kínálnak lehetőséget. Minden tehetséggondozásban érintett résztvevő számára jó munkamódszer, amelyben a tanuló személyes kapcsolatok segítségével építi a tehetséggondozás útját.

KORÁBBI PUBLIKÁCIÓK:

Récsey Zsuzsanna-Somogyi Adél (2016): *Dinamikus személyiségprofil a tehetséggondozásban*. http://klebelsberg.galaxies.hu/images/kiadvanyok/Colligatum_5/index.html

Dinamikus személyiségprofil a tehetségmentorálásban In.: Dél-Magyarországi Tehetségpontok Találkozója tanulmánykötet .szerk: Tóth Sándor Attila. Eötvös József Főiskolai Kiadó, 2016

MELLÉKLET: A DOKUMENTUM ELSŐ OLDDALA

DINAMIKUS SZEMÉLYISÉGPROFIL

Név:

Időszak:

Elkészítési határidő: minden tanév október 15.

Helyzetfelmérés, jelen státusz

A 8. évfolyamos osztályfőnöki jellemzés alapján
Családi helyzet
Tanulmányi eredmények, tanulási jellemzők
Külső-belső tulajdonságok, temperamentum, magatartás
Társaihoz való viszonya
Közösségi tevékenység
Kiemelkedő területek

8. évfolyamos önéletrajz alapján
Családi helyzet
Motiváció (Miért választotta ezt a programot?)
Erős területek
További tervei

*„Az oktatás egyénre koncentrál,
a dráma az egyediségére, minden
emberi lény különleges egyéniségére.”
(Peter Slade)*

„Dráma-színjátszás” jó gyakorlat bemutatása

GAZDA:

RUCHÁRD MÁRIA

drámatanár, az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevő
tanulók csoportvezető kollégiumi nevelőtanára.

ELÉRHETŐSÉGE:

7400 Kaposvár, Kisfaludy utca 12. 1./2.

ruchardm@gmail.com

Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium,

7400 Kaposvár, Álmos vezér utca 1.

titkarsag@klebi.sulinet.hu

ÖTLETADÓ:

Gálovics Edit szakmai igazgatóhelyettes,
Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium.

A szakszerű tehetséggondozás kezdetek óta meghatározó szerepet játszik intézményünkben. A Dráma-színjátszás alapja egy innovációs folyamat eredményeként, 2007 szeptemberétől valósult meg az Arany János Tehetségfejlesztő Program keretén belül a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban. A program nem kizárólagos AJTP kötöttségű, más közösségek, érdeklődők számára is kivitelezhető.

A pedagógusok régóta tudják, hogy az iskola akkor jár legjobban, ha a gyermeki személyiséget állítja tevékenysége központjában. A kor ugyan a teljesítményorientáltságot preferálja, ami a saját képességeit, tehetségét, egyéniségét tudatosító és megvalósító embertípust feltételezi. Míg ugyanis a korábbi társadalmi rendszerekben az ember helye viselkedése egyértelműbb volt a szabályok, normák, vallások révén. Ezek a fogódzók mára már átértékelődtek és így a mai kor emberének új értéket kell felismernie, új formákkal azonosulnia, új értékekhez kell alkalmazkodnia, és felmerül a személyiségünk megismerésének az önismeret igénye. Egyre nagyobb munkaerőpiaci elvárás az érzelmi intelligencia kérdése is. Ahhoz, hogy megfelelő időben kedvező irányba tudjuk befolyásolni a személyiségünk fejlődését, a hagyományos keretek között az iskolában általános érvénnyel és rendszeresen kellene alkalmazni, akár speciális foglalkozásként, az életkori sajátosságoknak megfelelő módszerként. Ilyen módszer a drámapedagógia, a drámajáték alkalmazására épülő személyiségformáló csoportmódszer.

A drámapedagógia a személyiségfejlesztés módszere, mely során a cselekvő ember ismeretei, képességei társas kapcsolatai a nevelő által irányított és a társakkal végzett drámajátékok és drámakonvenciók által fejlődnek. Minden olyan játékos emberi megnyilvánulás, amelyben a dramatikus folyamat megjelenik. Eszközei az emberi képességek, az adott nyelv, test, tér, idő. Alapja a szervezett emberi cselekvés.

A drámajáték gyűjtőfogalom, játékok összessége: képességeket és készségeket fejlesztő gyakorlatok, melyek szerepvállalást, társas együttműködést, vagy rögtönzést, színjátékot, színjátszást, igényelnek.

A jó gyakorlatom a drámapedagógiát, mint művészetpedagógiai irányzatot használja, amely a dráma és színház eszközeit sajátos módon használja a nevelésben. Különösen hasznosnak találom, szociálisan- és érzelmileg hátrányos helyzetű tanulók esetében, ahol egysíkú minták, megoldások és stratégiák jellemzik a mindennapokat.

Módszertana az improvizatív és kreatív dráma. Az improvizatív hangsúly azt jelenti, hogy gyakorlatokkal és játékokkal segítjük a valóság árnyaltabb és sokszínűbb átélését, az emlékek megőrzését a figyelem fejlesztését. Az alkotás szabadságával eléri a csoport és egyén fejlődését. A megismerés örömétől a kifejezés és élmény megosztás öröméig juttatja el a határozott célt szolgáló gyakorlatokban és drámajátékokban a résztvevőket. Tiszta kommunikációt, empátiát, viselkedési és játékbátorságot fejleszt. Valóságos élményeken keresztül, az érzelmek megtapasztalásával létrejöhet egyfajta attitűdváltozás, átértékelés. A dráma felvállalt feladata az olyan szociális kompetenciák kiemelt fejlesztése, mint az együttműködés a csoportkohézió, a konfliktuskezelés, a hatékony kommunikáció, az önbizalom- és énképerősítés, a művészi- és az önkifejezés formái. A kreatív jelleg pedig azt jelenti számunkra, hogy teret adunk a fantáziának, az alkotás örömének, a közös súlyponti döntések meghozatalának, az igazi alkotó tehetségnek.

A dramatikus- színi alkotójáték, nemcsak a kreativitást és alkotó fantáziát fejleszti, hanem erőteljesen szocializáló tevékenység, kitartásra és felelősségvállalásra is ösztönöz, ami a dráma formáján keresztül valósul meg. Feladata a személyiségformálás, önismeretre, emberismeretre, empátiára, toleranciára, elfogadásra nevel, a kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és közlés során. E speciális együttműködés során, olyan tapasztalatokra tesznek szert a játékosok, melyek segítenek a közösségbe beilleszkedni, tudnak könnyed és természetes kapcsolatot teremteni. Fejlődik és kifinomulttá válik a metakommunikációjuk. Az egy tanéves munkafolyamat során kinyílnak a diákok, bátran megnyilvánulnak különböző élethelyzetekben, megismerik önmaguk lehetőségeit és korlátait.

A dráma-színjátészó foglalkozás célja, olyan légkör kialakítása a csoporton belül, amiben felszabadultan, nyíltan és őszintén megnyilatkozhatnak, egymás és a tanár előtt. Cél, hogy szívesen vállaljanak szerepeket, megértsék a szereplő lelki világát és cselekedeteinek mozgatórugóját. Ezen keresztül próbáljanak bizonyos szerepet eljátszani. Érezzék meg, hogy egy előadás a közös munka gyümölcse. Egy olyan kanavász, amit együtt kell kifeszítenünk és az előadás alatt együtt kell magasan, feszesen tartanunk.

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék a dráma és színjátszás eszköztárát s ehhez kapcsolódó alapvető gyakorlatokat, színházi formákat és azok hosszú távú jelentőségét. A foglalkozások és a készülő közös

előadás alkalmával létrejön az illúzió, a konfliktus, a feszültség, az érzelmi- fizikai- értelmi odaadást igénylő átlényegülés, a kiélés lehetősége, a feszültség terhetől való megszabadulás, az emberi test, cselekvés esztétikai minőséggé emelése. A színpadi térben a saját tehetségüknek megfelelően megmutatják jellemüket, meghatározzák cselekedeteiket, alakítják életüket, gondolkodásmódjukat s ezáltal megvalósul a művészi önkifejezés. A saját egyéni kreatív kifejezési módokat és megnyilatkozásokat másokéhoz viszonyítják. Kialakul bennük a hajlandóság az esztétikai érzék fejlesztésére a művészi önkifejezésre és a kulturális élet iránti folyamatos érdeklődésre. A konkrét előadás létrehozása: a közös együtt játszás és közös alkotás folyamatának, magasságainak, mélységeinek megélése a közösségformálás példaértékű színtere. A dráma olyan pedagógia, amely az alkotás örömét adja tanárnak és diáknak is, mégsem mond le a tanulás komolyságáról.

A program leírása 8 elemből áll, általános leírással és a kapcsolódó anyagokkal támogatottak.

1. A bejövő kilencedikes AJTP-s diákok jártasságának feltárása a színjátszás, versmondás, tánc tehetségterületen. (Lehetőség egyperces bemutatkozó video készítése.)
2. Célok, feladatok meghatározása, éves munkaterv.
3. Decemberig készség és képességfejlesztés a drámapedagógiai és színházi elemeket tartalmazó játékokkal, gyakorlatokkal.
4. Diákok kiválasztása közös megegyezés alapján, konkrét színpadi előadásra.
5. Adott darab alkotása, próbafolyamat.
6. Előadás bemutatása közönség előtt. (Szülők és a kollégium diákjai vagy más színjátszó versenyen.)
7. Arany János Tehetséggondozó Program országos Művészti Fesztiválon, versenyhelyzetben történő előadás és értékelés.
8. Lehetőség szerint az előadás tovább gondolása a következő évben: tantermi dráma létrehozása és eljuttatása más középiskolásokhoz, valamint más színjátszó versenyeken való részvétel (Helikon)

Kulcskifejezések: belsővé tétel, dialógus, dialógus, dráma, drámapedagógia, feszültség, fordulat, fordulópont, forgatókönyv, gesztus, instrukció, játék, jelenet, konfliktus, kontaktus, közönség, mimika, monológ, rendező, ritmus, szín-

ház, szituáció, tárgyhasználat, tér, testbeszéd, történetváz, verbális és nonverbális kommunikáció

A tanulók száma az adott osztály létszáma 25-31 fő, két csoportra bontva. A résztvevő diákok életkora: 15-16 év.

A megvalósítás a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium, 1. számú előadótértermében az előadás az első emeleti aulában történik. A megvalósítás szeptembertől az adott tanév végéig történik.

Célok:

- a gyakorlatok során sajátítsák el a drámai és színházi kifejezési formákat, melyek a mindennapi kapcsolatfelvételt és kapcsolattartást megkönnyítik
- ismerjék meg magukat, társaikat, környező világukat egy-egy gesztus, hanglejtés, az arckifejezés, a viselkedés tükrében
- a foglalkozások során a tanulók elemezzék, hogy a létrehozott drámai feszültség a mindennapok dramaturgiájából táplálkozik
- testi adottságaiknak és személyiségüknek megfelelően a legkülönbözőbb élethelyzetekben pontosan és tisztán fejezzék ki magukat
- törekedjenek arra, hogy a játékbeli társak vagy épp a széles nyilvánosság ne gátolja meg őket a közlés árnyaltságában és teljességében
- a nyilvánosság elviselése az önmagukkal való azonosság tudata és az identifikáció biztonsága is hozzásegíti őket az önmegvalósításhoz
- alakuljon ki bennük, erős szociális és esztétikai érzékenység
- a rögtönzött játékok során gyakorolják a különféle élethelyzetek, szituációk felismerését, az azokban való eligazodást, a döntést
- erősödjék empátiás készségük, legyenek képesek szerepcserére a játékbeli helyzetekben
- ismerjék fel a színjátszásban megjelenő esztétikai minőségeket, szerepeljen ezek meghatározása állandó napi gyakorlatukként, természetesen koruknak megfelelő formában és mélységben
- legyen érték a tanulók szemében az új összefüggések feltárása

Fejlesztési kompetenciák: kulturális, személyközi, interkulturális, tanulás-tanulása, anyanyelvi kommunikáció, az olyan szociális kompetenciák kiemelt fejlesztése, mint az együttműködés a csoportkohézió, a konfliktuskezelés, a hatékony kommunikáció, az önbizalom- és énképerősítés, a művészi- és az önkifejezés formái.

Készségek:

aktív kezdeményezés, alkalmazkodási és együttműködési készségek fejlesztése, belső feszültség, beszéd, céltudatosság, empátia, értékalapú viselkedés, fantázia, fegyelem, felelősségvállalás, figyelem, koncentráció, konfliktusok, következetesség, kreativitás, megfigyelő képesség, megfontolt döntéshozatal, memória, mozgáskészség, önállóság, önbizalom, önértékelés, önmagunk fejlesztésének készsége, önmotiválás, önreflexió, problémamegoldás, reflektálás készségének fejlesztése, ritmusérzék, szabálytartás, szereplők közötti viszonyok vizsgálata-értékelése, szokások formálása, térérzékelés, új lehetőségek kreatív kialakítása-megismerése-feltárása-értékelése, verbális-nonverbális kommunikáció,

Értékelés rendszere: a drámatanár/csoportvezető/rendező-forgatókönyvíró órák utáni egyéni és csoportos értékelése, próbafolyamat végén videofelvétel és annak visszanézése, s az aktuális hibák javítása egyéni és rendezői meglatások alapján.

Eddig elért eredmények: 1 fődíj, 6 arany, 3 ezüst-minősítés. A legjobb: -női epizodista, -férfi mellékszereplő, -karakter, -női főszereplő, -rendezés valamint legeredetibb forgatókönyv, külföldi kortárs irodalom adaptálásának külön díja.

A tanulók személyiségében és magatartásában fellelhető változások: magabiztosabb megjelenés, felelős feladatvállalás, proaktív megnyilvánulások, csapatszellem, önbizalom, választékosabb nyelvhasználat, bátorság új szituációkhoz, egymás segítése, empatikus megnyilvánulások.

TEMATIKAI TERV:

Tematikai egységek	Dramajáték	Interakció színházi térben	Improvizáció	Diákszínházi előadás létrehozása
Időkeretek	5	6	6	18

Decemberig heti 2x1 óra, januártól 2x2 óra.

Tematikai egység	Tartalmak, tevékenységek és kulcsfogalmak
Drámajátékok	1. Gyakorlatok: (készség, képességfejlesztő) A gyakorlat rövid távú, gyakran törekszik lezártágra, ismételhető. Instruktív alapú tevékenység. Nem kötődik erős érzelmi bevonódáshoz. A cél eléréséhez koncentráció és erőfeszítés kell. Ismerkedés, kapcsolatteremtés, koncentráció, szabálytartás játékhelyzetekben, memória fejlesztők, ritmusjátékok, érzékelő-észlelő játékok, szituációs játékok, improvizációs játékok, asszociációs játékok, vitajátékok, fantázia játékok, kapcsolatteremtő játékok, szabályjátékok, bizalom játékok. 2. Beszédfejlesztő: beszédtechnika, hangképzés, légzés, mozgáskoordináció. 3. Dramatikus játékok: az ide tartozó tevékenységnek három összetevő eleme van: az eseménysor (cselekmény), meghatározott hely és szereplők, valamint energiaforrása a motiváció avagy az érdeklődés középpontjában álló kérdés-felvetés • a tevékenység nem ismételhető mindig • kiscsoportos tevékenységi forma • az akció, intenzív átélés nyomán jelenik meg, időződik fel • nem feltétel az érzelmek és a koncentráció magas szintje, bár ez gyakran megtörténik • nagy szabadságot ad az egyéni kreativitásnak Ismerkedés alapvető drámai és színházi alapfogalmakkal. Játék a térben saját testünk, metakommunikációnk felhasználásával. Fantázia fejlesztése tárgyijátékkal.
Interakció a színházi térben	A színházi elemeket felhasználó, a dráma, mint műfaj alkotórészeit szintetizáló forma. Főbb jellemzői: • a szöveg és az akció egyértelműsége • a színházi formanyelv használata • megjelenítési készségek használata, alkotás létrehozása: megjelenítési (naturalista) vagy a demonstrációs (brechti) • a végső produktum fontossága, ennek rendeli alá az egyéni teljesítményt Némajáték fontossága, érzelmeink kifejezése és megélése szavakkal és szavak nélkül. Interakció, drámai helyzet teremtése a bevonódás megélése. A színpadi játék technikai alapjainak elsajátítása.
Improvizáció	Jelenet fogalma, különböző improvizációk alkotása (tárgy, helyszín, szereplő, mondat) Fórum színház: „Én vagyok a rendező!” Ismerkedés az Arany János Fesztivál kihívásaival. Az utóbbi két év előadásainak megtekintése és elemzése. Szerző-déskötés az előadásra: témaválasztás, elfogadás s kiválasztódás a színjátékra.
Előadás létrehozása, bemutatása	Darab, történet, viszonyok elemzése. Szerepek kiosztása. Cselekményváz felrakása. Improvizáció a helyzetekkel. Megtartott jelenetek, szövegek rögzítése. Próba folyamat jelenetenként, ismétlés javítás: – rendelkező próba. – összpróba. Teljes előadás felvétele videóra, visszatekintés-elemzés. Finomítás az előadáson, a színészi játékon. – főpróba. Bemutatkozó előadás a kollégiumban. Paradox csoport néven előadás a pécsi Arany János Fesztiválon.

Szükséges eszközei: drámajátékokhoz, adott előadáshoz szükséges minimális tárgyak, kellékek.

Segítő társ: vállalkozó diák, aki végigkíséri az alkotó folyamatot, mint sűgő, kel-
lékes és mindenek és egyenrangú tagja a színjátész csoportnak.

Hónap	Foglalkozás anyaga
szeptember	1. Kapcsolatteremtés, koncentráció, 2. Dráma, színjátész fogalma 3. Térhasználat, gesztus, mimika, testbeszéd. 4. Nonverbális kommunikáció, érzelmek szavak nélkül.
október	5. Tárgyjáték, fantázia fejlesztése. 6. Nonverbális kommunikáció játéka. 7. Jelenetalkotás-néma játékkal. 8. Érzelmek kifejezése szavak nélkül.
november	9. Interakció, drámai helyzet, kapcsolatteremtés. 10. Történetalkotás képekben. 11. Megmozdul a kép. 12. Színpadi játék technikai alapjai.
december	13. Fórum színház: „Én vagyok a rendező”. 14. Improvizáció helyszínre. 15. Improvizáció tárgyra. 16. Legkedvesebb játékaim. 17. Tavalyi és tavalyi előadás megtekintése DVD-ről 18. Színjátékos kiválasztása (közös megállapodás).
január	19. Téli szünetben ismerkedés a történettel (eredeti szöveg vagy kivonat elolvasása) 20. Darab történet elemzése. Szerepek kiosztása. Melyik az én szerepem? Cselekményváz felrakása. 21. Improvizáció helyzetekkel.
február	22. Megtartott szövegek rögzítése. 23. Monológok, hosszabb párbeszédek megtanulása, próbája.
március	24. Próbaanyag jelenetként, ismétlés, javítás. 25. Rendelkező próba.
április	26. Rendelkező próba. 27. Összpróba.
május	28. Teljes előadás felvétele videóra, visszatekintés, elemzés. 29. Finomítás az előadáson, a „színész” játékon 30. Főpróba. Bemutató előadás a kollégiumban.
június	31. Fesztivál előtti utolsó próba. 32. Előadás a pécsi Arany János Fesztiválon.

Adaptációs algoritmus az átadáshoz: Hospitálás, óra megbeszélése, bemuta-
tó óra, tapasztalatok átadása.

ELŐADÁSOK:

Az ajándék (2008)

Ádám és Éva (2009)

0-dik óra (2010)

Rendszer (2011)

Háború (2012)

Semmi (2013)

Multság (2014)

13 okom volt (2015)

Antigonék (2016)

13 okom volt (tantermi dráma 2016)

A Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollegium Paradox csoportja bemutatja

Tizenhárom okom volt...

„Hiába mondd a jövőnek, hogy STOP.
Nincs REWIND gomb, nem tudod visszatekerni a múltat.
Az egyetlen mód, hogy megtudd a titkot, ...
ha megnyomod a PLAY-t.”

Az öngyilkosságról játszani nem egyszerű. Nehéz átadni azt a mélységet, a szomorúságot és a kótaszítottságot, amit azok éreznek, akik már csak a halálra és a megnyugvásra vágnak.
Egy lány Hanna hozott egy döntést, amivel lehet egyet érteni vagy nem...
Hogy miért készítette el a kazettákat és állt bosszút azokon,
akik bántották? Valahol mindegy, hogy direkt vagy véletlenül tették: az eredmény attól még ugyanaz.
A darab elgondolkodtat magáról az életéről. A jó és a rossz oldaláról egyaránt.

Különleges előadás az általános iskolák 7-8. osztályosai és középiskolások számára.
Stúdió jellegű előadás iskolai termekben, kisebb terekben is bemutatható.

Szereplők:
Alex: Bak Gábor
Clay: Bokányi Ákos
Courtney: Bácsics Regina
Hanna: Ficsor Erzsébet Enikő
Jenny: Ráncsik Csilla Andrea
Jessica: Orsós Viktória
Justin: Horváth Péter
Marcus: Varga Zsolt
Mrs. Porter: Berki Gabriella
Ryan: Marton Máté
Tyler: Szabó Péter
Walli: Németh Patrik

Játékidő: 25 perc.
+ 20 perc gondolatok a darabról

Jay Ascher azonos című könyvéből
a forgatókönyvet írta és rendezte:
Ruchárd Mária

Információ: ruchardm@gmail.com, 06-30-855-0031

Tantermi dráma plakátja

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

- Andó Mária – Gadnai Katalin: *Mozgásgyakorlatok a színjátszóknak*. Művelődési Intézet 1981.
- Bánréti Zoltán: *Kamasz és anyanyelv*. Tankönyvkiadó 1981.
- Benedek András: *Színházi dramaturgia nézőknek*. Gondolat 1975.
- Benedek András: *Színházi műhelytitkok*. Magvető 1985.
- Bécsy Tamás: *A drámamodellek és a mai dráma*. Akadémia 1984.
- Bécsy Tamás: *A dráma lételméletéről*. Akadémia 1984.
- Bécsy Tamás: *Egy színházelmélet alapvonalai*. Magyar Színházi Intézet 1985.
- Buda Béla: *Az empátia – a beleélés lélektana*. Gondolat 1988.
- Debreczeni Tibor: *Szín-kör-játék*. Népművelési Propaganda Iroda 1981.
- Dévényi Róbert: *Az amatőr színjátszás dramaturgiája*. Múzsák 1985.
- Dimény Judit: *Hang – játék*. Zeneműkiadó. 1981.
- Dramatizálási minták* (tanulmányok). NPI 1971.
- Dullin, Charles: *A színészet titkairól*. Színháztudományi Intézet 1960.
- Előd Nóra: *Multikultúra*. Drámajátékok. Másképp Alapítvány, Budapest. 1997.
- Fischer Sándor: *A beszéd művészete*. Gondolat 1966.
- Gabnai Katalin: *Drámajátékok gyerekeknek, fiataloknak...* Tankönyvkiadó 1987.
- Gabnai Katalin: *Játékkoszorú*. Népművelődési Propaganda Iroda 1979.
- Gáti József: *A versmondás*. Gondolat 1965.
- Hegedűs Géza – Kónya Judit: *A magyar dráma útja*. Gondolat 1964.
- Hegedűs Géza – Kónya Judit: *Kalandozás a dramaturgia világában*. Gondolat 1973.
- Hevesi Sándor: *Az előadás, a színjátszás, a rendezés művészete*. Gondolat 1965.
- Pintér – Kilián: *Iskoladráma és folklór*. Debrecen 1989.
- Kabainé Huszka Antónia: *Gyermekeink játékai*. Minerva 1978.
- Kaposi László: *Játékkönyv I-II*. Módszertani Kiadvány Gödöllői Művelődési Központ 1987.
- Katona Ferenc: *A színjáték*. Gondolat 1976.
- Kepes György: *A látás nyelve*. Gondolat 1979.
- Keleti István – Dévényi Róbert: *A színjáték művészete I-II*. NPI 1966.
- Kőszegi János: *A színpadi mozgás technikája*. Múzsák 1976.
- Lengyel György: *A színház ma*. Gondolat 1970.
- Máté Lajos: *Térszervezés a színpadon és a pódiumon*. Múzsák 1987.
- Máté Lajos: *Rendezélmélet*. Múzsák 1984.
- Meighan, Julie: *Drámázzunk! Drámajátékok, színdarabok és monológok*. Kiadó Akadémiai Kiadó, 2013
- Mérei Ferenc – Binét Ágnes: *Gyermeklélektan*. Gondolat 1975.
- Mezei Éva: *Játsszunk színházat!* Móra 1979.
- Millar, Susanna: *Játéksz pszichológia*. Közgazdasági és Jogi Kiadó 1974.
- Mohás Livia: *Találkozás önmagunkkal*. Móra 1979.
- Montágh Imre: *Nyelvművesség. A beszéd művészete*. Múzsák Közművelődési Kiadó 1989.

Montágh Imre: *Tiszta beszéd*. Múzsák 1985.

Népi gyermekjátékok. Szerk.: Keszler Mária. Tankönyvkiadó 1976.

Péchy Blanka: *Beszélni nehéz*. Magvető 1980.

Perényi Balázs: *Improvizációs gyakorlatok - Kézikönyv amatőr színtársulatok részére*. Zetna. 2009.

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó 2003: *Dráma – Pedagógia – Pszichológia*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen.

Rudas János: *Delfi örökösei*. Gondolat, Budapest 1990.

Ruszt József: *Színészdramaturgia és színésmesterség*. MPI 1961.

Sipos Lajos: *Tanulmányok az esztétikai nevelés köréből*. Kézirat 1989.

Székely György: *Színházesztétika*. Tankönyvkiadó 1976.

Színházi kalauz. Gondolat 1982.

A színház világtörténete I-II. Gondolat 1982.

Tarján Tamás: *Szentivánéji vízkereszt*. Magvető 1988.

Dr. Tölgyessy Zsuzsanna: *A hatékony kommunikáció elmélete és gyakorlata V. - Kommunikáció a drámapedagógiában*. Kézirat

Ungvári Tamás: *Világszínház*. Szépirodalmi 1974.

Várnagy Ildikó: *Vizuális játékok*. Múzsák 1982.

Vekerdy Tamás: *Beszéljessünk iskolásokról*. Minerva 1979.

Dúró – Nánai: *Dramaturgiai olvasókönyv*. Marcibányi Téri Művelődési Központ, Bp. 1993.

Bolondos királyság, királyi bolondság. Marcibányi Téri Művelődési Központ, Bp. 1993. Szerk.: Keleti István

Gabnai Katalin: *Drámajátékok*. Marcibányi Téri Művelődési Központ, Bp. 1993.

Peter Simhandl: *Színháztörténet*. Bp. 1998.

Képes színháztörténet. Bp. 1999.

Nánay István: *A színpadi rendezésről*. Bp. 1999.

Dömötör Tekla: *Naptári ünnepek – népi színjátszás*

Lázár Katalin: *Népi játékok*. Bp. 1977.

Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: *Jeles napok, ünnepi szokások*

Eck Júlia: *Drámajáték*. Bp. 2000.

www.drama.hu

www.dramapedagogia.hu

<http://human.kando.hu/pedlex/>

JÓ GYAKORLAT NEVE:

**„Kis felfedezők”
természeti tehetséggondozó műhely
interperszonális, intraperszonális
képességek fejlesztésével**

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

TORMA TAMÁSNÉ

ELÉRHETŐSÉG:

06-70-9530377, tormaerzsi11@citromail.hu,
Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda
Temesvár Utcai Tagóvoda
7400 Kaposvár, Temesvár utca 2.

MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZAKEMBEREK:

műhelyvezető,
műhelymunkát segítő óvodapedagógus,
segítő szakemberek

ABSZTRAKT

A tehetséggondozó tevékenységek évek óta jelen vannak intézményünk gyakorlatában. Jelenleg Nagy Jenőné: „Tehetségígéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata”, módszertani eljárás szerint dolgozunk.

Melynek első lépése: A tehetségígéretetek felfedezése, azonosítása. Ennek időtartama a gyermek óvodába kerüléstől 3 -5 éves korig tart. Ezt a csoportban dolgozó óvodapedagógusok végzik komplex személyiséglapok segítségével.

A második lépés: a tehetségígéretetek beválogatása, melyet a gondozó műhelyek vezetői végeznek, amikor a gyermekek betöltötték az 5. életévüket a „Ryans-féle” becslési skála alkalmazásával.

És végül a harmadik lépés: a speciális műhelyek hatásvizsgálata, mely 5-6 éves korig tart. A vizsgálatok folyamatosak, a műhelymunka befejezéséig tartanak. A megfigyelést a gyerekek, műhelyvezetők, óvodapedagógusok, és szülők végzik. A tehetségígéretetek beválogatásának szempontjait három kulcsfontosságú tényező alapján dolgoztuk ki: *a gyermek átlagfeletti adottságai, a kreatív adottságai és a motivációs adottságai szerint.*

A beválogatásnál fontosnak tartjuk az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését biztosítva az esélyegyenlőséget.

Óvodánkban jelenleg négy tehetségműhely működik.

Ezek közül egyik: A „Kis felfedezők” tehetségműhely.

A műhelybe járó gyermekekre jellemző: hogy kreatívan gondolkodnak, eredeti ötleteik vannak, szeretik a szokatlan megoldásokat. Érdeklődőek, fogékonyak az őket körülvevő világ iránt, szívesen fedezik fel az ismeretlent. Bátran elmondják gondolataikat, érzelmeiket.

Gyorsabban megjegyzi és felidéz az ismereteket, információkat. Általános tudásuk, készségük átlag feletti szintet tükröz. Elvont dolgok, fogalmak iránt érdeklődnek, keresik az összefüggéseket. Szeretik a saját ötleteiket, megoldásikat kipróbálni.

Ennek alapján állítottuk össze a 30 műhelyfoglalkozásra a 15 modult. Egy-egy modul általában 2 vagy 3 hetes a téma nagyságától és a gyermekek érdeklődésétől függően. Így két – vagy három műhelymunka áll rendelkezésünkre, hogy a kiemelt modult körbejárjuk és szükség esetén a második műhelymunkában ismételjük tartalmi, illetve módszertani gazdagítást biztosítva a tehetségígé-

reték számára. Minden témához megtervezzük az erős és gyenge pontok fejlesztését, légkörjavítást, kiegészítő tevékenységeket és a tárgyi feltételeket. A műhelynaplóba dokumentáljuk a legértékesebb információkat, jelzéseket.

Kulcskifejezések: Átlag feletti adottságok, motivációs adottságok, kreatív adottságok, modul, erős -, gyenge pontok, légkörjavítás, kompetencia, komplexitás, képzelet, nyitottság, érzékenység, odafigyelés, játék, mozgás, megfigyelés, kísérlet, önálló gondolkodás, együttműködés, öröm

Jelenleg itt alkalmazzuk: Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Temesvár Utcai Tagóvoda, 5-6-7 éves korosztály

JÓ GYAKORLAT RÉSZLETES BEMUTATÁSA:

Cél

Tehetséggondozó programunk célja komplex, sokrétű. Úgy állítottuk össze a modulok témáit, hogy azok a gyermekek világgépéhez, mágikus gondolkodásához a legközelebb álljanak. Sok játékkal, tevékenységgel, mozgással, összekötve. Célunk, hogy gyermekeink lássák meg, illetve érzékeljék, hogy a tengerben élő korall, vagy az erdő mélyén megbúvó kis moha is mind-mind a nagy természet egy apró, értékes része. Olyan helyzetekbe hozzuk a gyermekeket, amikor szükségük van az önálló gondolkodásra, a gondolataik kifejezésére, a közös megoldások keresésére, a közös munkára, arra, hogy együtt rájöjjenek megoldásokra, megismerjék önmaguk és társaik erősségeit, esetleges gyengeségeit, hogy szükség esetén segíteni tudják egymást.

A pályázatba óvodánk „Kis felfedezők” tehetséggondozó műhelyét szeretném bemutatni.

A kis csapat 12 olyan 5-6 éves korú gyermekekből áll, akik érdeklődőek, sokféle területről vannak ismereteik, gyors felfogásúak, az intellektuális tevékenységek örömmel töltik el őket, elvont dolgok iránt érdeklődnek, keresik az összefüggéseket, eredeti ötleteik vannak, szeretik a szokatlan megoldásokat, nyitottak, érzékenyek.

A „Kis felfedező” tehetségműhely éves programját modulokban tervezzük, és heti leosztásban dolgozzuk fel.

A modulok tartalmazzák:

- az elérendő célokat, feladatokat,
- a gyermekek erős és gyenge pontjainak fejlesztését,
- légkörjavítást, a légkör megerősítést,
- kiegészítő tevékenységeket
- a megvalósításhoz szükséges tárgyi feltételeket

A nevelési év során a tehetséggondozó műhelyben tizenöt modul kerül feldolgozásra. Egy-egy modul a téma mélységétől, a gyermekek érdeklődésétől függően 2-3 hétig tart.

Itt szeretném bemutatni jó gyakorlatként „Utazás a Világűrbe” című modulunkat.

Nagy kalandra hívjuk a gyermekeket „Úrutazásra”, ahol megismerkedhetnek a világűr csodálatos világával. Minél több élménnyel és tapasztalati lehetőséggel szeretnénk mindezt megtenni. Komplex módon, az óvodai tevékenységek valamennyi területéből merítve.

Megvalósítás lépései:

- **„A Naprendszer megismertetése a gyermekekkel”**
- **„A Nap a mi csillagunk”** (Kialszik e valaha a Nap? Milyen forró a Nap?)
- **„A Naprendszer bolygói”** (Hány bolygó kering a Nap körül? Mi a különbség a bolygók és a csillagok között? Miből vannak a csillagok? Csillag alakúak-e a csillagok? Mi a különbség a bolygók és a csillagok között? Melyik a legforróbb bolygó? Melyik a vörös bolygó? Melyik a legnagyobb bolygó? Melyik a leghidegebb bolygó? Melyik a legtávolabbi bolygó?)
- **„Egy csillag élete”** (Csillagköd, Csillagképek, csillagszemüveg készítése)
- **„A Hold”** - a Föld legközelebbi szomszédja a világűrben. (Mit tudunk róla? A Hold és az árapály)

- „Űrhajósok-űrrepülőgép-űrállomás” (Mikor lépett ember először a Holdra? Mi lehet az űrállomás?)
- **Uránia Csillagvizsgáló távcsöves bemutató foglalkozása-élményszerző foglalkozás**
- **Megmutatjuk, amit tudunk!**
 Kiállítás szervezése a gyerekekkel
 A kiállításhoz szükséges anyagok és eszközök összegyűjtése, melyben a szülők is aktívan részt vesznek.
 Az ismeretek közlése komplex módon játékkal, verssel, mesével, történettel, énekkel, tánccal.

FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK

A tehetségműhely során a következő kompetencia területek fejlesztése történik:

- anyanyelvi – beszédminőség, szókincsbővítés, beszédbátorság, beszéd hatáselemeinek használata, kommunikáció
- értelmi– érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás
- szociális – ön-, és társ ismeret, alkalmazkodás, együttműködés,
- érzelmi-akarati – átélés, azonosulás, kitartás, érzések, hangulatok kifejezése, esztétikai élmény befogadása, intellektuális érzelmek (kíváncsiság, érdeklődés, felfedezés vágya, motiváció)

Milyen képességeket fejlesztenek a műhelymunka során szerzett élmények és tapasztalatok?

Csak a legfontosabbakat:

- Bővülnek ismereteik, hiszen a Naprendszer legfőbb bolygóival ismerkednek meg.
- Választ kapnak miértjeikre, ok-okozati összefüggéseket fogalmaznak meg.
- Problémahelyzeteket kell hatékonyan megoldaniuk, egyedül, párosan vagy esetleg csoportosan.
- Meg kell fogalmazni gondolataikat, kérdéseiket, ezáltal fejlődik verbális kommunikációs képességeik

- A közös játékokban odafigyelést, empátiát tanulnak, megtanulják, hogy csak akkor lehetnek „hatékonyak”, ha bíznak egymásban és támogatják egymást.
- Örülnek egymás sikereinek, és rájönnek arra, hogy együtt sokkal könnyebb.
- Szükségük van jó memóriára, kifejező fantáziára, hogy megélhessék a bolygók közti utazásokat.

ELLENŐRZÉS – ÉRTÉKELÉS FORMÁI

Nagy Jenőné: „Tehetségigéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata” című kiadványában szereplő elemzés és értékelés alapján.

A tehetségműhely dokumentációjában

Műhelynapló – a műhelynapló tartalmazza

- műhely neve
- műhelyvezető
- műhelymunka helye, ideje
- a műhelybe járó gyermekek neve
- a gyermekek tehetségigéretét azonosító megfigyelések eredményei az óvodapedagógusok kimutatása szerint
- a gyermekek beválogatásának eredményei
- tehetséggondozói munkaterv
- komplex tehetségprogram tervezete
- műhelymunka vázlatai
- egyéni feljegyzések a gyermekekről
- félévi értékelés a gyermekekről
- év végi értékelés a gyermekekről
- a gyermekek rajzos diagnosztikájának eredményei
- hatásvizsgálatok eredményei – óvodapedagógus, műhelyvezető, szülők hatásvizsgálati kérdőíve
- család- óvoda kapcsolatformái

EREDMÉNYESSÉG - SIKERKRITÉRIUMOK

Indikátorok:

- Felfedezik, hogy a Nap is egy csillag és a Föld a Nap egy bolygója.
- A műhelyfoglalkozások végén a gyermekek képesek az önkontrollos vizsgálat segítségével értékelni ön-, és társaik teljesítményét

- Meglévő ismereteikre alapozva bővül tudásuk, felfedezik az égitestekhez kapcsolódó elemi törvényszerűségeket.
- A témával kapcsolatos kérdéseket képesek megfogalmazni.
- Egyre magabiztosabban végzik az önkontrollos érzésvizsgálatot.
- Ismereteik bővülnek a Naprendszer többi bolygóival.
- Ok-okozati összefüggéseket fogalmaznak meg.
- Problémahelyzeteket csoportos és páros munkában dolgoznak fel.
- Megismerik a bolygók elhelyezkedését, nevét, tulajdonságait.
- Kasírozással elkészítik bolygóikat, majd elhelyezik keringési pályájukon.
- Tudásuk egyre magabiztosabb, érdeklődésük a téma iránt túllép a műhelyfoglalkozáson.
- Kialakul közöttük egy egészséges versenyszellem, a kreativitás és legötletesebb szavazatokért.
- Az összegző értékelések után képesek levonni a következtetéseket.
- Csillagképnevezőt készítenek, melynek segítségével otthon este a szülőikkel közösen megfigyelik a csillagos égboltot, majd a látottakról következő műhelyfoglalkozáson beszámolnak.
- Előzetes ismereteikből fogalmazzák, meg mit gondolnak, tudnak a Holdról.
- Készítsenek Holdnaptárt.
- A holdfázisokat figyeljék meg egy hónapon át, és rajzolják le a változásokat. Az elkészített holdnaptár a hold változásairól ad kézzelfogható képet a gyerekeknek.
- Új fogalmak értelmezése: asztronauták, súlytalanság, űrközpont, szka-fander
- Laptop segítségével megismerhetik azokat az eszközöket, amelyek szükségesek egy űrutazáshoz.
- Páros munka formában készítik el az űrrepülőgépeket.
- A világűr témakör lezárását kiállítás zárja, amelyet közösen készítenek el szüleik és a többi kisgyermek gyönyörködtetésére.

HUMÁN ÉS TÁRGYI ERŐFORRÁSOK

Humán erőforrás:

A rendszer bevezetésének előkészítő szakaszában történik a vezető, a nevelőtestület és a szülők felkészítése a tehetséggondozói munkára. A tehetségte-

rületekhez kiválasztjuk azokat a munkatársakat, akik mesterségbeli tudásuk, érdeklődésük alapján alkalmasak a tehetségműhely vezetésére.

A szakirodalom pontosan meghatározza a tehetséggondozó óvodapedagógus személyiség jellemzőit, ehhez kapcsoljuk hozzá a „Bátorító nevelés” elveit. Óvodánkban minden műhelyvezető rendelkezik „Tehetséggondozás az óvodában” akkreditált továbbképzéssel. Folyamatosan veszünk részt konferenciákon, továbbképzéseken, forgatjuk a szakirodalmat. Kapcsolatot tartunk azonos tehetségműhely vezetőivel.

Tárgyi erőforrások

Első szempontként állandó helyet jelölünk ki a műhelyfoglalkozásoknak.

A másik fontos szempont, hogy a műhelykép a speciális tehetségterület jellegét tükrözze.

A műhely tartalma határozza meg tárgyi feltételeket.

A „Kis felfedező” tehetségműhely tárgyi feltételeit folyamatosan bővítjük. Sok segítséget kapunk a szülőktől, illetve saját magunk is készítünk eszközöket, játékokat, hogy minél hatékonyabbak lehessünk!

ADAPTÁCIÓS ALGORITMUS AZ ÁTADÁSHOZ

A „Kis felfedező” tehetségműhelyhez tartozó dokumentumok a Kaposvári Fesztetics Karolina Központi Óvoda Temesvár Utcai Tagóvodában Torma Tamásné műhelyvezetőnél található. Megtekinthető telefonos egyeztetés alapján.

Telefon: 06/ 70 9530377

FELHASZNÁLT IRODALOM

Nagy Jenőné *„Tehetségigéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata”* Módszertani könyv óvodapedagógusoknak 2012 ONME Egyesület, 5002 Szolnok, pf 37.

Módszertani ötlettár óvodapedagógusoknak 2015 ONME Egyesület, 5002 Szolnok, pf 37.

A tudás nagy könyve NOVUM kiadó 2005

Kisgyermek világ enciklopédiája – Passage kiadó 1997

Félezer miért – Képes tudománytár

A tudás enciklopédiája – NOVUM 2003

Könyvem az Univerzumról – Yoyo Hungary Kft 2015

A JÓ GYAKORLAT NEVE:

Tücsök Zenekar Zenei Tehetségműhely

A JÓ GYAKORLAT GAZDA:

TÓTHNÉ KESZEG ILDIKÓ

ELÉRHETŐSÉGE:

06 30 353 67 68 tildiko@kapos-net.hu

ÖTLETADÓ:

Nagy Jenőné, Az óvodás tehetségigérek gondozásának elméletét
és gyakorlatát kidolgozó szakember,
az Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsának elnöke

MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZTVEVŐ SZAKEMBER, 2010.-2015.:

Horváthné Weil Katalin

A JÓ GYAKORLAT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK HELYE:

Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda

A jó gyakorlat/tehetségműhelyben részt vevő gyermekek száma jelenleg: nyolc fő.

A jó gyakorlat/tehetségműhelyben részt vevő gyermekek életkora: 6-7 év.

A jó gyakorlat/tehetségműhely besorolása a gardneri tehetségterület óvodai adaptációja szerint: Zenei tehetségműhely interperszonális, intraperszonális képességek fejlesztésével.

A műhelymunka helye: Bocsoda csoportban és öltözőjében berendezett műhelysarok. A műhelymunka időpontja: Minden hét szerda 10.30-11.15

Személyi feltételek: A jó gyakorlat zenei jellegű, ezért olyan szakembert kíván, aki rendelkezik zenei adottságokkal és zenei előképzettséggel, valamint elkötelezett a gyermekek zenei nevelése iránt.

1. ABSZTRAKT:

A zenei tehetségműhely olyan szakmai támogató környezetben jött létre, ahol elhivatott vezetőnkkel és kollégáimmal együtt vállalunk minden olyan innovációt, mellyel megfelelünk az új szakmai kihívásoknak. Pedagógiai Programunk alapelve: „Csak tiszta forrásból” merítünk, olyan zenei gyöngyszemeket válogatva, amik nemzeti értékeinket közvetítik, hiszen a néphagyományok, népszokások gyermek közelivé hozása, megszerettetése, az értékek megőrzése, átadása fontos feladatunk.

„A zene mindenkié!”

A **támogató környezet** azt is jelenti, hogy a Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács tagjaként, Akkreditált Kiváló Tehetségpontként, Európai Tehetségpontként, Minősített Referencia Intézményként partnereinkkel hálózatban működünk. Az ONME Országos Szakmai Egyesülete által szervezett konferenciák, továbbképzések a korszerű tudásátadás az egymástól való tanulás olyan színterei, ahol a legkorszerűbb pedagógiai módszerekkel találkozunk. Művészeti Bázisóvodaként számos továbbképzésnek, konferenciának adunk helyszínt.

A **Tücsök Zenekar** 2010-ben alakult. A **30 órás komplex tehetséggondozó program** kidolgozása arra ösztönzött, hogy a hosszú évek alatt megszerzett zenei tudást és zenészeretetemet a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő formában adjam át, hogy a tehetségműhelyben eltöltött idő egy élményekkel, érzelmekkel teli zenei utazás legyen az értékes zene és a hangszerek világában. Igyekszem minden kisgyermeket a legjobb képessége szerint fejleszteni, megtalálni a hozzávetető utat, hogy jól érezze magát, ezáltal fejlődik önbizalma, önbecsülése, értelmi képességei. Hiszem azt, hogy a tehetségműhelyben eltöltött idő megalapozza a gyermek jövőbeni érdeklődését, fejleszti kitartását, szorgalmát, a zenével eltöltött idő hosszú távú életcél adhat számára.

A zenei tehetségműhely dúsító, gazdagító programját ajánlom azoknak az óvodapedagógusoknak, akik nyitottak egy olyan érzelem gazdag, komplex zenei programra, melyben a gyermekek megismerkedhetnek a metallofon játéka alapjaival, játékos módszereivel, ezáltal megtapasztalják az együttzenélés örömét, így sikerélményük lesz. A tehetségígéretek gondozása zenés utazás is, mert a dúsító program tartalmazza a zenetörténet értékes gyöngyszemeit, melynek megismertetése által a gyermekek befogadóvá válnak.

2. A JÓ GYAKORLAT RÉSZLETES BEMUTATÁSA:

2.1. Célok:

A jó gyakorlat megvalósulásának, működtetésének átfogó intézményi céljai:

- Az intézmény tehetséggondozó munkájának bemutatása intézményen belül és a jó gyakorlat iránt érdeklődő külső partnereinknek.
- A jó gyakorlat átadása és adaptálása, felkészülés a szolgáltatásra.

A jó gyakorlat megvalósítása, működtetése során elérni kívánt intézményi részcélok:

- Az adaptációs folyamat, tárgyi és infrastrukturális feltételeinek, valamint a jó gyakorlat megfelelő működtetéséhez szükséges, humán erőforrás megteremtése. Az egyenlő hozzáférés elvének biztosítása a jó gyakorlat működésében.
- A 6-7 éves „Tehetségcsírák” életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó, saját ötlet és módszertárral rendelkező zenei műhely produktumának, valamint dokumentációjának megismertetése, tudás átadás az adaptálás iránt érdeklődő, potenciális partnereknek.
- A jó gyakorlat megismertetése a Kaposvári Egyetemről nyolc hetes szakmai gyakorlatra érkező óvodapedagógus hallgatókkal.

A tehetségműhely/jó gyakorlat 30 órás programjának célja:

A zenén keresztül a metallofon játék megszerettetése, olyan meglévő adottságok fejlesztése, melynek során fejlődik a gyermekek ritmuskészsége, zenei hallása, zenei alkotóképessége, ezáltal személyiségének fejlesztése.

2.2. A jó gyakorlat megvalósításának lépései:

Az elmúlt évek során kidolgozásra került a jó gyakorlat dokumentációja, ebben segítettek a pályázatok, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács Programja,

szakkönyvek, szakanyagok, zenei kiadványok, az ONME konferenciái a témában és a legfontosabb segítség: Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata c. könyve, mely alapján tehetséggondozó rendszerünk működik. Sokat olvastunk a témában és minden jó ötletet igyekeztünk beépíteni tehetséggondozó munkánkba és saját ötlettárat kidolgozni a fent említett szakanyagok alapján. Kidolgozásra került a metallofon tanítás módszertana. A 30 órás program nyolc modulból áll, egy modul több vázlatot tartalmaz a téma kidolgozásától függően. (II. sz. Melléklet 4. modul)

A jó gyakorlat kidolgozása modulok szerint:

(Komplex Tehetséggondozó Program; (I. sz. Melléklet)

1. modul: Ismerkedés a zene csodájával a Tücsök hegedűje című mese szárnyán
2. modul: Őszi hangulatok a zenében: Ősz szele zümmög
3. modul: Adventvárás: „A bűvös csengettyű”
4. modul: „Itt a farsang, hív a tánc”: Táncok a zenében (II. sz. Melléklet)
5. modul: Néphagyományok és Kodály Zoltán munkássága, értékes és érzelm gazdag zenével.
6. modul: Felelgetős ritmusok és dallamok a zenében: Ránki György: Kopogós
7. modul: Tavaszi hangulatok a zenében (első rész)
8. modul: Tavaszi hangulatok a zenében (második rész)

A vázlatok felépítése a következő:

(Négy műhelymunka vázlata: II. sz. Melléklet)

Ráhangolás, hangulat megteremtése, légkörjavítás

A tevékenység tartalma:

- Hangszerjáték, metallofon játék előkészítése: Gyenge pontok fejlesztése, erős pontok fejlesztése
- Hangszerjáték
- Kiegészítő tevékenység: Zenehallgatás

Értékelés, hatáselemzés

Szülők tájékoztatása

Módszertani ajánló a program megvalósításához:

(III. sz. Melléklet)

A módszertani ajánló tartalmazza a játékos módszereket és a metallofon játék

tanításának lépéseit, a műhelymunka folyamatát, a zenehallgatás módját. A tehetséggondozó munka adminisztrációjának helye a műhelynapló, ebben rögzítjük a tehetségműhelybe való beválogatás eredményeinek összegzését, a hatásvizsgálatokat és eredményeit, félévi és év végi feljegyzéseket a gyermekekről, ennek eleme a 30 órás program.

A jó gyakorlat fejlődésének mérföldkövei a megvalósítás időszakában:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja lehetőséget adott arra, hogy pedagógiai programunkban rögzítsük, milyen szolgáltatással bővítjük sajátos arculatunkat. Óvodánk is felmérte lehetőségeit, erősségeit és közösen eldöntöttük, hogy mit tudunk felvállalni, a tehetséggondozás terén. A zene iránt elkötelezett innovatív nevelőtestületünk határozata alapján 2007-ben elindítottuk a metallofon zenei műhelyt óvodánkban, igaz még nem volt ebben az időszakban kidolgozott tehetséggondozó rendszerünk. Az óvoda napirendjébe ágyazottan, akkoriban még a csoportszobában kialakított térben valósultak meg kezdeményezéseink.

2010-ben az „Óvodákban működő tehetséggondozó műhelyek támogatása” NTP-OKA II/1-NTP/OKA XX. pályázat kapcsán vettük fel a Tücsök Zenekar műhelynevet. Az elmúlt hat évben a pályázati lehetőségeket kihasználva alakítottuk ki a jó gyakorlat zenei eszköztárát, hogy minden tárgyi feltételt biztosítsunk a zenei műhely működéséhez. Zenei nevelésünk helyi gyakorlata, és a zenei nevelés művészeti nevelésben elfoglalt helye, arra ösztönzött bennünket, hogy Forrai Katalin módszerei nyomán kidolgozzuk a metallofon tanítás módszertárát. (III. sz. melléklet)

A jó gyakorlat programjának sikeres megvalósítását még további pályázatok segítették. A Tehetséghidak Program: Gazdagító Programpárok segítségével dúsító programokat tudtunk szervezni a gyermekeknek (koncertek, kirándulás), valamint lehetőség nyílt a tehetségműhely eszköztárának bővítésére is. A Referenciaintézmények Országos Hálózatának Kialakítása és Felkészítése pályázaton Előminősített Referencia Intézménnyé, majd 2015.augusztusában Minősített Referencia Intézménnyé vált óvodánk, benne a Tücsök Zenekar Zenei Tehetségműhellyel. A megvalósítás szempontjából ez azért fontos mérföldkő, mert ekkor a jó gyakorlat szakanyagainak kidolgozása tovább folytatódott és kidolgozásra került a jó gyakorlat átadásának folyamata és szabályzatai, me-

lyek a Pedagógiai Szolgáltatói Kézikönyvben kerültek rögzítésre. (Adaptációs csomag, mentorálás - hospitálás, a vendégek fogadásának szabályzata, a jó gyakorlat pénzügyi terve)

Ezzel párhuzamosan Nagy Jenőné útmutatásai alapján kidolgozásra került óvodánk tehetséggondozó rendszere, így elkészítettük a tehetséggondozó műhelyek dokumentációit, melyek rendszerbe foglalják a tehetségműhelyek, köztük a zenei tehetségműhely működését is.

Zenei továbbképzés Győr

**A zenei tehetségműhelyek
„munkájának” modellezése**

2014-ben Nagy Jenőné meghívására részt vettem a Zenei Tehetségműhely vezetői továbbképzésén Győrben, ahol Nagy Jenőnével és zenei tehetségműhely vezető kolléganőimmel közösen kidolgoztunk egy zenei ötlettárat zenei tehetségműhely vezető óvodapedagógusok számára, az itt felsorakoztatott módszerekből, ötletekből sokat tanultam, melyek szintén segítették a Tücsök Zenekar programjának megvalósítását, továbbfejlesztését.

Óvodánk hosszú évek óta fogadja a Kaposvári Egyetem óvodapedagógus szakra járó hallgatóit, egy hetes nyári és nyolc hetes összefüggő szakmai gyakorlatra, jelenleg eseti együttműködési megállapodás alapján. A hallgatók óvodánkban államvizsgáznak.

Intézményvezetőnk Gréti, a hallgatók és mentoraik

Óvodapedagógusként és ének-zene tanárként lehetőségem nyílt átlátni a zenei nevelés egészét óvodáskortól az általános iskola befejezéséig bezárólag, azt tapasztaltam, hogy korai gyermekkorban a gyermek ösztönösen fogékony bármire, ezért fontos a művészet, a zene értékeinek megismertetése, átadása számukra, később azonban nem feltétlenül ez a meghatározó. Mentorként célom, hogy a hallgatók számára is közvetítsem ezt a szemléletet, valamint lehetőséget adjak számukra, hogy hospitálás formájában bekapcsolódjanak a Tücsök Zenekar munkájába. Az elmúlt nevelési évben öt hallgató a IV. modult ismerte meg, melynek címe: „Itt a farsang, hív a tánc!”(II. sz. Melléklet)

Hospitálás a zenei tehetségműhelyben

Tánclépések kitalálása reneszánsz zenére

Együtt zenélnek a hallgatók és a Tücsök Zenekar

Tánclépések kitalálása reneszánsz zenére jelmezben

Csuklóláztató gyakorlatok léggömbbel

Egyetemi hallgatók a tehetségműhelyben
2016 október „Differenciált zenei képességfejlesztés” művészeti kurzus

2.3. Fejlesztendő területek:

Kompetencia területek:

A Tücsök Zenekar Tehetségműhely zenei műveltségterületen segíti és fejleszti az óvodáskorú gyermekek készségeit, képességeit, adottságait, a zene és a metallofon mint hangszer és az éneklés valamint a zenehallgatás iránti érdeklődés elmélyítését.

A jó gyakorlat az alábbi kompetencia területek fejlődését szolgálja:

Kognitív kompetenciák: a hangszerjáték összerendezett szem-kéz koordinációt igényel. A kreatív játékokhoz tartós figyelem koncentráció, megbízható emlékezet és gazdag fantázia szükséges.

Anyanyelvi kompetenciák: a tehetségprogramban a beszéd és a dallam összekapcsolása, tiszta kiejtés, beszéd és dalritmus, hanglejtés fejlődik az improvizációk során.

Szociális kompetenciák: nyugodt, barátságos légkör, szeretetet és bizalmat sugárzó pedagógusi tevékenység megteremtése. Közösségi érzés alakítása a közös hangszerjátékkal, dúsító programokkal.(koncertek, kirándulások)

Érzelmi - esztétikai kompetenciák: a zene átélése, érzelmek, hangulatok kifejezése, a zenei tevékenység során. (Esztétikai élménynyújtás zenei értékek átadásával, a zene csodájának átélése.)

Térészlelés: a metallofonon való térbeli tájékozódás gyakorlása, tájékozódás a hanglétrán, magas és mély hangok megjelenítése térben.

Vizuális – motoros - verbális emlékezet készségeinek, képességeinek fejlesztése: a metallofon játék gyakorlása, elsajátítása, mintakövetéssel, utánzással, valamint játékos módszerekkel.

A fentiekén kívül a tehetségműhelyben a gyermekek átlagon felüli adottságait, kreatív adottságait és motivációs adottságait fejlesztjük, melyeket minden egyes műhelymunka vázlataiban az adott témára vonatkozóan megfogalmazunk. (II. sz. Melléklet)

2.4. Az ellenőrzés, értékelés formái és jó gyakorlat eredményességét ellenőrző és értékelő eszközök:

A műhelymunka/jó gyakorlat eredményességét, a hatásvizsgálatok eredményei biztosítják. Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Egyesület által irányított „Tehetségígéretek gondozási rendszerének kiépítése az óvodai nevelés területén” (Nagy Jenőné) című empirikus kutatás formanyomtatványában rögzítjük a gyermekek fejlődésére vonatkozó mutatókat. A következő hatásvizsgálatok szerepelnek tehetséggondozásunkban:

A gyermekek átlagon felüli adottságainak, motivációs adottságainak, kreatív adottságainak mérése:

A tehetségműhelybe való beválogatáshoz elkészített meghatározott zenei szempontsor a gyermekek átlagon felüli adottságait, kreatív adottságait, motivációs adottságait méri a „Ryans-féle” becslési skálával.

A tehetségműhely vezető írásos értékelése a gyermekekről:

A tehetségműhely vezetője félévkor és év végén írásbeli értékelést készít a gyermekek műhelymunkájának eredményeiről, melyről réteg szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket.

A gyermekek önkontrollos hatásvizsgálata:

Minden foglalkozás végén, megfogalmazzák saját érzéseiket a műhelymunkával kapcsolatban, amelyet a műhelynapló rajzos diagnosztikaösszesítő nyomtatványában rögzítünk.

Rajzos diagnosztika a gyerekek eredeti ötleteiről:

Rajzos diagnosztikán jelöljük a gyerekek eredeti ötleteit, melyet a műhelymunka végén jelölünk. Az eredményt a műhelynaplóban rögzítjük, félévkor és év végén beszámolunk a szülőknek az eredményekről.

A műhelyvezetők önértékelő hatásvizsgálata:

Az önértékelés a nevelési év végén meghatározott szempontok alapján, kérdőíves formában történik, melyet a kijelölt felelős tehetségkoordinátor elemmez. A pedagógiai munka színvonalának javítása érdekében elkészítjük a szükséges intézkedési terveket, a felelősök, időintervallumok megjelölésével.

Szülők hatásvizsgálati kérdőíve: (IV.sz. Melléklet)

Szülők hatásvizsgálati kérdőívének célja, hogy a tehetséggondozó team információt kaphasson arról, hogy az intézményünkbe járó gyermekek szülei, mint közvetlen partnereink mennyire elégedettek, és milyen igényeket fogalmaznak meg a tehetséggondozó munkával kapcsolatban. Adott év májusának végén kerül sor a szülői kérdőívek kitöltésére, mely név nélkül történik és nem irányul személyes adatokra. Évente egy alkalommal (nevelési év eleje) réteg szülői értekezletet szervezünk, ahol a szülők tájékoztatást kapnak intézményünk tehetséggondozási rendszeréről.

A jó gyakorlat eredményességének mérhető mutatói:

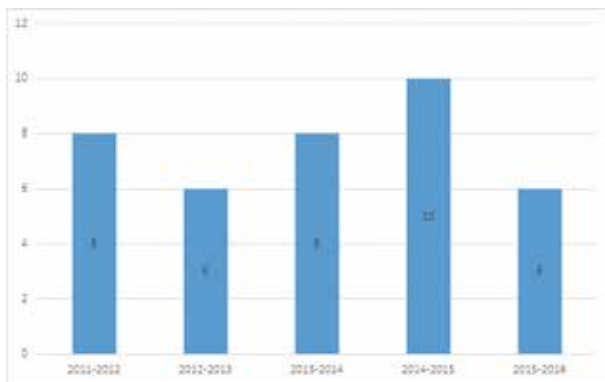
Az átfogó és részcélok megvalósításához elengedhetetlen a jó gyakorlat gazda megfelelő célirányos végzettsége, kompetenciái, adottságai. A „Tücsök Zenekar” jó gyakorlatot jelenleg egy zenei végzettséggel rendelkező óvodapedagógus vezeti.

Az esélyegyenlőség lehetőségének biztosítása a tehetségigérek neveléséhez:

1. sz. táblázat: Különleges bánásmódot igénylő gyermekek mutatói a tehetségműhelyben:

Évszám	Létszám a műhelyben:	Hátrányos helyzetű gyermek:	HHH helyzetű gyermek:	SNI gyermek:
2011 - 2012	6 fő	-----	1	-----
2012 - 2013	6 fő	-----	-----	-----
2013 - 2014	5 fő	1	-----	-----
2014 - 2015	5 fő	3	-----	-----
2015 - 2016	8 fő	1	-----	-----
2016 - 2017	8 fő	-----	-----	-----
ÖSSZESEN	38 fő	5	1	

A táblázatból kitűnik, hogy kevés hátrányos helyzetű gyermek járt a tehetségműhelybe, azonban fontos az esélyegyenlőség biztosítása számukra is. 2016-ban egy Tücsök zenekarba járó hátrányos helyzetű kisfiúnak sikerült hangszerket vásárolni a Nivea: "Karolj fel egy családot!" pályázati program keretében.

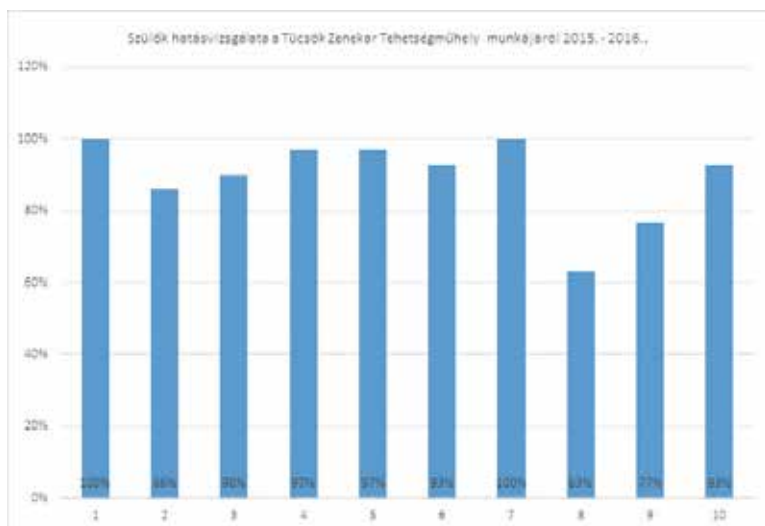
1.sz. Diagramm: A Tücsök Zenekar jó gyakorlat eredményességének mutatói a szereplésekre való felkérések alapján:

A tehetséggondozás célja elsősorban a zene megszerettetése, emellett azonban a gyerekekkel és a szülőkkel együtt büszkéek vagyunk arra, hogy sok felkérést kapunk, mely az 1.sz. diagramm eredményeiben látható.

2. sz táblázat: A Tücsök zenekar eredményessége a zeneiskolába járó gyermekek tükrében.

Évszám	A műhelybe járó gyermekek száma	Zeneiskolába beiratkozott	Jelenleg is zeneiskolás
2011 - 2012	7	4	3
2012 - 2013	6	5	5
2013 - 2014	5	4	4
2014 - 2015	5	3	3
2015 - 2016	8	7	7
Összegzés:	31	23	22

A táblázatban a zeneiskolába beíratott és a jelenleg is zeneiskolába járó gyermekek adatai láthatóak.

**2. sz. diagramm: Szülői elégedettségi vizsgálatok:
2015-2016. (IV. sz. Melléklet)**
(Nyolc kiadott kérdőívből hat érkezett vissza.)

A szülők 1-5 fokozatú skálán értékelték. Az eredmények összességében jónak mondhatók, az első és a hetedik kérdésre adott válaszok a maximumot érték el: a szülők egyetértének a Nemzeti Tehetségprogram szellemiségével, valamint elégedettek a tehetségműhely vezető munkájával és úgy érzik, gyermekük fejlődött a tehetségműhelyben eltöltött idő alatt. A legkevesebb pontot a hatodik kérdés érte el: ez a „Dolgozzunk együtt!” - programra vonatkozik. A szülők szívesen segítenek, melyet sokszor az időhiány gátol.

Néhány emlékezetes műhelymunka, melynek anyagából a tehetségígéretekkel közösen dolgoztuk ki a színpadi változatot:

Ránki György: Kopogós; Pillanatképek

Ránki György: Kopogós

- A „Siker kulcsa te vagy!” Tehetséggondozó Konferencia a Bárczi Gusztáv Módszertani Központ szervezésében: Kaposvári Polgármesteri Hivatal Díszterme
- Génius Tehetségnap
- „Rejtőzködő kincsek, kincset érő tehetség”: Tehetségnap, a Művészeti bázisóvoda 10 éves évfordulója alkalmából.
- „Gyökereket és szárnyakat adunk!”-Tehetségnap
- Kaposvári Óvodák Mesemondó találkozójának megnyitója
- Liszt Ferenc Zeneiskola Tehetségnap
- Toponári Tehetségtár

Krieger: Menuett

- Advent Toponáron
- Adventi Pajtaszínház: Kaposvár Fő tér
- Advent a Toponári Idősek Otthonában
- Ovis karácsony
- „Csoda-Pók-Háló” Tehetséggondozó Konferencia a Bárczi Gusztáv Módszertani Központ szervezésében: Együd Árpád Művelődési Központ Kaposvár

Mozart: Varázsfuvola:

A bűvös csengettyű-Karolina Kamarakóruossal közösen

- Advent Toponáron
- Idősek klubja
- Ovis Karácsony

„Száncsengő”-Adventi előadás, a Karolina Kamarakóruossal közösen

- Advent Toponáron
- Pajtaszínház
- Idősek klubja
- Ovis Karácsony

Kodály Zoltán: Ének és kopogós: Kis kece lányom

ONME őszi Konferencia megnyitója; Budapest 2015.

- „Rejtőzködő kincsek, kincset érő tehetség.”: Tehetségnap, a Művészeti bázisóvoda 10 éves évfordulója alkalmából.
- Liszt Ferenc Zeneiskola Tehetségnap
- Toponári Tehetségtár
- ONME Budapesti Konferenciája 2015.ősz
- „Fogjunk össze az óvodások sikeres zenei tehetséggondozásáért”- szakmai konferencia Kaposvár 2016.
- Ovi koncert-Festetics Karolina Központi Óvoda
- Búcsúzkodó a Festetics Karolina Központi Óvodában

A Tücsök zenekarba járó gyermekek

eredményességének mutatói összegezve:

A jó gyakorlat hatása a célcsoportokra, érintettekre, az intézmény működésére: A Tücsök zenekaros gyerekek örömmel vesznek részt a műhelymunkákon, kiváló motivációs adottságokkal rendelkeznek. Szívesen oldják meg a játékos zenei feladatokat, fejlődik monotónia tűrésük, örömmel szerepelnek a különböző rendezvényeken. Fejlődik zenei hallásuk, ritmusérzékük, kreatív adottságaik, igazi közösséggé kovácsolódunk. A szülők örömmel veszik a tehetséggondozást, ezért szívesen íratják be óvodánkba gyermeküket.

2.4. A tehetségműhely tárgyi és humán erőforrásai:

A pályázati összegek lehetővé tették jó minőségű metallofonok beszerzését a hangszerjátékhoz, fényképezőgép és laptop vásárlását a dokumentációk elkészítéséhez. A 30 órás program megvalósítását új hangszerek, hangolt csengők, Orff xilofon, alt metallofon hangok és dobok beszerzése tette változatossá. A tehetségműhely számára állandó műhelysarok került kialakításra, ahol az eszközök és információk táblák is helyet kaptak. A műhelysarokban elhelyezésre kerültek a hívóképek, a műhelymunka eredményességét mérő rajzos diagnosztikák, a gyermekek önkontrollós hatásvizsgálatának rajzos diagnosztikája. A tehetségműhelyt vezető óvodapedagógus rendelkezik a zenei kompetenciákkal, magas szintű hangszeres tudással bír és elkötelezett a zenei nevelés iránt. (éneke-zene tagozatos általános iskola, hangszeres tudás (furulya, zongora) éneke-zene tanár másoddiploma, valamint több zenei és népzenei tanfolyam.)

2.5. Adaptációs algoritmus az átadáshoz:

A szolgáltatás célja, tehetségterületen a zenei jó gyakorlat átadása. Az adaptációs folyamat során iránymutató a Minősített Referencia Intézmény Működési Szabályzata, melyet a Pedagógiai Szolgáltató Kézikönyv tartalmaz. Elkészült a jó gyakorlat átadásának folyamatszabályozása, mely tartalmazza a folyamat előzményeit, (pl.: kapcsolat felvétel, forgatókönyv kidolgozása, felkészülés), a szolgáltatás megvalósításának lépéseit, a szolgáltatást követő feladatokat, a dokumentáció elvégzését és archiválását. Kidolgoztuk a szolgáltatói kínálat hospitálás-helyszíni tapasztalatszerzésre és mentorálásra vonatkozó szabályzatait, eljárásrendjét. A szabályzatok, eljárásrendek részleteiben tartalmazzák a folyamat egyes elemeit, a hatásköröket és a vendégek fogadásának forgatókönyvét.

A következő szolgáltatásokat tervezzük a leendő adaptáló számára: a hospitálás-helyszíni tapasztalatszerzés, valamint a mentorálás lehetőségét.

Hospitálás, helyszíni tapasztalatszerzés terén vállaljuk az óvoda- és tehetséggondozó munkájának bemutatását, a zenei tehetségműhely jó gyakorlatának gyakorlati és elméleti bemutatóját, valamint vállaljuk, hogy a jó gyakorlatot bevezető intézménybe is látogatást végzünk. (Mentorálás)

A jó gyakorlat kidolgozott adaptációs csomagja tartalmazza a jó gyakorlat 30 órás programját, Módszertani ajánlót a program megvalósításához, a játékos hangszertanuláshoz szükséges módszertani eszköztárat (korongok, pálcikák,

ritmuskártyák...), a jó gyakorlat klasszikus zenei anyagát CD-én, a Tücsök bábot és a rajzos, kézzel készített Hívókép könyveket, melyek a Tücsök Zenekar dal-anyagát tartalmazzák.

Adaptációs csomag

2.6. Korábbi publikációk:

Hogyan gondozzuk a zenei tehetségigértéket az óvodában?

(Módszertani ötletek óvodapedagógusoknak) Szerkesztette: Nagy Jenőné c. könyv társszerzője: Tóthné Keszeg Ildikó: Néphagyományok és Kodály Zoltán- az óvodás tehetségigértékek nevelése értékes és érzelem gazdag zenével: Tücsök Zenekar Zenei Tehetségműhely 122.-129. 2016.

Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács Kaposvári Tehetségnaptár című kiadványa: Élményeim és tapasztalataim a Nivea „Karolj fel egy családot!” című pályázat kapcsán: Kiss Gábor Adrián bemutatása:

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM:

1. Nagy Jenőné: *Hogyan gondozzuk a zenei tehetségigéreteket az óvodában?* Módszertani ötlettár óvodapedagógusoknak"Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" sorozat 7. száma. Szerkesztette: Nagy Jenőné Szolnok,2015. 5-159.p.Lektorálta: Turmezeyné dr. Heller Erika
2. Nagy Jenőné: *Tehetségigéreteket gondozásának elmélete és gyakorlata: Módszertani könyv óvodapedagógusoknak"* Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" sorozat 6. száma Szerkesztette: Nagy Jenőné Szolnok, 2012.5-179.p.
3. *A Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda Referencia intézményi Portfóliója* 2015.
4. Tóthné Keszeg Ildikó: *Az óvodáskorú gyermekek zenei nevelése, tehetséggondozása, zenei tehetséggondozása és mentori munkám összefüggései, kapcsolata;* Mentor szakdolgozat 2016. Konzulens: Nagyné Árgány Brigitta; Opponens: Balázs István

I. sz. melléklet:

A Tücsök Zenekar Zenei tehetségműhely Komplex Tehetséggondozó Programja

KOMPLEX TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM 2016-2017.

Tehetségterület: zenei tehetségműhely interperszonális, intraperszonális képességek megerősítésével.

Műhelyvezető: Tóthné Keszeg Ildikó

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	ERŐS PONTOK FEJLESZTÉSE	GYENGE PONTOK FEJLESZTÉSE	LÉGKÖRJÁVÍTÁS, LÉGKÖMEGERŐSÍTÉS	KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	TÁRGYI FELTÉTELEK
Ismerkedés a zene csodájával a Tücsök hegedűje című mese szárnyán Négy hét Dalanyag: Cicukám kelj fel Lipem, lopom	Éneklési készség fejlesztése, Kérdés, felelet játék. Önálló éneklés megerősítése Ismerkedés a metallofonnal	Csuklómozgató ujjgyakorlatok Ritmuszzenekar alakítása Énekverseny rendezése, differenciált munka párokbán, dallamhangok keresése hangolt csengőkkel és metallofon lapokkal.	Utazás zene országba a Tücsök bábbal és az ajándék mesével Magas és mély hangú hangszerek válogatása Rossini: Macska duett: A zene humorának átélése. Lipem, lopom című dalosjáték bemutatása, eljátszása	Mendelsson: é-moll hegedűverseny, szabad mozgás leplekkel Vivaldi: Négy évszak: Ősz: mozgás improvizáció	Ajándék-mese Hangvilla Tücsök báb Leplek Cd lejátszó és cd Metallofonok, Orff xilofon Falevél formájú ritmuskártyák Metallofon lapok Hangolt csengők, Korongok, Furulya Ritmushangszerek Hangszerek képei
Őszi hangulatok a zenében, Ősz szele zümmög Három hét Késő őszi hangulatok megéreztetése a zene csodájával A művészetek komplexitása A zene iránti érzékenység alakítása Dalanyag: Gryllus Vilmos: Ősz szele zümmög	Ritmuszjáték a dalhoz Hangszerjáték sémáról, színkottáról, egyénileg és párokbán. Zenekart alakítunk.	Játékos ujjgyakorlatok színes léggyömbökkel. A dallamot térben mutatjuk. Dallamviszhang játék. Éneklési készség alakítása. Játék hangolt poharakkal.	A dal bemutatása, mozgás improvizáció, színes, őszi falevelekkel. Messenet: Meditáció, mozgás improvizáció Hangszerkészítés. A tücsök báb simogtat és bátorít.	Falevél nyomatok készítése: zenehallgatás közben: Vivaldi: Négy évszak: Ősz Paganini-Liszt: La campanella: Ecsetnyomok, foltok képzése a zenére, a téma kirakása, pálcikákkal.	Gitár, Cd lejátszó, cd termékek, Olló, ragasztó a hangszerkészítéshez Tücsök báb Falevelek Rajzlapok festék, ecsetek, pálcikák Ritmushangszerek Metallofonok, Színkotta Séma

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	ERŐS PONTOK FEJLESZTÉSE	GYENGE PONTOK FEJLESZTÉSE	LÉGMŰRÁVÍTÁS, LÉGMŰMEGERŐSÍTÉS	KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	TÁRGYI FELTÉTELEK
Adventvárás: A búvós csengettyű Három hét A zene csodájának átélé- se, Mozart muzsikájának megismerésével. Adventi hangulat alakítása.	Ritmuszgyakorlása, ritmus viszhang játékkal. Hangszerjáték. Mindenki egy dallam- részletet gyakorol, és azt megjegyzi. A hangok pontos helye a hangszeren. Életkoruknak megfelelő tempóban való gya- korlás.	Magas- mely zenei fogalom párok gyakor- lása, a Varázsviola két árijának Sarastro áriája -Éj királynője árijának segítségével. A búvós csengettyű dallam hangjainak megkeresése hangolt csengőkkel, az óvónó dúdolás alapján. Dallamrészlet kirakása korongokkal és elhelye- zése a hangszeren.	Mozart megismerése képekkel. A búvós cse- ngettyű meghallgatása, az óvónó metallofon játéka. A búvós csengettyű kírákó. Hangszerpárok keresése, hangszíniuk alapján. Handel: Halleluja kórus	A varázsviola meséje röviden. A búvós csengettyű zenehallgatás. Leopold Mozart: Szánkázás, dvd- részlet, téli képekkel. Festés.	Kírákó Ritmus és dallamhang- szerek. Gyertya Cd- lejátszó, cd. Projektor, kivetítő, net-book Rajzlap, festékek, ecsetek. Metallofonok, hangolt csengők Korongok Hangolt poharak
„Itt a farsang, hív a tánc” Táncok a zenében Négy hét Régi korok zenéjének megismertetése a táncokkal. Dalanyag: Magyar tánc: 1562-ből Mackó, mackó ugorjál	Hangszerek válogatása, ritmusjáték. Hangszerjáték, metallofon sémával, korongokkal. A dallam felidézése emlékezetből. Mackó, mackó: hangszer játék: motívumonkénti gyakorlás: azonoságok, különbségek megfigye- lése a dallamban, majd az egész dal gyakorlása a hangszeren.	A dallamvonal lerajzolása az óvónó dallamdúdoló- sa alapján. A dallam mutatása térben. Mackó, mackó: A dallam kírákása metallofon lapokból. A dal hangjaiból dallam rögtönzése a metallofonon.	A zenében hallott hangszerek képeinek kiválasztása Táncmozdulatok kitalálása a zenére, a mozdulatok finomítása és a tánc gyakorlása korhú hangulatot idéző ruhákban. Toponár „medvés” hagyományának felelevenítése.	Zenehallgatás: Az óvónó előadása: Édes rózsám, szívem kedvese Korabeli hangszerek képeiből tablót készítenk. Reneszánsz kórusmű meghallgatása: Lassus: Asszonyom, édes úrnóm Bartók Béla: Gyermek- eknek Grieg: Peer Gynt: A hegyi király barlangjában: mozgás improvizáció	Hangszerek képei Projektor, kivetítő, net-book, Metallofonok, séma, korongok, Ritmushangszerek. Hangszerkártyák: fúruya, köcsögduda, fadobok, gítár, Olló Ragszító, Rajzlap Korhú ruhák Maci ujjbábok Hangszerek képei
Néphagyományok és Kodály Zoltán munkás- sága, értékes és érzelem gazdag zenével Négy hét Zenei adottságok komplex fejlesztése és a néphagyományok ötvözése Kodály Zoltán munkásságával.	Ritmusjátékok párokban Ritmusa s dallamkírákó kártya. Hangszerjáték: a dal gyakorlása motívumon- ként korongok és séma segítségével. Ritmuskíséret lábdob- bantással, tapssal.	Csuklómozgató ujjgyakorla- tok színes léggömbökkel. Kodály Zoltán: Hány já- nos: Bécsi harangjátéka hallott hangszer képeknek kiválasztása és megnevezése. Dallamkitalálás a Hány János mesekönyv képillusztrációjára. A ritmusosztinató gya- korlása: egyik csoport a dallamot, másik csoport a ritmust játssza.	Párnás tánc kitalálása hó- fehér párnákkal: Kodály Zoltán: Ének és kopogós: Kis kece lányom Párnatánc megtekintése: Youtube, újabb táncdépések kitalálása. Dvd részlet megtekintése: Kodály Zoltán: Hány János: Intermezzo Ritmusjátékok: Kodály Zoltán ritmusosztinatója a Kis kece lányom című dalhoz.	Kodály Zoltán: Hány Já- nos: Intermezzo: A téma kírákása pálcikákkal A Hány János történe- tének meglevenítése képalkotással. A történet hallgatása zenével együtt.	Hófehér párnák, gyertya Színes léggömbök Ritmuskártyák, korongok, pálcikák Hány János története könyvben és cd-en. Metallofonok, fadob, hangvilla Rajzlapok, festékek, ecsetek.
Felelgetős dallamok és ritmusok a zenében: Ránki György: Kopogós Négy hét A gyermekek zenei adottságainak komplex fejlesztése	Hangszerjáték, sémával és korongokkal.	A dal ritmusképének eltapsolása párokban, fe- lelgetve, motívumonként. Becsapós taps játék. A kopogós ritmusának eljárása testjátékkal, tapssal, majd kövekkel. Egymásra figyelés, a közös zenélés öröme.	Ránki György: Ének és kopogós: Az eredeti mű meghallgatása Ajándék zene: Profokjev: Péter és a farkas A szereplők bőrébe bújva, leplekkel mozgás improvizáció. Egyszerű ritmus rögtönzé- se, ritmushangszerekkel, kírákása pálcikával, lerajzolása papírra.	Kodály Zoltán: Kállai kettős: Dvd részlet A Péter és a farkas történetének kifejezése, rajzban. Szinfonikus nagyzenekari tabló készítése. Chopin varázslatos zongorajátéka: Grande Valse Brillante, az ismétlődő részek kírákása pálcikával.	Cd lejátszó, cd Leplek, ritmushangszerek Rajzlapok, zsírkrták Hangszerek képei Pálcikák Metallofonok, és Metallofon lapok, Ritmuskártyák

MODULOK IDŐINTERVALLUM CÉLOK	ERŐS PONTOK FEJLESZTÉSE	GYENGE PONTOK FEJLESZTÉSE	LÉGKÖRJAVÍTÁS, LÉGKÖMEGERŐSÍTÉS	KIEGÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	TÁRGYI FELTÉTELEK
Tavaszi hangulatok a zenében: első rész Négy hét Zenei képességek komplex fejlesztése, hangszerjátékkal, játékos mozgással, zenehallgatással.	Gryllus Vilmos: Csipp, csepp csepereg A dal gyakorlása motivumonként hangszerjátékkal A dal hangjainak kikeresése metallofon lapokon.	Játékos ujjgyakorlatok. A dal gyakorlása dallam és ritmusvisszhang játékkal. Zenei fogalompárok gyakorlása, össze-vissza Halk-hangos különbségnek gyakorlása. Az ének gyakorlása, kánonban is.	Napocska báb köszönti a gyerekeket. Játékos, ritmikus mozgás kitalálása mondókára. Schubert: A pisztráng: a zene hangulata. Ki volt Schubert? Vihar effektusokat hallgatunk, majd esőhangokat csalogatunk testjatekkel.	Vivaldi: Négy évszak: Tavasz, hangulati elemek festése Schubert: A pisztráng: mozgás improvizáció leplekkel, rövid történetet találunk ki a zenére. Kodály Zoltán: Katalinka: Katicabogarak színezése Beethoven: VI. F- dúr, Pastorale szimfónia, V. tétel, részlet: Történet kitalálása a zenére	Napocska báb Metallofonok, korongok Rajzlapok festék Cd lejátszó, cd Metallofon lapok Rajzlapok Színescseruzák

II. sz. melléklet:

A tehetségműhely neve: Tücsök Zenekar Zenei tehetségműhely.

A vázlatokat készítette: Tóthné Keszeg Ildikó

A vázlatok a Tücsök Zenekar zenei tehetségműhely 30 órás programjának IV. modulját tartalmazza műhelymunka keretében.

IV. MODUL: (összesen 4 műhely tevékenység)

A modul címe:

„Itt a farsang, hív a tánc!” Táncok a zenében

A modul fejlesztési területe:

- Régi korok táncainak megismertetése játékos zenei feladatokkal.
- Lakóhelyünk „medvés” hagyománya.

IV. MODUL: 11. műhelytevékenység

Célja: A zene sokszínűségének megismertetése a táncokkal.

Dalanyag: Magyar tánc 1562-ből

310. Magyar tánc 1562

A műhelymunka feladatai:

- **Átlagon felüli adottságok fejlesztése:** zenei hallás fejlesztése hangszer-felismeréssel.
- **Motivációs adottságok fejlesztése:** az együttzenélés örömének meg-
érettetése, érdeklődésük felkeltése zenehallgatással.
- **Kreativitás fejlesztése:** ritmus kíséret kitalálása.

11. 1. Ráhangolás, hangulat megteremtése, légkörjavítás:

- Reneszánsz tánc megtekintése (<https://www.youtube.com/watch?v=TuVDKkOSCgk>)
- A műhely szeretett bábja, a kis Tücsök köszönti a gyerekeket.

11. 2. A tevékenység tartalma:

a. Gyenge pontok fejlesztése:

- Táncmozdulatok kitalálása közösen a zenére. Törekedjünk esztétikus, harmonikus mozgásra. (Egyenletes járás, taps, szökellő mozdulatok, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő mozdulatok kidolgozása.

b. Erős pontok fejlesztése:

Hangszerjátékkal:

- A dallam gyakorlása, lejátszása motívumonként, metallofon sémáról, az első motívum gyakorlása.

c. Kiegészítő tevékenység:

- Édes rózsám, szívem kedvese c. dal előadása: az óvónő éneke, furulya játéka.

11. 3. Értékelés, hatáselemzés:

- Rajzos diagnosztika: önértékelés 3 fokú rajzos diagnosztikán: „Hogy érzem magam?” Minden gyermek az alá a kép alá teszi a jelét, ahogy érezte magát. Az óvónők lefényképezik, majd az eredményt írásban rögzítik.
- Kreativitás vizsgálat: Szerintetek ki volt ma a legötletesebb? Ki találta ki a legjobb táncmozdulatot?” Faliújságunkon elhelyezünk egy Tücsök rajzot, körülötte a gyermekek jelével. A gyermekek véleménye alapján, egy vagy minden gyermek jele a Tücsök rajzra kerül.

11. 4. Szülők tájékoztatása:

- Visszatekintő a műhelymunka fényképeiből.

Az első műhelymunka során a hallgató feladatai:

- A hallgató figyelje meg és jegyzetelje le a műhelymunka folyamatát, a játékos módszereket, a tehetségműhely zenei anyagát és saját véleményét a látottakkal kapcsolatosan.

IV. MODUL: /12. műhelytevékenység

Célja: A zene sokszínűségének megismertetése a táncokkal.

Dalanyag: Magyar tánc 1562-ből

A műhelymunka feladatai:

- **Átlagon felüli adottságok fejlesztése:** zenei emlékezet fejlesztése gyakorlással.
- **Motivációs adottságok fejlesztése:** az együttzenélés és táncos mozgás örömeinek megéreztetése
- **Kreativitás fejlesztése:** az eddigi ötletek továbbgondolása, gyakorlás

12. 1. Ráhangolás, hangulat megteremtése, légkörüjavítás:

- Táncmozdulatok kitalálása, kidolgozása, közösen a zenére, a hallgatók bevonásával. Az elmúlt alkalommal kitalált mozdulatok finomítása. „Törekedjünk esztétikus, harmonikus mozgásra.” (Egyenletes járás, taps, szökellő mozdulatok, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő mozdulatok kidolgozása.)

12. 2. A tevékenység tartalma:

a. Gyenge pontok fejlesztése:

- A táncdallam dallamvonalának lerajzolása papíron, a műhelyvezető dal-
lam dúdolása alapján.
- Ezt követően együtt dúdoljuk és mutatjuk térben a dallamvonalat.
- Játékos ujjgyakorlatok.

b. Erős pontok fejlesztése:

Hangszerjátékkal:

- Reneszánsz, szöveg nélküli dallam gyakorlása, zenei soronként, a második zenei sor gyakorlása és összekapcsolása az első zenei sorral, metallofonon, korongok és séma segítségével.

Kiegészítő tevékenység:

Lantzene hallgatása: lant (korabeli hangszer képeinek összerakása (puzzle)

„Reneszánsz zene Mátyás király udvarában:”

<https://www.youtube.com/watch?v=Oi5NADUQT3k>

12. 3. Értékelés, hatáselemzés:

- Rajzos diagnosztika: önértékelés 3 fokú rajzos diagnosztikán: „Hogy éreztem magam?” Minden gyermek az alá a kép alá teszi a jelét, ahogy érezte magát. Az óvónők lefényképezik, majd az eredményt írásban rögzítik.
- Kreativitás vizsgálat: „Szerintetek ki volt ma a legötletesebb? Ki találta ki a legjobb mozdulatot?” Faliújságunkon elhelyezünk egy Tücsök rajzot, körülötte a gyermekek jelével. A gyermekek véleménye alapján, egy gyermek jele a Tücsök rajzra kerül.

12. 4. Szülők tájékoztatása:

- Visszatekintő a műhelymunka fényképeiből.

A második műhelymunka során a hallgató feladatai:

- A hallgató feladatai: kapcsolódjanak be a reneszánsz tánclépések kitálásába, figyeljék meg a ráhangolást, a metallofon játék módszereit, a gyenge és erős pontok fejlesztését, a kiegészítő, lazító tevékenységet és a hatásvizsgálatokat.

IV. MODUL: 13. műhelytevékenység

Célja: A zene sokszínűségének megismertetése a táncokkal.

Dalanyag: Magyar tánc 1562-ből

A műhelymunka feladatai:

- Átlagon felüli adottságok fejlesztése: zenei emlékezet fejlesztése gyakorlással.
- Motivációs adottságok fejlesztése: az együttzenélés örömeinek megéreztetése, gyakorlással.
- Kreativitás fejlesztése: közösen kitalált tánclépések továbbgondolása

13. 1. Ráhangolás, hangulat megteremtése, légkörjavítás:

- A meglepetés kosaramban korhű hangulatot idéző szoknyákat, mellényeket, fejdíszeket rejtik el. Beöltözünk és az előző alkalommal kitalált táncot eltáncoljuk jelmezekben.

13. 2. A tevékenység tartalma:

a. Gyenge pontok fejlesztése:

- Játékos ujjgyakorlatok.

b. Erős pontok fejlesztése:

Hangszerjátékkal:

- A dallam záró sorának gyakorlása.
- Az eddig korongok és séma segítségével gyakorolt dallam felidézése emlékezetből. „Te már emlékezetből is tudod?”(Akinak szükséges elővarázsolom a korongokat és a sémát.)

c. Kiegészítő tevékenység:

- Reneszánsz kórusmű meghallgatása: Orlando di Lasso: Asszonyom, édes úrnőm: (Matona mia cara) (www.youtube.com/watch?v=lmf2H7lxNDY)

13. 3. Értékelés, hatáselemzés:

- Rajzos diagnosztika: önértékelés 3 fokú rajzos diagnosztikán: „Hogy éreztem magam?” Minden gyermek az alá a kép alá teszi a jelét, ahogy érezte magát. Az óvónők lefényképezik, majd az eredményt írásban rögzítik.
- Kreativitás vizsgálat: „Szerintetek ki volt ma a legötletesebb? Kinek a tánca volt a legszebb?” Faliújságunkon elhelyezünk egy Tücsök rajzot,

körülötte a gyermekek jelével. A gyermekek véleménye alapján egy gyermek jele a Tücsök rajzra kerül.

13. 4. Szülők tájékoztatása:

- Visszatekintő a műhelymunka fényképeiből.

A harmadik műhelymunka során a hallgató feladatai:

- A hallgató kapcsolódjon be a játékos ráhangoló tevékenységbe (beöltözés a gyerekekkel együtt reneszánsz stílusú ruhába, a gyenge pontok fejlesztésére (csukló lazító gyakorlatok léggömbbel). Figyelje meg a metallofon játék módszereit (korongok, séma, hanglétra). Aki szeretne bekapcsolódni a reneszánsz dallam hangszerjátékába, furulyával és ritmushangszerrel bekapcsolódhat. A kiegészítő tevékenység (zenehallgatás) puzzle kirakásába a gyerekekkel közösen vegyen részt. Figyelje meg a hatásvizsgálatok értékelését, ha szeretne, szóljon hozzá az értékeléshez.

IV. MODUL: /14. műhelytevékenység

Célja: A zene sokszínűségének megismertetése lakóhelyünk „medvés” hagyományával.

Dalanyag: Mackó, mackó ugorjál (m-r-d)

A műhelymunka feladatai:

- **Átlagon felüli adottságok fejlesztése:** zenei emlékezet, zenei hallás fejlesztése zenei játékokkal
- **Motivációs adottságok fejlesztése:** maci ujjbábokkal, zenehallgatással, közös énekléssel.
- **Kreativitás fejlesztése:** dallam rögtönzése a metallofonon a gyermekdal három hangjából.

14. 1. Ráhangolás, hangulat megteremtése, légkörjavítás:

- „Ajándékot hoztam nektek a kosaramban.” (maci ujjbábokat)
- Toponár „medvés” hagyományának felelevenítése. (Bármilyen mese is jó.) Meghallgatunk Bartók Béla: Magyar képek: Medvetánc c. művéből egy részletet. <https://www.youtube.com/watch?v=vJkWrisEAtI>
- „Táncoltassuk meg a maci ujjbábokat a zenére.”
- „Állatok hangját halljátok, ha a mackó hangját halljátok, akkor tapsoljatok egyet.”
-

14. 2. A tevékenység tartalma:

a. Gyenge pontok fejlesztése:

- *Bartók Béla: Gyermekeknek:* részletek. „Emeld magasra annak a hangszernek a képét, amit hallasz!” (zongora)
- A dal óvónői bemutatása, majd eljátsszuk játékával és sokszor elénekeljük együtt.

Páros munka:

„Keresd meg az állandó párodat!”: Egyidejűleg történik, forgó rendszerben: A terem egyik részében kirakom a metallofon lapokat, másik részében a metallofont, harmadik részében a mackó formájú ritmuskártyákat. Mindegyik gyermek kipróbálhatja magát, a párjával együtt, ezekben a játékos feladatokban:

- A dal három hangjának kirakása metallofon lapokból.
- A mackó, mackó ugorjál c. dal, három hangból álló hangkészből dal-lam rögtönzése a hangszeren.
- A dal ritmusának kirakása mackó formájú ritmuskártyákkal.
- Játékos ujjgyakorlatok: mindenki együtt végzi.

b. Erős pontok fejlesztése:

Hangszer játékkal:

- A dal motívumonkénti gyakorlása, korongokkal és metallofon sémával.
- A dal egészének gyakorlása a hangszeren, közösen (párokban) és egyénileg.

Kiegészítő tevékenység:

- Grieg: Peer Gynt: A hegyi király barlangjában.”Utánozzátok annak az állatnak a mozgását, mely eszetekbe jut. („Maci?”)

14. 3. Értékelés, hatáselemzés:

- *Rajzos diagnosztika:* önértékelés 3 fokú rajzos diagnosztikán: „Hogy éreztem magam?” Minden gyermek az alá a kép alá teszi a jelét, ahogy érezte magát. Az óvónők lefényképezik, majd az eredményt írásban rögzítik.
- *Kreativitás vizsgálat:* „Szerintetek ki volt ma a legötletesebb? Melyik macskónak volt a legeredetibb mozgása?” Faliújságunkon elhelyezünk egy Tücsök rajzot, körülötte a gyermekek jelével. A gyermekek véleménye alapján egy gyermek jele a Tücsök rajzra kerül.

14. 4. Szülők tájékoztatása:

- Visszatekintő a műhelymunka fényképeiből.

A negyedik műhelymunka során a hallgató feladatai:

- A hallgató figyelje meg a ráhangolást, kapcsolódjon be a Mackó, mackó ugorjál.c dal játékába, a páros munkába, (mely forgó rendszerben történik és minden gyermeknek egy hallgató a párja), figyelje meg a m-r-d hangkészletű dal gyakorlását metallofonon. Kapcsolódjon be furulya játékkal a közös zenélésbe. Figyelje meg a hatásvizsgálatok értékelését, ha szeretne, szóljon hozzá az értékeléshez.

III. sz. melléklet

Módszertani ajánlás a Tücsök Zenekar Tehetségműhely/jó gyakorlat programjának megvalósításához

Előszó

Kedves felhasználó! Szeretettel köszöntelek a zene világában. A Tücsök Zenekar tehetségműhely/jó gyakorlat komplex programjának első és utolsó fejeze-

te keretbe foglalja a harminc órára lebontott vázlatait. A Tücsök báb, a tehetségműhely szeretett bábja és jelképe köszönti a gyerekeket az első fejezetben, majd az utolsó fejezetben elbúcsúzik, közben a sok-sok játékos foglalkozáson, viccelődik, bátorít, simogat, vigasztal. A műhelyvezető pedagógus, vállalkozó és kitaláló kedvén, játékoságán, humorán múlik, hogy hívja elő a gyerekek mágikus képzeletét a báb segítségével.

A komplex tehetséggondozó program minden fejezete tartalmazza a zenetörténet gyöngyszemeit, nem zenetörténeti sorrendben, hanem, egy-egy téma, modulok köré, az aktualitásokhoz, dalanyaghoz kapcsolódóan. Igyekeztem olyan zenei anyagot összeválogatni, mely az óvodás és esetleg kisiskolás gyermekek számára is érthető és feldolgozható, ami segíti átlagon felüli adottságainak, kreatív adottságainak és motivációs adottságainak kibontakoztatását.

Minden vázlat tartalmaz hangszerjátékot (metallofon), melyhez olyan dalanyagot válogattam, melynek segítségével a gyerekek elsajátítják az alapokat, amihez lehet ritmosztinátót kitalálni, és zenekarként együtt zenélni. Minden műhelymunka részletesen tartalmazza a hangszerjáték elsajátításának játékos módszereit

Az adaptációs csomag tartalmazza, a felhasználáshoz szükséges vázlatokat, eszközöket, nyomdai anyagokat, ritmuskártyákat, cd-t, Power-point bemutató anyagot a műhelyről, és dvd felvételt egy foglalkozásról. A youtub- ról letölthető zenei részletek linkje az adott vázlatban megtalálható, és ezt a linket a Google-ba kell beírni.

A vázlatok cserélhetők, új ötletekkel bővíthetők, az adaptáló intézmény tárgyi és személyi feltételeinek megfelelően.

Helyszíni hospitálás alkalmával szívesen segíték! A program megvalósításához, jó munkát kíván a jó gyakorlat gazda: Tóthné Keszeg Ildikó

A program megvalósításának módszertani lépései

A műhelytevékenység helye, szervezeti rendje:

A mikro csoportos tevékenységben legalább öt kisgyermek vesz részt, hetente egyszer, 35-40 percben. A műhelyben egyénileg és párokban is „dolgoznak”. A páros munka lényege, hogy hasonló képességű gyerekek legyenek egymás párpai. Van olyan műhelymunka, ahol a párok ugyanabban az időben más zenei játékot játszanak, majd cserélnek és így körforgásban mindenki sorra kerül. A végén mindenki bemutatja, amit gyakorolt. (Jó, ha van egy műhelysarok, ahol a tevékenység levezetése megoldható. Itt helyezhetők el az eszközök, és az információs táblák.)

A pedagógus mintaadó személyisége:

A tehetségműhelyben végzett munka olyan pedagógust kíván, aki szereti és érti a zenét, legalább egy hangszeren játszik, vagyis rendelkezik azokkal a zenei adottságokkal, melyek alkalmassá teszik őt a zenei műhely vezetésére, hogy kellő motivációval, kitartással végezze a kihívást jelentő munkát. Fontos, hogy legyenek kreatív ötletei, improvizációs képessége, humora, önismerete és a már kidolgozott modulokat, vázlatokat az adott helyzetnek megfelelően tudja átdolgozni, az év végi értékelést követően. Pl.: az adott gyermekcsoport érdeklődése, adottságai, új szakanyagok megismerése. Folyamatos nyitottság, innováció jellemzi munkáját. Tiszta éneklésével, személyiségével pozitív példát sugároz és a zene szeretetét adja át a gyerekeknek. Ezért is fontos, hogy az ebben a 30 órás programban megfogalmazott ötletek, minden pedagógus egyéniségéhez igazíthatóak, cserélhetőek, variálhatóak. Az ötleteket tovább lehet gondolni ezért egy-egy műhelymunka vázlata mögé érdemes reflexiókat írni, ide jöhetnek az újabb ötletek, inspirációk. Bárki hozzáteheti a saját hangszertudását.

A tevékenység felépítése:

A ráhangolással a gyermekek érdeklődésének felkeltése a cél, élje át a zenei csodát az aznapi műhelymunkán, a játékos feladatok ezt a célt szolgálják. A tevékenység tartalma című rész tartalmazza a gyenge pontok fejlesztését, ide terveztem a csuklólazító játékos ujjgyakorlatokat, léggömbökkel, vagy játékos mozdulatokkal. Az erős pontok fejlesztésére ritmusjátékot és hangszerjátékot terveztem. A tevékenység tartalma rész minden alkalommal tartalmaz hangszerjátékot. A kiegészítő tevékenységben zenehallgatás szerepel, különböző módokon, vagy valamilyen művészeti tevékenység: rajz, festés, zenei album készítése. A hatásvizsgálatok lényege az érzés és kreativitás vizsgálat. A szülők tájékoztatásának módjai szintén sokfélék lehetnek.

A metallofon tanítás lépéseinek játékos módszerei:

A módszereket úgy dolgoztam ki, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, nincs kottairás, viszont van sok zenei játék és éneklés. A Tücsök báb segít előhívni a gyerekek mágikus képzetét, ő a műhely szeretett bábjá. A tartalom gazdagítását is elősegíti.

A ritmus gyakorlása:

A ti-ti, tá, ti-ri-ti és még néhány egyszerű ritmust a nevén nevezünk, ezt értik és tudják a gyerekek. Sokféleképpen gyakoroljuk: testjátékkal, ritmuskártyákkal, pálcikával, visszhangjátékkal.

A dallam gyakorlása:

A dalanyagot úgy válogattam össze, hogy életkoruknak megfelelő legyen, figyelembe vettem, hogy a gyerekek tehetségígérettek, vagyis rendelkeznek átlagon felüli zenei adottságokkal.

A dalok zenei értéket képviselnek, hangkészletük alapján jól énekelhetőek, lehet rá játékot kitalálni és hangszeren is gyakorolható, pl.: ugyanolyan sorokat tartalmazó dalok, melyeknél a gyerekeket rá tudjuk vezetni az azonosságok és különbségek vizsgálatára.

A dalokat bemutatjuk, személyes példamutatással, utánzással is tanulnak a gyerekek. A dal dallamvonalát rajzban is ki lehet fejezni. Énekversenyt rendezünk, melynek célja az éneklési készség fejlesztése és a bátor, tiszta éneklés.

A metallofon, hangszerjáték tanításának játékos lépései:

Színes, kromatikus metallofonokat használunk, mert eredeti hangmagasságban tanítjuk a dalokat, ahogy énekeljük is, így van módosított hang, legtöbb-ször a „fisz” és a „bé”.

Játékos ujjgyakorlatok, léggömbökkel, vagy testjátékkal:

Először ismerkedünk a hangszerrel, függőlegesen helyezzük magunk elé, hogy a hanglétrát lássák maguk előtt a gyerekek, egy ütőt használunk. Első lépés, a hangvilla „A” hangjának megkeresése, hallás után a hangszeren. A hang ütögetése, csilingeljen, mint a kisharang.

Majd oda-vissza ütögetjük a hangokat a hangszeren. Megbeszéljük a gyerekekkel, hogy a legtöbb dalunk az „A” hangon indul. A dal dallamát térben is mutatjuk, kirakjuk ritmuskártyákkal, lerajzoljuk, a dallam hangjait kikeressük metallofon lapokon, vagy hangolt csengőkkel.

A dallam kirakására korongokat használunk, melynek egyik fele kék, másik fele piros. A korongokat piros felükkel felfelé elhelyezzük a hangszeren, úgy hogy a tá-nál egy korong van a ti-ti-nél kettő. Előtte még megbeszéljük, hogy merre kanyarodik a dallam és a ritmusát is eljátsszuk, testjátékkal. A felfelé kanyarodó hangot a kék koronggal jelöljük. A dalokat motívumonként tanuljuk, és

egy alkalommal egy vagy két sort gyakorolunk a dal nehézségétől függően. A metallofon séma abban segít, hogy aki lemarad, megnézheti a táblán, és így megerősítést kap. A séma a kromatikus metallofon színeit és formáját pontosan lemásoló, segítő rajz, melyre szintén feltesszük a korongokat, gyurmargasztó segítségével.

A korongok felhelyezését követően ujjunkkal mutatjuk és énekeljük a dalt, majd levarázsoljuk a korongokat és fejben rögzítjük a dallamot.

Vannak szöveg nélküli dalok, mint Ránki György: Kopogós, c. műve, ezeknél a pedagógus dúdolása után, utánzással gyakorolunk. Van olyan dal, amihez színekotát is használhatunk: pl.: Gryllus Vilmos: Ősz szele zümmög: ebben a dalban sok hang szerepel és nehéz lenne a piros-kék korongos módszert alkalmazni, ezért a metallofon színeivel azonos, színekotta korongokról történik a dallam eljátszása. Ugyanazt a színű hangot üssék le a gyerekek hangszeren, amit a táblán látnak. Szintén lehet motívumonként gyakoroltatni, és ha már jól megy, fejből is. Ha vannak hangolt csengők, vagy metallofon lapok, ezekkel ki lehet válogatni az adott dal hangjait és sorba rakni, vagy a dal egy-egy motívumát is lehet így gyakorolni.

A gyerekek a dal hangkészletét jelképezik, magasság szerint sorba állítva, ez is egy lehetőség a változatos gyakorlásra. A gyerekek nagyon szeretik a hangszerjátékot, sikerélményük van, de figyelni kell az arányokra, hogy ne váljon ez monoton gyakorlássá. A dal dallamvonalát rajzban is kilehet fejezni.

Kiegészítő tevékenység:

A hangszerjátékot kiegészítő tevékenység követi, melynek célja a lazítás. Ez a záró rész igazi zenetörténeti és művészeti utazás, mert itt különböző zeneművekkel ismerkednek, közben rajzolhatnak, vagy mozognak a zenére, lényege a tevékenység lezárása. Van olyan feladat, ahol az ismétlődő témát kell pálcikákkal kirakni. A gyerekek szeretik, mert a szép zene hallgatása közben meg tudják figyelni az azonosságokat és különbözőségeket.

Lehetőség van a pedagógus szép énekére, hangszerjátékára, ami illik a műhelytevékenységhez.

Hatásvizsgálatok:

A hatásvizsgálatok lényege, hogy közösen megbeszéljük a gyerekekkel, hogy érezték magukat, indokolják is, hogy miért, táblán jelöljük a gyerekek jelével, háromfokozatú skálán. Az aznapi legjobb ötletet szintén megbeszéljük, min-

denki elmondja és indokolja a véleményét, és a legjobb ötletet kitaláló kisgyermek jele a Tücsök szívére kerül.

A szülők tájékoztatása:

Fontos a faliújság elhelyezése. A Tücsök zenekar faliújságján helyezzük el a fotókat, a műhelymunkán készült rajzokat, festményeket, albumokat, mert a kisgyermek ide vezetik szüleiket, hogy megtekintsék együtt, hogy mi történt az aznapi műhelymunka során. Lehet szervezni szülői értekezlete is, valamint elégedettségi kérdőívet kiadni. A Tücsök zenekar tagjai hívókép könyvet kapnak ajándékba, melytartalmazza a tehetségműhelyben tanult dalok rajzait.

A programhoz Műhelynapló is tartozik, mely megtalálható Nagy Jenőné: A tehetségigérek gondozásának elmélete és gyakorlata c. könyvében, de lehet önálló műhelynaplót is készíteni.

Jó munkát kívánok a program megvalósításához!

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Nagy Jenőné: *Tehetségigérek gondozásának elmélete és gyakorlata* felelős kiadó: ONME Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok 2012.

Nagy Jenőné: *Csak tiszta forrásból* (O.N. M. E alternatív program. Útmutató a program megvalósításához) Második módosított kiadás 2002.

Forrai Katalin: *Ének az óvodában* Editio Musica Budapest, 1995.

Törzsök Béla: *Zenehallgatás az óvodában* Editio Musica Budapest, 1982

Turmezeiné dr. Heller Erika előadása: „Hogyan gazdagíthatjuk újabb tartalmakkal a tehetségigérek műhelyeit, hogy a Kodályi irányelveket ne sértjük meg?” – ONME Őszi Konferencia, Budapest, 2011.

Dr. Pásztor Zsuzsa: *A zenei munkaképesség gondozás pedagógiája: a Kovács módszer* (Zenei munkaképesség gondozás: ortal.hu/site?f=3&p=38&n=546)

IV. sz. melléklet:

A SZÜLŐK HATÁSVIZSGÁLATA
AZ ÓVODA TEHETSÉGGONDOZÓ MUNKÁJÁRÓL¹

Kedves Szülők!

Az óvodánk elhatározta magát a kora gyermekkori tehetségígéretek gondozására. Szeretnénk, ha tapasztalatát megosztaná velünk, és a pedagógiai munkánk hatékonyságát értékelné. Véleményét a tehetséggondozó team koordinátora fogja óvodánként feldolgozni, amiről Önnek visszajelzést adunk.

A kérdésekre adott válaszokat a következőképpen minősítheti:

Rendkívül magas hatásfok jellemezte	5 pont
Magas hatásfok jellemezte	4 pont
Átlagos hatásfok jellemezte	3 pont
Alacsony hatásfokú volt	2 pont
Nem minősíthető a hatásfoka	1 pont

¹ Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsa - Hatásvizsgálati kérdőív (SZÜLŐK) NTP-HTT-15-0004 pályázat formanyomtatványa

SSZ.	KÉRDÉSEK	PONT-SZÁM
1.	Milyen hatásfokúnak minősíti a Nemzeti Tehetség Program ismertetését, és az ebből levezetett óvodai tehetséggondozó munkát bemutató tájékoztató rétegszülői értekezletet?	
2.	Milyen hatásfokúnak érzi az óvodapedagógusok tehetségazonosító munkáját? Kapott-e annyi információt erről a munkafolyamatról, hogy megérthette és segíthette a gyermeke beazonosítását?	
3.	A gyermeke műhelybe történő beválogatásának eredményeiről kapott-e kielégítő tájékoztatást, s ezt a munkát milyen hatásfokúnak értékeli?	
4.	Milyen hatásfokúnak látta a féléves és az év végi szülői konzultációkat? Kapott-e konkrét értékelést a gyermeke erős pontjainak, gyenge pontjainak, motivációjának és kreativitásának fejlődési mutatóiról?	
5.	Milyen hatásfokúnak érezte az óvodai műhelymunkákat, a gyermeke visszajelzései és a műhelynap börze alapján?	
6.	Milyen hatásfokúnak látja azt a munkát, amikor egy gyermek jó adottságait hangsúlyozva fejlesztünk, és nem a javításokkal, korrekcióval, hibákkal és rendellenességek feltárásával foglalkozunk?	
7.	Milyen hatásfokkal dolgozott a tehetségműhely vezetője, fejlődött-e gyermeke a tehetségműhely programja által?	
8.	Milyen hatásfokkal tudta segíteni a „Dolgozzunk együtt” tehetségműhely programjának munkáját?	
9.	Volt-e olyan hatása a műhelymunkának, hogy otthon tovább kellett folytatni az ott elkezdett tevékenységet?	
10.	Volt-e olyan hatásfoka a műhelymunkának, hogy Önt arra sarkallja, hogy az iskolában is utána nézzen, hogy lesz-e lehetősége a gyermeknek folytatni a tehetséggondozó tevékenységet?	

Kérjük, bármilyen egyéb megjegyzése van a óvoda tehetséggondozó munkájáról, műhelymunkáról, tudassa velünk, hogy tovább tudjunk haladni a megkezdett tehetségnevelő utunkon.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*Véleményét tisztelettel köszönjük:
az intézmény tehetséggondozói team koordinátora*

JÓ GYAKORLAT NEVE:

Kis kutatók természeti tehetségfejlesztés

JÓ GYAKORLAT GAZDA:

**KAPOSVÁRI PETŐFI SÁNDOR KÖZPONTI ÓVODA
BÚZAVIRÁG TAGÓVODA**

KAPCSOLATTARTÓ:

Trixler Zoltánné

ELÉRHETŐSÉG:

Petőfi Sándor Központi Óvoda Búzavirág Tagóvoda
7400 Kaposvár, Búzavirág u. 19.
Telefonszám: 82/ 511-075
e-mail: buzavirag.ovoda@cbn.hu

Absztrakt: A program célja hogy gyermekeink környezetóvó- védő emberré váljanak. A természethez és a környezethez való pozitív érzelmi viszonyulás alakítása. Az élő és élettelen világ megszerettetése. Környezettudatos szemléletmód megalapozásával olyan személyiségjegyek, magatartásformák kialakítása, melyek elősegítik a környezet és a társadalom harmonikus együttélést. A gyermekek érzelmi életének gazdagítása természetvédő és ehhez kapcsolódó tevékenységekkel, környezeti jeles napok ünneplése. A fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése a Zöld óvoda, Madárbarát Óvoda, Erdei Óvoda, Akkreditált kiváló tehetségpont céljainak, feladatainak megvalósításával. Nevelőmunkánkkal a gyermeki kreativitás, problémamegoldó gondolkodás inspirálása, és a természeti, társadalmi környezetben való eligazodás elősegítése. Környezettudatos magatartás, szemléletmód megalapozása. Környezetvédelemre, természet óvására nevelés. Közvetlen környezetük igényes, esztétikus alakítása. Gazdag tevékenységrendszerben, változatos módszerekkel biztosított megfigyelések, kísérletek, felfedezések biztosítása a társadalmi és természeti tapasztalások során. A gyermekeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésembeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, tapasztalataik elmélyítése játékos formában, igényeikhez, ötleteikhez igazodva. Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához. A logikus gondolkodás megalapozása a gondolkodási műveletek fejlesztése. Eljuttatni a gyermekeket a cselekvő képszerű gondolkodástól az egyszerűbb elvonatkoztatásig, elvont gondolkodás szintjéig. A környezet alakításával a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlődéséhez való lehetőség megteremtése.

Kulcskifejezések: környezetvédelem, kutatás, felfedezés, tehetséggondozás, tehetségfejlesztés, fenntarthatóságra nevelés

Célcsoport: 5-6-7 éves óvodások

Hatókör: intézményi

JÓ GYAKORLAT BEMUTATÁSA:

A tehetséggondozás-fejlesztés keretei óvodánkban:

- Napi tevékenységekbe ágyazva, óvodai csoportjainkban, és
- tehetséggondozó kis csoportos foglalkozások keretében valósul meg.

Óvodai tehetséggondozásunk- fejlesztésünk céljai, alapelvei:

- Kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése és személyiségük optimális fejlesztése **gazdagító program** keretében.
- A gyermekek szabadságának, **személyiségének tiszteletben tartása, szükségleteik kielégítése.**
- A tehetséges gyermekek **erős oldalának támogatása** (emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás).
- Annak elősegítése, hogy **érdeklődési irányaikat** ki tudják alakítani.
- Minél több **lehetőséggel**, segítő, biztató, támogató, megerősítő magatartással fordulunk feléjük.
- A gyermek tehetségével összefüggő **gyenge területek fejlesztésére** is figyelmet fordítunk, melyek a tehetség fejlődését és kibontakozását nehezítik.
- Minden terület fejlesztése – **egész személyiség támogatásával.**
- Elfogadó, a **személyiségfejlődést segítő, inspiráló légkör** kialakítása.
- **Aktív és passzív pihenés** lehetőségének biztosítása.
- **Játékokkal**, érdeklődésüknek megfelelő foglalkozásokkal történő tehetségfejlesztés.

A kiscsoportos tehetségfoglalkozások jellemzői a „Kis kutatók” műhelyben

Gazdagító foglalkozásokkal, októbertől – júniusig, heti 1-szer, 45 percben, maximum 10-12 fővel, 5-6-7 éves korú gyermekekkel valósul meg.

Kis kutatók tehetséggondozó műhely feladatai:

- Az élő és élettelen világ **felfedezése, összefüggések** felismertetése, **globális ismeretszerzés** segítése.
- **Természetvédő-óvó** és ehhez kapcsolódó **tevékenységek** sokoldalú megismertetése a foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel.
- A gyermekek saját logikája szerinti **gondolkodásra ösztönzés**.
- Kísérletező, kutató, felfedező kedvük inspirálása, **kreatív elképzeléseik** gyakorlati segítése.
- **Eredeti megoldásaik** elismerése, támogatása.

Műhelymunkánk alapelvei:

Biztos szabály és szokásrendszer, gazdag, változatos feltételrendszer, eszközrendszer, játékoság, komplexitás, differenciálás, sajátos projektmódszer alkalmazása.

Szervezeti formái:

- egyéni, páros, mikro-csoportos tevékenységek.
- élményhez juttatás megfigyelések, kirándulások, múzeumlátogatások csoportos szervezésével.
- kiegészítő foglalkozás: erdei óvodai részvétel június hónapban 3 nap

Pedagógusi attitűd:

- Környezettudatos pedagógus modellszerep.
- Megfelelő érzelmi kapcsolat alakítása gyermek és környezete között: érdeklődésre, fogékonyságra, kutatásra és aktivitásra serkentő légkörrel.
- Önképzés, továbbképzés,
- Szülőkkel való együttműködés kialakítása, szemléletformálás, tanácsadás, tájékoztatás, segítség, bevonás.

A tehetségazonosítás és beválogatás jellemzői:

A tehetségazonosítást saját kidolgozású tulajdonságlista alapján végezzük.

Évente egy alkalommal (nevelési év elején), az óvodapedagógusok feladata a tehetség jeleket mutató gyerekek kiválasztása.

Tulajdonságlista **általános** (kreativitás, szociális képességek, intellektuális ké-

pességek) és **specifikus** (külső világ tevékeny megismerése) **jellemzőket tartalmaz.**

Beválogatásra kerülnek azok a gyerekek, akik az általános tulajdonságok legalább 50%-val, a specifikus tulajdonságok legalább 60%-val rendelkeznek.

Szabad választás lehetősége jellemzi a gyermekeket a részvétel vonatkozásában, de fontosnak tartjuk a gyermek, szülő elkötelezettségét.

A szülők, partnerek segítésének, bevonásának formái:

- Az óvodapedagógusokkal negyedévenkénti team megbeszéléseket tartunk.
- Szülők körében kérdőíves formában tájékozódunk gyermekükről.
- Nevelési évindító és záró szülői megbeszélést tartunk.
- Évközben rendszeres konzultációt szervezünk a folyamatos műhely tevékenységről a gyermek fejlődéséről.
- Pszichológiai tanácsadó órákat szervezünk a szülőknek.
- Nyitott műhelyfoglalkozáson betekinhetnek a tehetséggondozás folyamatába.
- Tájékoztató és információs anyagok készítünk számukra.
- Gyűjtő, kutató, megfigyelő munkába is bevonjuk a szülőket.

Tehetséggondozás tartalmi jellemzői:

Projekttervek szerint valósítjuk meg. Helyszíni megfigyelésekkel, kirándulásokkal, programokkal kiegészítve, közös játékos jeles napok rendezésével tesszük változatossá.

Módszerei:

- Minden gyermek **aktivizálása**, folyamatos **tevékenykedtetése**.
- **Eredeti ötletek** felismerése, támogatása.
- **Egyéni fejlődés**, haladás nyomon követése, tervezése, segítése.
- **Kísérletezési vágy** fenntartása, kielégítése.
- Speciális eszközökkel való **munkamódszerek** elsajátítása (mikroszkóp, távcső, nagyító...).
- **Drámajátékok** alkalmazása.
- **Szabad önkifejezési** módszerek beépítése, alkalmazása (környezeti játékok, vizuális technikák, anyanyelvi, verses, mesés, zenei és mozgásos, bábtechnikákkal való ötvözés).

Beszélgetések, problémahelyzetek **megvitatása**.

Fejlesztendő területek (képesség, tehetség, kompetencia területek):

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák:

A kisgyermekben él a rácsodálkozás képessége, a közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság, a kipróbálási vágy, amely az állandó szüntelen tevékenységen keresztül tapasztaltszerzésre sarkallja őket. A természeti, emberi, tárgyi környezet megismerése a gyermekek képességeinek, kompetenciáinak komplex fejlesztését segíti elő. Miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek segítik őket, a környezetbe való eligazodásban, tájékozódásban. Megismerik szülőföldjüket, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, a kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.

A gyermekek és környezetük fejlesztési területen belül fontos a környezettudatos magatartás kialakítása, az emberiség értékeinek védelme, problémamegoldó gondolkodás, biztonságos környezet, életvitel kialakítása, felelősségtudat.

Módszerek:

- projekt- módszer
- környezeti játékok
- drámajátékok
- kísérletezés, felfedezés
- kirándulások, helyszíni megfigyelések
- beszélgetések, problémahelyzetek megvitatása

Ellenőrzés, értékelés formái (indikátorok):

1. Motiváltság, érdeklődés:

Érdeklődik a világ iránt (fel akarja fedezni a számára ismeretlent).

2. Kognitív funkciók működése:

Képes a látásra, hallásra, emlékezetre épülő információk összekapcsolására, megértésére.

3. Feladatértés:

Képes a feladat pontos megértésére.

4. Készségek:

Kiemelkedően jó matematikai készségekkel, természeti ismeretekkel rendelkezik.

5. Flexibilitás (rugalmasság, hajlékonyság):

Logikai feladatokat, konstrukciós játékokat eredeti ötletekkel old meg.

6. Gondolkodási műveletek:

Képes a lényeges, lényegtelen szétválasztására.

Gyorsan felismeri, megjegyzi a dolgok ok- okozati összefüggéseit, logikus okát.

Kiváló absztrakciós képességekkel rendelkezik.

Nagyon fejlett rendszerező képességgel rendelkezik.

7. Tájékozódás:

Jól tájékozódik térben, síkban, egyszerűbb térképen eligazodik.

8. Eszközhasználat:

Bátran használja a megfigyeléseket, kísérleteket segítő technikai eszközöket.

9. Problémamegoldás:

Egy problémára több megoldási lehetőséget sorol fel.

10. Együttműködési készség:

Képes a társakkal való együttműködésre.

Eredményesség (sikerkritériumok):

Óvodánkban a gyermekek egyéni képességfejlesztése szabályozott folyamatként működik, ellenőrzését, értékelését külön team végzi. Minden gyermeknek vezetünk egyéni fejlődési naplót, melynek része az anamnézis mellett a fejlődési lap, mérjük a gyermekek szociális, intellektuális, ezen belül a külső világ tevékeny megismerésére nevelés fejlődési jellemzőit korcsoportonként és a gyermekek kreativitásának jellemzőit. A gyermekek egyéni, differenciált fejlesztését tervezzünk, értékeljük, **külön diagnosztizáló lapot vezetünk a kis kutató csoportban résztvevő gyermekek fejlődéséről.**

Minden évben mérjük partnereink elégedettségét (gyerekek, szülők, dolgozók, iskola, fenntartó). A partneri elégedettség eredményeit táblázatos formában trend- adatokkal mutatjuk ki, és a megkapott adatok birtokában igyekszünk a fejlesztési stratégiákat kidolgozni és végrehajtani. *(Lásd melléklet sikerkritériumok táblázat!)*

Személyi feltételeink jellemzői:

Óvodánkban 2 fő fejlesztő óvodapedagógus, környezeti nevelő óvodapedagógus, tehetséggondozó, drámapedagógia, bábjáték tanfolyamot végzett óvodapedagógusok Zeneóvoda vezető, sportoktató óvodapedagógus, utazó óvodapszichológus segíti a gyermekek fejlesztését.

Pénzügyi, tárgyi feltételeink:

Eszközök egy részét nyertes pályázatokból, alapítvány támogatásával finanszírozzuk, papírgyűjtést, italos papírdoboz gyűjtést szervezünk, így a következő **eszközök** állnak a gyermekek rendelkezésére:

Ábrázoláshoz, kézimunkához, művészi tevékenységek gyakorlásához változatos, jó minőségű írószerek, rajzeszközök, festékek, pasztellkréta, üvegfestékek, különleges rajz-és kartonpapírok, agyag, fonalak, anyagok, szövőkeretek, körmöcskék stb.

Zenei tevékenységekhez sokféle ütős és ritmushangszer, dallamcsövek, csengettyűk

Megfigyelésekhez, kísérletezéshez nagyítók, mikroszkóp, távcsövek, csipeszek, fényképezőgép

A nagyvilág megismeréshez, természeti környezetünkben való kutakodáshoz földgömb, térképek, érdekes könyvek, CD-k, DVD-k

Logikájuk, gondolkodásuk, képességeik fejlesztéséhez változatos fejlesztőjátékok állnak a gyermekek rendelkezésére.

Hatásvizsgálatok:

Tehetséggondozó munkánkban az eredményesség és a hatékonyság felmérését, illetve növelését mérési-értékelési rendszerünk, az Intézményi Minőségirányító Program (IMIP) tartalmazza.

Az eredményességet az alábbiakkal vizsgáljuk:

- Az egyéni fejlődés nyomon követésére szolgáló dokumentáció
- Sikerkritériumok
- Partneri elégedettségi vizsgálatok

Adaptációs algoritmus az átadáshoz:

- bemutató a műhelyfoglalkozásról
- PPT bemutató
- videofelvétel
- CD anyag
- mérőanyagok

Korábbi publikációk:

- Óvodai nevelés: Környezettudatos szemlélet az óvodában 2011.
- Környezettudatos szemléletre nevelés 2011. 01. 22. Somogyi Hírlap
- II. Kárpát-medencei Nemzetközi Módszertani Konferencia és Módszervásár Absztrakt kötetben megjelenő cikk a kis kutatók természeti tehetségfejlesztéséről

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Balogh László - Mező Ferenc 2010.: *Tehetségpontok létrehozása, akkreditációja*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége

Nagy Jenőné 2012.: *Tehetségigérek gondozásának elmélete és gyakorlata*. Módszertani könyv óvodapedagógusoknak. Szolnok

Gyarmathy Éva 1998. *Tehetség és a tanulási zavarokkal küzdő kiemelkedő képességű gyerekek*. http://www.magyarpedagogia.hu/document/Gyarmathy_MP982.pdf (2016. 06. 27.) 137.o.

Iván Magdolna 2014.: *Hétköznapi csodák. Ötletek az óvodai élet mindennapjaihoz*. Novum

Dr. Fejes Erzsébet- Kanczler Gyuláné dr.2003. *A természet ünnepei* Kincs könyvkiadó

Labanc Györgyi 2004. Óvodások környezeti nevelése

Kaposvári Petőfi Sándor Központi Óvoda. 7400 Kaposvár Petőfi S. u. 20. A Kaposvári Petőfi Sándor Központi Óvoda Helyi Pedagógiai Programja. 2013.

„A tehetség is a természet azon értékei közé tartozik, amely gondozást kíván. Nem kapálást, nyírást, permetezést, csak dús termőtalajt, odafigyelést és szabadságot a növekedéshez.”

Gyarmathy Éva

